

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговина

Predmet broj: S1 1 K 030715 18 Kri

Datum: objavljivanja 11.05.2021. godine
pismenog otpravka 16.07.2021. godine

Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Darko Samardžić, predsjednik vijeća
sudija Enida Hadžiomerović, član vijeća
sudija Jasmina Ćosić Dedović, član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
Simo Stupar i Zoran Tešić

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Dževad Muratbegović

Branilac optuženog Sime Stupara

Advokat Vesna Tupajić Škiljević

Branilac optuženog Zorana Tešića

Advokat Slobodan Cvijetić

Sud Bosne i Hercegovine, Sarajevo, ul. Kraljice Jelene br. 88

Telefon: 033 707 100; Fax: 033 707 155

U IME BOSNE I HERCEGOVINE

Sud Bosne i Hercegovine, u Vijeću sastavljenom od sudije Darka Samardžića, kao predsjednika vijeća, te sudija Enide Hadžomerović i Jasmine Ćosić Dedović, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika Jovane Vidić, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Sime Stupara i Zorana Tešića, zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a),e) i k) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. KZ BiH, povodom optužnice Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTRZ 0004646 08 od 31.10.2018.godine, potvrđene 01.11.2018.godine i na glavnom pretresu izmjenjene dana 28.02.2019.godine, 11.03.2020. godine i 04.01.2021.godine, nakon javno održanog glavnog pretresa, sa kojeg je jednim dijelom bila isključena javnost, u prisustvu optuženih Sime Stupara i Zorana Tešića i njihovih branilaca, advokata Vesne Tupajić Škiljević i Slobodana Cvijetića, te tužioca Tužilaštva BiH, Dževada Muratbegovića, nakon vijećanja i glasanja, donio je i dana 11.05.2021. godine javno objavio sljedeću:

P R E S U D U

I

SIMO STUPAR, sin Jakova i Vinke rođene Pajić, rođen 13.12.1962.godine u Vlasenici, ... u ..., ..., državljanin ..., JMB ..., po zanimanju limar, nezaposlen, oženjen, otac dvoje punoljetne djece, završio gimnaziju, služio vojsku 1981. i 1982.godine u Puli i Rijeci, vodi se u VE Vlasenica, srednjeg imovnog stanja, neosuđivan

K R I V J E

Što je:

U periodu od aprila 1992. godine do kraja septembra 1992. godine u opštini Vlasenica, u okviru širokog i sistematičnog napada pripadnika TO Srpske opštine Vlasenica, kasnije pripadnika vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine i policije Stanica javne bezbjednosti Srpske opštine Vlasenica, potpomognute paravojnim formacijama koje su dolazile iz Srbije, usmjerenog protiv nesrpskog civilnog stanovništva na području opštine Vlasenica, optuženi Stupar Simo, kao pripadnik rezervnog sastava Stanice javne bezbjednosti Vlasenica, znajući za taj napad i da njegove radnje čine dio napada, učestvovao u progonu bošnjačkog civilnog stanovništva na nacionalnoj i vjerskoj osnovi u vezi sa ubistvom, prisilnim nestancima i drugim nečovječnim djelima slične prirode, učinjena u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja, na način da je:

1. Dana 18. maja 1992. godine, uniformisan i naoružan, zajedno sa uniformisanim i naoružanim optuženim S.Z. i T.G., u odnosu na koje je krivični postupak razdvojen, osumnjičenim O.Z., koji je nedostupan domaćim organima gonjenja i drugim njima poznatim vojnicima i policajcima, učestvovao u pješadijskom napadu na selo Džamdžiće, opština Vlasenica, u kojem su živjeli Bošnjaci, kojom prilikom su neidentifikovani vojnici i policajci koji su učestvovali u napadu pucanjem iz vatrenog oružja lišili života civile Džamdžić Hasana - Hasu, Džamdžić Amira, mldb Pašić Muhameda, Šahinpašić Aliju i Šahinpašić Fehimu i zapalili kuće Hurić Šabana, Hajdar Omera, Durić Mehmeda i Hodžić Hasiba, vikendice Šahinpašić Alije, Džamdžić Miralema, Džamdžić Omera, Džamdžić Hasana - Hase, Zećo Mehe, Hatunić Nume i Hatunić Omera, a optuženi Stupar Simo, osumnjičeni O.Z. i jedan NN vojnik na lokalitetu Brajinovac sa udaljenosti od oko 20 metara iz vatrenog oružja pucali u glavu civilu Hurić Šabanu, koji je bio invalid i kretao se uz pomoć štaka, te ga tako lišili života, čije tijelo je zajedno sa tijelima ubijenih Džamdžić Hasana - Hase, Džamdžić Amira, mldb Pašić Muhameda, Šahinpašić Alije i Šahinpašić Fehime ekshumirano polovinom septembra 2000. godine u selu Džamdžići,
2. Tačno neutvrđenog dana u prvoj polovini juna 1992. godine u Vlasenici, u prostoriji koja se nalazila na spratu zgrade Stanice javne bezbjednosti

Vlasenica, a nakon što je od strane NN lica oštećeni Durić Bajro, sin Šahina odveden iz samice na drugom spratu, u kojoj je bio nezakonito zatvoren sa civilima S6, Durić Muradifom, Durić Mirsadam, Durić Eminom i dr. na sprat, uniformisan i naoružan, zajedno sa optuženim S.Z. i osumnjičenim O.Z., bez razloga, premlaćivao zatočenog Durić Bajru, sin Šahina, tako što ga je udarao nogama i tankom žicom po leđima, usljed čega je oštećeni Durić Bajro, sin Šahina, gubio svijest i bio krvav i nateknut u predjelu leđa, nanijevši tako Durić Bajri, sin Šahina, ozbiljne fizičke i psihičke povrede,

3. Tačno neutvrđenog dana u prvoj polovini juna 1992. godine u Vlasenici u prostoriji koja se nalazila na spratu zgrade Stanice javne bezbjednosti Vlasenica, u toku noći, uniformisan i naoružan, iz samice na drugom spratu, u kojoj su bili nezakonito zatvoreni S6, Durić Bajro sin Šahina, Durić Muradif, Durić Mirsad, Durić Emin i dr., izveo zatočenog S6 i odveo ga na sprat, gdje ga je, bez razloga, zajedno sa osumnjičenim O.Z., koji je nedostupan domaćim organima gonjenja i K.LJ., premlaćivao, tako što ga je udarao kablom i lancima po leđima i glavi, za koje vrijeme je oštećeni S6 bio u stojećem položaju, bez gornjeg djela odjeće i licem okrenut prema zidu, naredili mu da legne potrbuške na stol, pa kada je on to učinio nastavili ga udarati po leđima, a zatim da ustane i da klekne na koljena i laktove, pa kada je on to učinio, na leđima mu crtali krst i po ranama iz kojih je curila krv posipali so, usljed čega su oštećenom S6 nanijeli ozbiljne fizičke i psihičke povrede,

4. Noću 10. jula 1992. godine u Vlasenici, uniformisan i naoružan, zajedno sa uniformisanim i naoružanim osumnjičenim O.Z., koji je nedostupan domaćim organima gonjenja i sa još jednim njemu poznatim licem, a nakon što su se vozilom kombi dovezli pred porodičnu kuću Zukić Saliha u ulici Bratstvo i jedinstvo, u kojoj su se pored Zukić Saliha nalazili njegova supruga Zukić Zumreta, sin Zukić Avdo zv. Atko i kćerka Zukić Aida, optuženi Stupar Simo po izlasku iz vozila lupao na ulazna vrata, a kada im je Zukić Zumreta otvorila ulazna vrata, držeći automatsku pušku na ramenu naredio Zukić Salihu da pođe sa njima radi navodnog ispitivanja u Policijsku stanicu, a kada je u hodniku kuće vidio i Zukić Avdu zv. Atko, naredio i njemu da pođe sa njima,

što su Zukić Salih i Zukić Avdo zv. Atko u strahu za svoju bezbjednost i učinili, nakon čega su ih u vozilu kombi odvezli putem u pravcu Han Pijeska, od kada im se gubi svaki trag sve do polovine 2007. godine kada su njihova tijela pronađena i ekshumirana u masovnoj grobnici na lokalitetu Debelo Brdo-Ogradice, opština Vlasenica;

Čime je počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačke h) (progon) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine u vezi sa radnjama iz:

- **tačke a)- lišenje druge osobe života, u odnosu na tačku 1. izreke presude,**
- **tačke k) – druga nečovječna djela slične prirode u odnosu na tačku 2. i 3 izreke presude i**
- **tačke i)- prisilni nestanak u odnosu na tačku 4. izreke presude,**

a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH i članom 180. stav 1. istog Zakona.

Pa ga Sud, za počinjeno krivično djelo, uz primjenu odredbi iz člana 39., 42. i 48. KZ BiH

O S U Ć U J E
NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 12 (DVANAEST) GODINA

Na osnovu odredbi člana 188. stav 4. Zakona u krivičnom postupku Bosne i Hercegovine u osuđujućem dijelu presude optuženi Simo Stupar se oslobađa dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, te isti padaju na teret budžetskih sredstava.

Na osnovu odredbi člana 198. stav 2. ZKP BiH, oštećeni se sa imovinskopravnim zahtjevima upućuju na parnicu.

II

Na osnovu člana 284. stav 1. tačka c) ZKPBiH

OPTUŽENI

SIMO STUPAR, sa ličnim podacima kao u tački I izreke presude

i

ZORAN TEŠIĆ zv. „Koke“, sin Mijata i Mersure rođene Fočić, rođen 30.08.1965.godine u Vlasenici, ..., ..., državljanin ..., JMBB ..., po zanimanju VK električar, zaposlen u Elektrodistribuciji Vlasenica, oženjen, otac dvoje punoljetne djece, služio vojsku 1985.godine u Nikšiću i Podgorici, vodi se u VE Vlasnica, neosuđivan,

OSLOBAĐAJU SE OD OPTUŽBE

Da su:

U periodu od aprila 1992. godine do kraja septembra 1992. godine u opštini Vlasenica, u okviru širokog i sistematičnog napada pripadnika TO Srpske opštine Vlasenica, kasnije pripadnika vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine i policije Stanica javne bezbjednosti Srpske opštine Vlasenica, potpomognute paravojnim formacijama koje su dolazile iz Srbije, usmjerenog protiv nesrpskog civilnog stanovništva na području opštine Vlasenica, optuženi Stupar Simo, kao pripadnik rezervnog sastava Stanice javne bezbjednosti Vlasenica, a optuženi Tešić Zoran zv. Koke kao pripadnik vojske Republike Srpske, VP 7296 Milići, znajući za taj napad i da njihove radnje čine dio napada, učestvovali u progonu bošnjačkog civilnog stanovništva na nacionalnoj i vjerskoj osnovi u vezi sa ubistvom, drugim teškim

oduzimanjem fizičke slobode suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava i drugim nečovječnim djelima slične prirode, učinjena u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja, na način da su:

1. Početkom maja 1992. godine u Vlasenici u jednoj od prostorija na trećem spratu zgrade Stanice javne bezbjednosti Vlasenica u kojoj je nezakonito zatvarano civilno nesrpsko stanovništvo sa područja opštine Vlasenica, zajedno sa optuženim Stupar Zoranom zv. Uštipak, u odnosu na kojeg je krivični postupak razdvojen, M.M., R.D. i još nekoliko njima poznatih pripadnika policije, uniformisani i naoružani, bez razloga, premlaćivali zatočenu S5, tako što su naizmjenično ulazili u prostoriju, gdje je S5 bila zatočena i bez razloga je udarali više puta pesnicama, nogama i kundacima pušaka u predjelu leđa, usljed čega su oštećenju S5 nanijeli ozbiljne fizičke i psihičke povrede,
2. Polovinom maja 1992. godine u selu Alihodžići, opština Vlasenica u kojem su živjeli Bošnjaci, uniformisani i naoružani, zajedno sa optuženim Stupar Zoranom zv. Uštipak, u odnosu na kojeg je krivični postupak razdvojen, osumnjičenim Obrenović Zoranom, koji je nedostupan domaćim organima gonjenja i još nekoliko njima poznatih pripadnika srpske vojske i policije, opkolili kuću Alihodžić Abdulaha u kojoj su se nalazili civili Alihodžić Abdulah, Alihodžić Mejra, Alihodžić Mustafa, Alihodžić Mirsada, mlđb Alihodžić Enver i mlđb Alihodžić Muhamed, a zatim civile Alihodžić Abdulaha, Alihodžić Mustafu i Alihodžić Mirsadu istjerali iz kuće, odveli iznad kuće, na mjesto gdje se cijepaju drva, tražili da im predaju novac i zlato, a kada su oni to odbili učiniti, u pravcu njih uperili automatske puške, oštećenog Alihodžić Mustafu udarali palicama po leđima, usljed čega su oštećenim Alihodžić Abdulahu, Alihodžić Mirsadi i Alihodžić Mustafi nanijeli ozbiljne psihičke povrede, a oštećenom Alihodžić Mustafi i ozbiljne fizičke povrede, a zatim se udaljili u nepoznatom pravcu,
3. Dana 22. juna 1992. godine u popodnevnom časovima, uniformisani i naoružani, zajedno sa uniformisanim i naoružanim optuženim Stupar Zoranom zv. Uštipak, u odnosu na kojeg je krivični postupak razdvojen,

osumnjichenim Obrenović Zoranom, koji je nedostupan domaćim organima gonjenja, Đ.E. i još nekoliko njima poznatih pripadnika srpske vojske i policije, učestvovali u pješadijskom napadu na nebranjeno selo Alihodžići, opština Vlasenica, u kojem su živjeli Bošnjaci, kojom prilikom su opkolili selo, a zatim oko pedeset civila nesrpske nacionalnosti, bez pravnog osnova istjerali iz kuća i naredili im da idu do naselja Jezero, opština Vlasenica, što su ovi u strahu i učinili, za koje vrijeme su optuženi Stupar Simo i Tešić Zoran zajedno sa njima poznatim vojnicima i policajcima obezbjeđivali njihovo kretanje u koloni do naselja Jezero, gdje su nepoznati vojnici Alihodžić Ragibu govorili da će ga ubiti ukoliko ne dovede Alihodžić Begu i Alihodžić Šahina i zatočenim licima govorili da su *balje i turci*, odakle su na kamionu Fap 15, kojim je upravljao optuženi Stupar Zoran, odvezeni do zatočeničkog objekta „Sušica“, opština Vlasenica u kojem su bila zatočena lica nesrpske nacionalnosti, gdje su zatočenim civilima iz sela Alihodžići naredili da siđu sa karoserije vozila, da se postroje uz zid hangara, da odlože svoje lične stvari i da stave ruke iznad glave, nakon čega su zatočena lica uvedena u prostorije zatočeničkog objekta „Sušica“, odakle su žene i djeca narednog dana premješteni na područje Cerske, koja je bila pod kontrolom Armije BiH, dok su vojno sposobni muškarci ostali zatočeni u zatočeničkom objektu „Sušica“;

Čime bi počinili krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačke h) u vezi sa tačkama e) i k) KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH i članom 180. stav 1. istog Zakona.

III

Na osnovu člana 283. stav 1. tačka b) ZKP BiH

Prema optuženim Simi Stuparu i Zoranu Tešiću (sa ličnim podacima navedenim u tačkama I, odnosno II izreke presude)

ODBIJA SE OPTUŽBA

Da su

U periodu od aprila 1992. godine do kraja septembra 1992. godine u opštini Vlasenica, u okviru širokog i sistematičnog napada pripadnika TO Srpske opštine Vlasenica, kasnije pripadnika vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine i policije Stanica javne bezbjednosti Srpske opštine Vlasenica, potpomognute paravojnim formacijama koje su dolazile iz Srbije, usmjerenog protiv nesrpskog civilnog stanovništva na području opštine Vlasenica, optuženi Stupar Simo, kao pripadnik rezervnog sastava Stanice javne bezbjednosti Vlasenica, a optuženi Tešić Zoran zv. Koke kao pripadnik vojske Republike Srpske, VP 7296 Milići, znajući za taj napad i da njihove radnje čine dio napada, učestvovali u progonu bošnjačkog civilnog stanovništva na nacionalnoj i vjerskoj osnovi u vezi sa ubistvom, drugim teškim oduzimanjem fizičke slobode suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava i drugim nečovječnim djelima slične prirode, učinjena u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja i samovoljnim i vojnim potrebama neopravdanim uništavanjem i prisvajanjem imovine u velikim razmjerama, na način da su:

A) Optuženi Simo Stupar i Zoran Tešić zv Koke zajedno:

1. Tačno neutvrđenog dana u toku jula 1992.godine, u Vlasenici, u ulici Maršala Tita, naoružani i uniformisani, zajedno sa optuženim Stupar Zoranom, zv Uštipak i još nekoliko njima poznatih pripadnika vojske i policije, opkolili kuću Kičić Envera, a zatim bacanjem eksploziva i pucanjem iz oklopnih transportera, bez razloga, zapalili kuću Kičić Envera;

B) Optuženi Simo Stupar sam:

1. Tačno neutvrđenog dana u junu 1992.godine u Vlasenici, uniformisan i naoružan, bez zakonskog osnova lišio slobode civile Mehanović Sejfu i njegovu suprugu Mehanović Minku, tako što je kundakom puške lupao po ulaznim vratima i govorio "Izlazite Turci", a kada su oštećeni Mehanović Sejfo i Mehanović Minka otvorili ulazna vrata, uz prijetnju upotrebe oružja, odveo ih u zatvor, koji se nalazio u blizini Opštinskog suda u Vlasenici, u kojem su zatvarani civili nesrpske nacionalnosti, od kada se oštećenim Mehanović Sejfi

i Mehanović Minki gubi svaki trag, sve do 2000.godine, kada su njihova tijela pronađena i ekshumirana na lokaliteta Pelemiš, opština Vlasenica,

2. U toku juna 1992. godine u Vlasenici, u naselju Gradina, uniformisan i naoružan, a nakon što je zatočenog Durić Bahriju sin Šabana i Kadire, iz prostorija Stanice javne bezbjednosti Vlasenica, gdje je Durić Bahrija bio bez zakonskog osnova zatvoren, odveo u naselje Gradina, pod izgovorom da mu pokaže gdje je zemunica Muminović Fikreta, gdje ga je po dolasku pucanjem iz automatske puške lišio života,

Čime bi počinili krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačke h) u vezi sa tačkama a), e) i k) KZ BiH, u vezi sa članom 29. KZ BiH sve u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH.

Na osnovu odredbi člana 189. stav 1. Zakona u krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, optuženi se u potpunom oslobađajućem i odbijajućem dijelu oslobađaju dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, te isti padaju na teret budžetskih sredstava.

...

Na osnovu odredbi člana 198. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, oštećeni se u potpunom oslobađajućem i odbijajućem dijelu sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju na parnicu.

OBRAZLOŽENJE

A. TOK KRIVIČNOG POSTUPKA - OPTUŽNICA I GLAVNI PRETRES

1. Optužnicom Tužilaštva BiH broj T20 0 KTRZ 0004646 08 od 31.10.2018. godine Tužilaštvo BiH optužilo je Simu Stupara, Zorana Stupara, Zorana Tešića i Gorana Tešića da su radnjama opisanim u 23 tačke optužnice počinili krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a),e) i k) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu KZ BiH). Optužnica je potvrđena od strane sudije za prethodno saslušanje ovog Suda dana 01.11.2018. godine.

2. Dana 14.12.2018. godine u Sudu BiH održano je ročište o izjašnjenju o krivnji na kojem su se optuženi Simo Stupar, Zoran Tešić i Goran Tešić izjasnili da nisu krivi ni po jednoj tački optužnice, dok optuženi Zoran Stupar (uredno obavješten) nije pristupio na zakazano ročište, niti je svoj izostanak opravdao. Sud je u odnosu na optuženog Zorana Stupara zakazao novo ročište za izjašnjenje o krivnji, ali nije bilo mogućnosti da optuženog o istom obavijesti, jer se nije nalazio na prijavljenoj adresi stanovanja¹. U konačnici Sud je, na prijedlog Tužilaštva, donio rješenje broj S1 1 K 030715 18 Kro od 27.12.2018. godine kojim je u odnosu na Zorana Stupara razdvojen krivični postupak².

3. Glavni pretres u ovom predmetu počeo je dana 18.03.2019. godine čitanjem optužnice Tužilaštva BiH, te izlaganjem uvodnih riječi Tužilaštva, dok se odbrana koristila svojim pravom da ne iznosi uvodna izlaganja dok optužba ne provede svoje dokaze. U toku trajanja glavnog pretresa optužba i odbrane optuženih proveli su brojne dokaze, kako subjektivne tako i materijalne prirode. Popis izvedenih dokaza se nalazi u okviru Anexa I i II ove presude, koji čini njen sastavni dio.

4. Imajući u vidu da je došlo do razdvajanja postupka u odnosu na optuženog Zorana Stupara Tužilaštvo je dana 28.02.2019. godine činjenično preciziralo i Sudu

¹ Odgovor na zamolnicu Suda BiH na za uručenje poziva, MUP RS, PS Vlasenica broj 19-5/01-23-1-5/18 od 16.12.2018.godine;

podnijelo uređenu optužnicu broj T20 0 KTRZ 0004646 08 od 28.02.2019. godine iz koje je u odnosu na potvrđenu optužnicu izostavilo radnje i činjenične opise za koje se tereti optuženi Zoran Stupar, dok je činjenični opis i pravna kvalifikacija djela u odnosu na optužene Simu Stupara, Zorana Tešića i Gorana Tešića ostao neizmjenjen.

5. U međuvremenu optuženi Goran Tešić postao je nedostupan pravosudnim organima BiH, zbog čega je Sud u odnosu na njega donio rješenje o određivanju pritvora i naredbu o raspisivanju potjernice, te u odnosu na ovog optuženog razdvojio postupak. Slijedom nastale procesne situacije Tužilaštvo je ponovo dana 11.03.2019. godine činjenično preciziralo i Sudu podnijelo izmjenjenu optužnicu Tužilaštva BiH broj T 20 0 KTRZ 0004646 08, iz koje su izostavljeni činjenični opisi optuženog Gorana Tešića, te usklađen činjenični opis sa provedenim dokazima u odnosu na ostale optužene. Predmetnom izmjenjenom optužnici Tužilaštvo BiH u cjelosti je odustalo od gonjenja Sime Stupara za radnje činjenično opisane u tačkama 2. i 8. Optužnice od 28.02.2019. godine, a Zorana Tešića za radnje činjenično opisane u tački 2. izmjenjene optužnice. Vijeće se u ovom dijelu neće baviti optuženim Goranom Tešićem u odnosu na kojeg je postupak razdvojen, te će se voditi i dovršiti pod poslovnim brojem S1 1 K 035081 20 Krl kada se za to steknu uslovi.

6. Tužilaštvo je u konačnici dana 04.01.2021. godine dostavilo Sudu činjenično izmjenjenu optužnicu kojom je vršilo korekcije činjeničnog opisa u tačkama 1 (ranije tačka 3), tački 2 (ranije 4), tački 3 (ranije 4), tački 4 (ranije 1), tački 5 (ranije 5), tački 6 (ranije 6) i u tački 7 (ranije 8) dok je od radnji činjenično opisanih u tački 7 optužnice od 11.03.2020. godine tužilac odustao od krivičnog gonjenja optuženog Sime Stupara.

7. Tužilaštvo je izmjenjenom optužnicom radnje optuženog Sime Stupara kvalifikovalo kao krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) KZ BiH, u vezi sa tačkom a) u odnosu na tačku 4., tačkom e) u odnosu na tačke

² Predmet nastavio da se vodi po brojem S1 1 K 031372 18 Kro;

3. i 7. izmjenjene optužnice, tačkom k) u odnosu na tačke 1, 2, 5. i 6., a u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. KZ BiH.

8. Kada je u pitanju optuženi Zoran Tešić izmjenjenom optužnicom radnje koje mu se stavljaju na teret Tužilaštvo je kvalifikovalo kao Zločini protiv čovječnosti iz člana 172.stav 1. tačka h) KZ BiH, u vezi sa tačkom e) u odnosu na tačku 3., tačkom k) u odnosu na tačke 1. i 2. izmjenjene optužnice.

9. Glavni pretres je okončan 24.02.2021.godine, nakon čega je zakazano izricanje presude.

B. IZVEDENI DOKAZI

a) Tužilaštvo BiH

10. U toku dokaznog postupka, kao svjedoci optužbe saslušani su: Midhat Huremović, Mirsada Alihodžić, Enver Alihodžić, Muhamed Alihodžić, Miralem Džamdžić, Mustafa Alihodžić, Fikret Džodžaljević; Zumreta Zukić, Aida Mehmedović, S-6, Muradif Durić, Emin Durić, Mirsad Durić, Galib Smajlović, Osman Šahinpašić, Fatija Mehanović, Razija Muratović, Mehmed Durmić, Fikret Džafić, Seid Ambešković, Kadira Durić, Hasib Agić, Muška Čizmić, Hajrudin Malčinović, S-7, Agić Mehmed, Rifet Zekić, Safet Musić, Hasan Kurtić, Esmir Šahbegović, Rifet Hurić, Bajro Durić.

11. Saslušani su i sudski vještaci medicinske struke dr Zdenko Cihlarž, dr Vedo Tuco, dr Zorica Lazarević i dr Harun Avdagić³.

12. Spisak provedenih materijalnih dokaza Tužilaštva naveden je u Anexu I ove presude i čine njen sastavni dio.

b) Odbrana optuženog Sime Stupara

13. U toku dokaznog postupka na prijedlog odbrane optuženog Sime Stupara saslušani su svjedoci: Miloš Matić, Mladen Popović i Rada Stojišić.

14. Spisak provedenih materijalnih dokaza odbrane optuženog Sime Stupara naveden je u Anexu II ove presude i čine njen sastavni dio.

c) Odbrana optuženog Zorana Tešića

15. Odbrana optuženog Zorana Tešića nije imala subjektivnih dokaza dok je popis uvedenih materijalnih dokaza naveden u Anexu II ove presude i čine njen sastavni dio.

II. ZAVRŠNE RIJEČI

a) Tužilaštva BiH

16. Tužilaštvo u završnim riječima ističe da je dokazalo postojanje krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine kroz opšte elemente ovog krivičnog djela, kao i pojedinačne inkriminacije u osnovi zločina koje su izmjenjenom optužnicom od 04.01.2021. godine stavljene na teret optuženim Simi Stuparu i Zoranu Tešiću.

17. Po ocjeni Tužilaštva postojanje širokog i sistematičnog napada na nesrpsko civilno stanovništvo na području opštine Vlasenica utvrđeno je na osnovu izjava saslušanih svjedoka, prije svega Huremović Midhata, Alihodžić Mustafe, Džamdžić Miralema, Džodžaljević Fikreta, Zukić Zumrete, S6, Durić Muradifa i dr., kao i materijalnih dokaza T-40, T-41, T-62 do T-65, T-69 do T-75. Pored provedenih dokaza po stavu optužbe u prilog širokom i sistematičnom napadu u vrijeme relevantno za optužnicu govore i činjenice pravosnažnih presuda u predmetima MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika broj: IT-00-39 od 27.09.2006. godine i Tužilac protiv Miće Stanišića i Stojana Župljanina broj IT-08-91-T od 27.03.2013. godine, koje je Vijeće djelimično prihvatilo Rješenjem broj: S1 1 K 030715 18 Kri od 16.12.2020. godine.

18. Optužba smatra da je dokazala da je napad bio usmjeren protiv civilnog stanovništva, te da su žrtve navedene u činjeničnom supstratu optužnice imale civilni status i uživale zaštitu po međunarodnom pravu, a što proizilazi iz izjava

³ Dr Lazarević i Avdagić vještačili su zdravstvenu sposobnost svjedoka da daju iskaz pred Sudom.

saslušanih svjedoka Alihodžić Mirsade, Alihodžić Envera, Alihodžić Muhameda, Alihodžić Mustafe, S5, Durić Mirsada, Durić Muradifa, Durić Emina, Durić Bajre i dr.

19. Treći uslov za utvrđivanje da je izvršeno predikatno krivično djelo, odnosno da je djelo počinjeno kao dio napada, Tužilaštvo smatra dokazanim, a s obzirom na kontekst radnji optuženih i okolnosti pod kojima su učinjene. U tom smislu Tužilaštvo se u svojoj završnoj rječi pozvalo na iskaze svjedoka i to Alihodžić Mirsade, Alihodžić Envera, Alihodžić Muhameda, Alihodžić Mustafe, S6, Durić Muradifa, Durić Emina, Hurić Rifeta, Durić Bajre, Zukić Zumrete, Mehanović Aide i drugih. Svjedoci optužbe su viđali optužene u uniformama i naoružane, a što potvrđuju u odnosu na optuženog Stupar Simu i izjave svjedoka odbrane Matić Miloša i Popović Mladena, a u odnosu na optuženog Tešić Zorana materijalni dokaz odbrane OII-5- *Vcjna knjižica, serija BC, br. j ..., na ime Zoran Tešić.*

20. Zaključak u postojanju svijesti kod optuženih Stupar Sime i Tešić Zorana kako Tužilaštvo navodi može se izvesti na osnovu pripadnosti optuženog Stupar Sime rezervnom sastavu policije SJB Vlasenica (dokazi T-44 i T-46 do T-50), a u odnosu na optuženog Tešić Zorana na osnovu njegove pripadnosti VRS-u (dokazi T-45, T-46 i OII-5).

21. Kada je u pitanju tačka 1. izmjenjene optužnice Tužilaštvo navodi da su na ove okolnosti svjedočili svjedoci: Džodžaljević Fikret, Šahinpašić Osman, Mehanović Fatija i Huremović Midhat, te pročitane izjave iz istrage zaštićenog svjedoka S5 (dokaz T-28), te uvedeni materijalni dokazi T-5, T-13, T-42, T-44, T-46, T-45, T-66 i O2-5. U pročitanoj izjavi iz istrage zaštićenog svjedoka S5, te iskazima svjedoka Džodžaljević Fikreta, Šahinpašić Osmana, Mehanović Fatije, izjava svjedoka Mehanović Fatije koju je dala Tužilaštvu Tuzlanskog kantona, potvrđeni su činjenični navodi iz optužnice da su optuženi Simo Stupar i Zoran Tešić, zvani Koke, početkom maja 1992. godine počinili krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172 . stav 1. tačka h) KZ BiH.

22. Na okolnosti iz tačke 2. izmjenjene optužnice svjedočili su oštećena Alihodžić Mirsada, svjedoci Alihodžić Enver, Alihodžić Muhamed i Huremović Midhat, te uvedeni materijalni dokaz T-1, T-78 i O1-1. Svjedoci Alihodžić Mirsada, Alihodžić Enver, Alihodžić Muhamed potvrdili su činjenični navod iz optužnice, odnosno

potvrdili da su optuženi Simo Stupar i Zoran Tešić zvani Koke polovinom maja 1992. godine počinili krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172 . stav 1. tačka h) KZ BiH i to u vezi sa tačkom k) istog zakona.

23. Na okolnosti iz tačke 3. svjedočili su oštećeni-svjedoci Alihodžić Mirsada, Alihodžić Enver, Alihodžić Muhamed i Alihodžić Mustafa, te uvedeni materijalni dokazi T-1, T-2, T-3, T-78 i O1-1. Oštećeni svjedoci Alihodžić Mirsada, Alihodžić Enver, Alihodžić Muhamed potvrdili su činjenične navode iz optužnice, odnosno da su optuženi Simo Stupar i Zoran Tešić zvani Koke dana 22. juna 1992. godine na način i u vrijeme opisano u ovoj tački optuženja počinili krivično djelo za koje se terete, to jest da su učestvovali u protivzakonitom zatvaranju civila, mještana sela Alihodžići.

24. Na okolnosti iz tačke 4. svjedočili su: oštećeni-svjedok Hurić Rifet, svjedoci Malčinović Hajrudin, S6, Smajlović Galib, Džamdžić Miralem, Džodžaljević Fikret, Durić Muradif, Šahinpašić Osman, Mehanović Fatija, Alihodžić Mustafa, Alihodžić Enver, Zekić Rifet, vještak Cihlarž dr. Zdenko, te pročitane izjave umrlih svjedoka iz istrage Hatunić Nume (dokaz T-27), S5 (dokaz T-28) i Pašić Ešrefe (dokaz T-26) i uvedeni materijalni dokazi T-4, T-19, T-20, T-25, T-78 i T-79D. Oštećeni svjedok Hurić Rifet, Malčinović Hajrudin, Smajlović Galib, Džamdžić Miralem, Džodžaljević Fikret, Šahinpašić Osman, Mehanović Fatija, Alihodžić Mustafa, Zekić Fikret potvrdili su činjenične navode iz optužnice te potvrdili da je optuženi Simo Stupar dana 18. maja 1992. godine počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine napadom na nebranjeno selo Džamdžiće kojom prilikom je šest civila lišeno života, te popaljene kuće.

25. Na okolnosti iz tačke 5. svjedočili su: oštećeni-svjedok Durić Bajro, svjedoci S6, Durić Muradif, Durić Emin, Durić Mirsad, Smajlović Galib i Huremović Midhat, te uvedeni materijalni dokazi T-42, T-44, T-46, T-66, T-78 i O1-3 (Izvod iz registra vojnih obveznika na ime Durić Bajre). Oštećeni svjedok Durić Bajro, sin Šahina, S6, Durić Muradif, Durić Ermin, Durić Mirsad, Smajlović Galib potvrdili su činjenične navode iz optužnice te potvrdili da je optuženi Simo Stupar tačno neutvrđenog dana u prvoj polovini juna 1992. godine počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti

tako što je nečovječno postupao prema oštećenom nanoseći mu psihičke i fizičke povrede u prostorijama Policijske stanice Vlasenica.

26. Na okolnosti iz tačke 6. svjedočili su: S6, Durić Muradif, Durić Emin, Durić Mirsad, Durić Bajro, sin Šahina, Smajlović Galib i Huremović Midhat, te uvedeni materijalni dokazi T-42, T-44, T-46, T-66 i T-78. Oštećeni svjedok S6, Durić Midhat, Durić Emin, Durić Mirsad, Durić Bajro, Smajlović Galib potvrdili su činjenične navode iz optužnice da je optuženi Simo Stupar tačno neutvrđenog dana u prvoj polovini juna 1992. godine počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) KZ BiH i to drugim nečovječnim djelima učinjenim prema oštećenom civilu svjedoku S6.

27. Okolnosti inkriminacija iz tačke 7. optužnice dokazane su po ocjeni Tužilaštva iskazima svjedoka prije svega oštećenih Zukić Zumrete i Mehanović Aide, a što potvrđuju i svjedoci Mehanović Fatija, Matić Miloš, Popović Mladen i Stojšić Rada, vještaci Cihlarž dr. Zdenko i Tuco dr. Vedo, te uvedeni materijalni dokazi T-6, T-7, T-20, T-24, T-62, T-64, T-65, T-78, O1-4 (Rješenje Osnovnog suda u Vlasenici broj R2.73/04 od 28.03.2005. godine). Svjedoci Zukić Zumreta, Mehanović Aida i Mehanović Fatija potvrdili su činjenične navode iz optužnice da je optuženi Simo Stupar noću 10. jula 1992. godine počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172 . stav 1. tačka h) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine.

28. Tužilaštvo BiH smatra da se na osnovu izvedenih dokaza može nesporno zaključiti da su optuženi Stupar Simo i Tešić Zoran, poblizje opisane krivično pravne radnje počinili uz diskriminatornu namjeru, koja proističe iz činjenice da su svi oštećeni u ovom krivičnom predmetu bili Bošnjaci, odnosno da niti jedna krivično pravna radnja nije učinjena prema licima srpske nacionalnosti. Naime, premlaćeni civili S5, S6, Durić Bajro, sin Šahina, ubijeni Hurić Šaban, nezakonito lišeni slobode Zukić Salih, Zukić Avdo, kao i 40-ak civila sela Alihodžići bili su pripadnici bošnjačkog naroda, lišavani su slobode, premlaćivani i ubijeni isključivo zbog svoje nacionalne, odnosno etničke pripadnosti bošnjačkom narodu. Optuženim Stupar Simi i Tešić Zoranu bila je poznata njihova nacionalna i vjerska pripadnost., koji su bili sa područja opštine Vlasenica, gdje su i optuženi živjeli pa su ih oštećeni poznavali od prije rata, budući da su bili komšije ili sugrađani optuženih.

29. Cijeneći da je dokazalo sve bitne elemente djela, te učešće optuženih u pojedinačnim inkriminacijama Tužilaštvo je predložilo da ih Vijeće ogласi krivim, te cijeneći sve otežavajuće i olakšavajuće okolnosti odmjeri kaznu u skladu sa zakonom.

b) Završne riječi odbrane optuženog Sime Stupara

30. Braniteljica Vesna Tupajić-Škiljević u završnim riječima ističe da ukoliko bi Vijeće prihvatilo da sudi po proširenoj optužnici u dijelu tačke 4. , do kojeg je došlo zadnjim izmjenama podneskom Tužilaštva od 04.01.2021. godine, došlo bi do povrede odredaba krivičnog zakonodavstva i prava na pravično suđenje u ovom krivičnom postupku, a na štetu optuženog Sime Stupara. Braniteljica smatra da je njen branjenik stavljen u teži procesni položaj budući da mu se na teret stavlja veća kriminalna količina, da je takva izmjena optužnice protivna ZKP-u BiH. Izmjena optužbe po članu 275. ZKP-a BiH dozvoljena je samo u slučaju zadržavanja istovjetnosti u osnovnim elementima potvrđene optužnice, a iz izloženog u konkretnom slučaju radi se o klasičnom proširenju optužnice na neko novo krivično djelo zbog čega bi sud u navedenom dijelu trebao odbiti optužbu.

31. Kada je u pitanju primjena materijalnog prava odbrana ističe da se u ovom predmetu treba primjeniti krivični zakon koji je važio u vrijeme izvršenja radnji koji se stavlja na teret Simi Stuparu, a to je Krivični zakon SFRJ, kao zakon koji je važio u to vrijeme i koji je blaži po učinioca.

32. Dalje, braniteljica ističe da prema sudskoj praksi Suda BiH pored postojanja širokog i sistematičnog napada usmjerenog protiv civilnog stanovništva, diskriminatorna namjera kod izvršioca je neizostavan element da bi se određene radnje mogle kvalifikovati kao krivično djelo progona. Iz optužnice, osim njene paušalne formulacije, ne proizilaze činjenice na kojima se zasniva i izvodi zaključak da je na području Vlasenice postojao širok i sistematičan napad usmjeren protiv nesrpskog civilnog stanovništva. Diskriminatorna namjera daje progonima njihov jedinstveni karakter, pa se braniteljica poziva na sudsku praksu MKSJ: „*Nije dovoljno da optuženi bude svjestan da stvarno djeluje na način koji diskriminira*

nego mora imati i svjesnu namjeru da to čini“, a Tužilaštvo nije tokom izvođenja svojih dokaza ukazalo na namjeru optuženog Sime Stupara da diskriminiše bilo koga. Diskriminatoraska namjera mora biti dokazana, pošto je jedini materijalno različit element koji čini progone drugačijim od ostalih zločina protiv čovječnosti. Prema tvrdnji profesora Cassesa to je logička nemogućnost, posjedovanje *dolus specialis* je *sin qua non* uslov za bilo koje krivično djelo za koje se zahtjeva specifična namjera.

33. Odbrana tvrdi da Tužilaštvo BiH na glavnom pretresu nije izvelo relevantne dokaze koji bi sud izvan svake sumnje uvjerili u postojanje saizvršilaštva ili bilo kog vida saučesništva na koje se optužba poziva u završnoj riječi. Prema mišljenju odbrane pihvatanje oblika odgovornosti po članu 180. stav 1.ZKP BiH predstavlja kršenje načela zakonitosti, jer ovaj oblik odgovornosti nije bio propisan Zakonom koji je bio na snazi u periodu koji inkriminiše optužnica i predstavlja oblik odgovornosti za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu. To znači da je u ostvarenju saizvršilaštva potrebno da su ispunjene subjektivne i objektivne pretpostavke: zajednička odluka ili kolektivna izvršilačka volja i preduzimanje radnje kojom se učestvuje u ostvarenju krivičnog djela. U konkretnom slučaju Tužilaštvo nije van razumne sumnje dokazalo da su optuženi Simo Stupar i drugi donijeli odluku o zajedničkom djelu i da je na strani svakog optuženog postojala svijest i volja o izvršenju djela.

34. Dalje, braniteljica ističe da Tužilaštvo nije van svake sumnje dokazalo da je optuženi Stupar Simo izvršio krivično djelo iz tačke 1. optužnice i da je nedozvoljeno postupao prema oštećenoj S5. Tužilaštvo nije uspjelo dokazati da je opisane radnje fizičkog i psihičkog maltretiranja oštećene S5 počinio upravo optuženi Simo Stupar. S tim u vezi odbrana navodi da se dvije izjave svjedoka u bitnoj mjeri razlikuju, odnosno da u prvoj izjavi i ne spominje Simu Stupara, dok ni u drugoj svjedokinja ne navodi decidno i samouvjereno kako ju je Stupar Simo fizički maltretirao kritične prilike, već ga spominje isključivo među licima koje je vidjela da su prisutna u prostorijama policijske stanice.

35. Kada je u pitanju tačka 2. optužnice, odnosno događaj iz maja mjeseca u selu Alihodžići, odbrana smatra da su iskazi svjedoka međusobno kontradiktorni i ne potvrđuju navode iz optužnice. Tužilaštvo nije izvan razumne sumnje dokazalo

da je radnjama opisanim pod ovom tačkom optuženja učestvovao Simo Stupar. Dalje, optužnica ne precizira pojedinačne radnje lica koja su navedena u ovoj tački optuženja, iako je to neophodno za kvalifikaciju krivičnog djela za koja se optužuju. U optužnici se ne navodi ko je od prisutnih lica udario Alihodžić Mustafu. Nedostatak dokaza za izvršenje krivičnog djela Tužilaštvo nastoji obrazložiti da je Stupar Simo doprinio izvršenju ovog krivičnog djela na odlučujući način, jer nije pokazao da se suzdržava od ponašanja drugih prema porodici Alihodžić, što nije u skladu sa zakonskim obilježjima konkretnog krivičnog djela.

36. Odbrana tvrdi da Tužilaštvo niti jednim materijalnim dokazom nije dokazalo da je izvršen pješadijski napad na selo Alihodžiće dana 22. juna 1992. godine. Alihodžić Mirsada, Alihodžić Enver, Alihodžić Muhamed su izjavili da ih Simo Stupar nije maltretirao, te samim tim nije ispunjen bitni element za postojanje progona kao obilježja krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti. Odbrana je mišljenja da opisane radnje navedene u ovoj tački optuženja predstavljaju legitimne radnje vojske i policije. Iz iskaza svjedoka proizilazi da su oni, djeca i žene narednog dana odvezeni na područje pod kontrolom Armije BiH, iz kojeg razloga nije bilo protivpravnog zatvaranja, jer je stanovništvo i ranije iskazivalo želju za napuštanjem teritorije opštine Vlasenica. Odbrana ukazuje na manjkavost optužnice u ovom dijelu, budući da nije naznačeno o kojoj vrsti odgovornosti Stupara se ovdje radi, koje inkriminisane radnje je preduzeo i na koji način je Stupar odgovoran za eventualno oduzimanje fizičke slobode u odnosu na koja lica i na koji način.

37. Kada je u pitanju tačka 4. izmjenjene optužnice braniteljica ističe da ni jedan dokaz ne potvrđuje bilo kakvo učešće Stupara u opisanim radnjama, njegovo učešće u pješadijskom napadu, niti njegovo prisustvo u selu Džamdžići prilikom napada. Saslušani svjedoci ukazuju da je akcija na selo Džamdžići izvršena od strane pripadnika vojske, ni jedan od saslušanih svjedoka nije mogao identifikovati bilo kog učesnika u ovom napadu, a vojnike su raspoznavali isključivo po uniformama u koje su bili obučeni, stoga zaključak Tužilaštva o prisustvu Stupar Sime i drugih pripadnika policije koji se navode u ovoj tački optuženja je apsolutno neutemeljen i proizvoljan. Uzimajući u obzir sve navedeno optužba izvan razumne sumnje nije dokazala da je Stupar Simo počinio ovo krivično djelo jer osim

svjedočenja Hurić Rifeta čiji iskaz je doveden u sumnju, ni jedan drugi dokaz ne potvrđuje navode iz njegove izjave.

38. Nadalje, odbrana navodi da dokazi po tački 5. optuženja ne dokazuju van svake razumne sumnje da je Stupar Simo počinio ovo krivično djelo, izjave svjedoka ne potvrđuju činjenicu da je Stupar Simo učestvovao u odvođenju, ispitivanju i udaranju Durić Bajre. Svjedok S6 iznosi proizvoljne i netačne činjenice, a odbrana osporava kredibilitet svjedoka S6, koji je ključni po ovoj tački optuženja, te ukazuje da on ima izraženu netrpeljivost prema Stupar Simi. Kada je u pitanju sam oštećeni Bajro Durić, koji jedini potvrđuje inkriminisanu radnju, njegov iskaz odbrana cijeni nepouzdanim, budući da je riječ o osobi sa

39. Kada je u pitanju tačka 6. optuženja odbrana smatra da S6 nije bio decidan i jasan u odnosu na identifikaciju Stupar Sime vezano za njegovo prisustvo ovom događaju kao i radnje koje su inkriminisane ovom tačkom. Tačnije, po pitanju načina nanošenja povreda i počinioca ovih radnji, iskaz svjedoka S6 nije potkrijepljen iskazima svjedoka koji su saslušani na ovu tačku optuženja i djelimično je suprotan iskazu drugih saslušanih svjedoka. Iskaz S6 se u ključnim dijelovima razlikuje od izjava svjedoka saslušanih na ove okolnosti. Nekredibilnost ovog svjedoka prizilazi iz činjenice da je Tužilaštvo iz činjeničnog opisa inkriminiranih radnji po tački 6. uređene optužnice izostavilo više opisanih radnji, koje su bile navedene isključivo na osnovu iskaza ovog svedoka.

40. Kada je u pitanju tačka 7. odbrana ukazuje da iz dokaza odbrane i Tužilaštva proizilazi konstatacija da se kao datum smrti lica navedenih u toj tački optuženja ima smatrati 10. juli 1992. godine. Taj datum je utvrđen na osnovu podataka dobijenih od bližih srodnika i odnosi se na vrijeme kada su ove osobe posljednji put bile u kontaktu sa poginulim licima. Iz dostavljenih dokaza proizilazi da je Zukić Avdo evidentiran kao nestala osoba počev od 10.07.1992. godine, što suprotno navodima Tužilaštva ne dokazuju datum smrti. Ovo ukazuje na neosnovanost optuženja po ovoj tački jer Tužilaštvo nije uspjelo osporiti dokaze odbrane da su privedena lica dovedena u zgradu stanice policije.

41. Odbrana zatim navodi da u situaciji kada bi sud bio ubijeđen da je optuženi vjerovatno kriv više nego da nije kriv, to ne bi bilo dovoljno da ga se osudi izvan

razumne sumnje. U ovom slučaju optuženi mora biti oslobođen, ustvari standard „izvan razumne sumnje“ je bliži apsolutnoj tačnosti nego mogućoj krivnji. Ako dokazi ne dokažu svaki element djela izvan razumne sumnje, optuženi mora biti oslobođen, u odnosu na svaku tačku optužnice standard potreban za osuđivanje je dokaz van razumne sumnje, bilo koja dvojba ili sumnja mora biti prihvaćena u korist optuženog u skladu sa načelom *in dubio pro reo*.

42. Na kraju, odbrana ističe da Tužilaštvo nije izvan razumne sumnje dokazalo da je optuženi Stupar Simo počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti-progon iz čl. 172. stav 1. tačka h) KZ BiH, pa predlaže da Sud po principu *in dubio pro reo* donese odluku u skladu sa odredbom člana 284. tačka c) ZKP BiH, kojom se optuženi Stupar Simo oslobađa po svim tačkama optužnice jer nije dokazano da je optuženi počinio krivično djelo.

c) Završne riječi odbrane optuženog Zorana Tešića

43. Branilac Slobodan Cvijetić u završnim riječima analizirao je pravni okvir krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, kao i zakonsku odredbu saizvršilaštva, individualne i komandne odgovornosti i beznačajnog djela, a sve u kontekstu činjeničnih navoda predmetne optužnice.

44. Dalje, branilac ističe odredbe Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine koje se odnose na pretpostavku nevinosti *in dubio pro reo*, dokaze na kojima se zasniva presuda, izuzetke od neposrednog izvođenja dokaza, pa zaključuje da isti pružaju osnov za donošenje oslobađajuće presude u odnosu na optuženog Zorana Tešića. Branilac dalje navodi praksu Ustavnog Suda BiH predmet AP 1150/17 od 24.04.2019. godine u kojoj Ustavni Sud podsjeća na praksu Evropskog Suda u situaciji kada su redovni sudovi u krivičnom postupku kao dokaz koristili iskaz-izjave (protiv aplikanta) dobijene u istrazi od lica koje je u međuvremenu umrlo, odnosno kada odbrana optuženog u takvoj situaciji nije imala mogućnost neposredno ispitati takvog svjedoka pred sudom. Prema zaključku Evropskog Suda u takvoj situaciji nema odgovornosti domaćih vlasti ukoliko su nacionalni sudovi izvršili detaljnu analizu iskaza tog svjedoka Tužilaštva nalazeći ih

potkrijepljenim ostalim dokazima. U suprotnom domaći sudovi dužni su donijeti oslobađajuću presudu.

45. Kada je u pitanju tačka 1. optužnice branilac navodi da postoje ozbiljne razlike između dvije izjave koje je svjedok S5 dala u istrazi i koje su pročitane na glavnom pretresu, posebno po pitanju identifikacije lica koja vidi u prostorijama policijske stanice kritične prilike. Branilac navodi da su to razlozi zbog čega sudska praksa u primjeni člana 273. ZKP-a BiH zauzima stav da se dokazi iz istrage tumače restriktivno, da se na istima ne može zasnovati presuda i da moraju biti potkrijepljeni dokazima neposredno izvedenim pred sudskim Vijećem. Kada se analiziraju iskazi svjedoka koji su saslušani na okolnosti ove tačke optuženja po stavu odbrane ne potvrđuju odlučne činjenice u predmetu, posebno po pitanju optuženog Tešića.

46. Branilac također navodi da kada su u pitanju događaji u selu Alihodžići opisani tačkom 2. i 3. optužnice, optuženi Tešić Zoran nije identifikovan kao učesnik u istim. Odbrana ukazuje da ključna svjedokinja Mirsada Alihodžić ne identifikuje optuženog Tešića na mjestu događaja kritične prilike u maju mjesecu, nego naknadno sa svekrom razgovara o tome ko su vojnici koji su kritične prilike bili u selu, ali i tada ne navodi optuženog Tešića. Ostali saslušani svjedoci nisu prisustvovali događajima, već su samo vršili u sudnici rekonstrukciju priče njihovog djeda Abdulaha Alihodžića.

47. Dalje, branilac ističe da je tužilac ostao dužan da sudskom Vijeću ponudi dokaze u standardu „van razumne sumnje“ te da je Tešić Zoran učestvovao u događajima opisanim i po tački 3. optužnice, te posebno da je u tim događajima počinio teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava činjenjem krivičnih djela koja mogu biti kvalifikovana kao zločin protiv čovječnosti, ni za jednu od tri tačke optužnice ne postoje valjani razlozi za osuđujuću presudu, te predlaže da Sud donese oslobađajuću presudu po svim tačkama optužnice. Naglašava da niko od velikog broja saslušanih svjedoka na glavnom pretresu nije označio optuženog Zorana Tešića kao lice koje je svojim aktivnim radnjama počinilo bilo kakav zločin, posebno ne težine krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti, koje kao takvo predstavlja najgrublje kršenje međunarodnog humanitarnog prava, te ističe da su ga

brojni svjedoci ga okarakterisali kao korektnu osobu, ne navodeći ni jednu konfliktnu situaciju u kojoj je ovaj optuženi učestvovao.

III. PROCESNE ODLUKE

1. Odluka o isključenju javnosti sa dijela glavnog pretresa

48. Odluka o isključenju javnosti za dio glavnog pretresa, u svakom konkretnom slučaju je donošena po saslušanju stranaka i branilaca, i ukoliko su razlozi bili opravdani, odnosno ukoliko su bili ispunjeni uslovi iz odredbe člana 235.⁴ ZKP BiH, ili ukoliko je to bilo neophodno zbog zaštite identiteta svjedoka.

49. Na nastavku glavnog pretresa održanom 18.03.2019. godine Vijeće je na prijedlog Tužilaštva, nakratko isključilo javnost, a kako bi se saslušao Midhat Huremović, na okolnosti mjera zaštite koje svjedok traži. Svjedok je obrazložio svoje razloge, a javnost u postupku upoznata sa odlukama donesenim na dijelu ročišta zatvorenom za javnost.

50. Vijeće je odlučilo zatvoriti za javnost dio ročišta za nastavak glavnog pretresa održanog dana 09.06.2020. godine kada je svjedok Rifet Hurić iznosio razloge zbog kojih traži mjere zaštite. Nakon saslušanja Vijeće je odbilo zahtjev svjedoka kao neosnovan, a javnost je obavještena o razlozima isključenja i odlukama donesenim na zatvorenom dijelu sjednice.

51. Također, javnost je isključena i na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanog dana 28.09.2020.godine, kada je na glavnom pretresu pročitana iskaz svjedokinje oštećene S5. Naime, Vijeće je slijedom informacija koje je dostavilo Tužilaštvo za ovu svjedokinju preuzelo isti obim mjera zaštite koje je svjedokinja

⁴ Od otvaranja zasjedanja pa do završetka glavnog pretresa sudija, odnosno vijeće može u svako doba, po službenoj dužnosti ili po prijedlogu stranaka i branitelja, ali uvijek po njihovom saslušanju, isključiti javnost za cio glavni pretres ili jedan njegov dio, ako je to u interesu državne sigurnosti ili ako je to potrebno radi čuvanja državne, vojne, službene ili važne poslovne tajne, čuvanja javnog reda, zaštite morala u demokratskom društvu, osobnog i intimnog života optuženog ili oštećenog ili zaštite interesa maloljetnika ili svjedoka.

imala u predmetu koji se pred ovim Sudom vodio protiv optuženog Bastah Predraga i drugih, zbog čega je Vijeće isključilo javnost kada se čitao iskaz svjedokinje.

52. Nakon svih isključenja javnosti predsjednik Vijeća je javnost upoznao sa razlozima isključenja, kao i odlukama donesenim na zatvorenim dijelovima sjednica, a sve u skladu sa članom 235. ZKP BiH.

2. Odluka o ponovnom početku glavnog pretresa (član 251. stav 2. ZKP BiH)

53. Između ročišta održanih 22.04.2019. godine i 10.06.2019. godine, 15.07.2019. godine i 16.09.2019. godine, 09.03.2020. i 09.06.2020. godine, 09.06.2020. godine i 16.09.2020. godine, te 26.10.2020. godine i 21.12.2020. godine protekao je vremenski period duži od 30 (trideset) dana.

54. Odredba člana 251. stav 2. ZKP BiH propisuje da: "*Glavni pretres kcji je odgođen mora ponovo početi ako se izmjenio sastav v.jeća ili ako je odgađanje trajalo duže od 30 dana, ali uz saglasnost stranaka i branioca v.jeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu, odnosno da se koristi zapisnik o uviđaju*".

55. Kako su stranke u postupku i branioci optuženih od strane Vijeća bili obavješteni da se u naprijed navedenom vremenskom periodu glavni pretres neće moći održati u roku od trideset (30) dana, isti su u smislu naprijed citirane zakonske odredbe dali svoju saglasnost da se koriste ranije izvedeni dokazi, tako da u navedenim slučajevima glavni pretres je počeo iznova, ali se nisu iznova izvodili dokazi, već su se koristili ranije izvedeni dokazi na glavnom pretresu čiji je tabelarni pregled prikazan na grafoskopu.

3. Mjere zaštite za svjedoke

a. Dodijeljivanje mjera zaštite svjedocima S6 i S7

56. Na nastavku glavnog pretresa održanom dana 08.07.2019. godine, Tužilaštvo je obavjestilo Sud da svjedok⁵ koji je pristupio na ročište traži da mu se odrede mjere zaštite, a iz razloga što sigurnost svjedoka i njegove porodice može biti ugrožena zbog njegovog svjedočenja. Cijeneći razloge koje je svjedok iznio opravdanim, te da se ni stranke u postupku i branioci nisu protivili zahtjevu svjedoka, Vijeće je donijelo odluku da se svjedoku odrede mjere zaštite identiteta, tako da je svjedoku dodijeljen pseudonim S6, kao i zabrana objavljivanja fotografije svjedoka u javnosti i to narednih 5 godina.

57. Na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana 18.11.2019. godine Vijeće je slijedom informacije koje je dobilo od Tužilaštva svjedoku pod rednim brojem 9 iz optužnice dodijelilo mjere zaštite u vidu pseudonima S7. Naime, prema informacijama dostavljenim od strane postupajućeg tužioca svjedok pod rednim brojem 9. iz optužnice u predmetu koji se pred Sudom BiH vodio protiv Bastah Predraga i drugih pod poslovnim brojem X-KR-05/122 imao je mjere zaštite identiteta, a prilikom saslušanja svjedoka javnost je bila izmještena iz sudnice u drugu prostoriju. Vijeće je cijeneći period na koji su mjere zaštite identiteta i lika svjedoka određene u drugom predmetu u cilju zaštite i poštovanja tih mjera donijelo odluku da se svjedoku dodijeli pseudonim S7, a u sudnici spusti paravan između sudnice gdje se nalazi svjedok i dijela predviđenog za publiku, čime je osiguran isti obim zaštite koji je svjedok imao u drugom predmetu.

b. Odbijanje prijedloga za određivanje mjera zaštite

58. Kada su pristupili na ročište na nastavak glavnog pretresa svjedoci Midhat Huremović⁶ i Rifet Hurić⁷ obavjestili su Sud da žele da svjedoče sa mjerama zaštite i to identiteta na način da im se dodijeli pseudonim, te zabrani izdavanje fotografije i videa njihovog svjedočenja u javnosti.

59. Nakon što su svjedoci na dijelu ročišta zatvorenim za javnost iznijeli svoje razloge zbog kojih traže da svjedoče sa mjerama zaštite Vijeće je našlo nedostatnim i odbilo prijedlog za određivanje mjera zaštite. Naime, po ocjeni Vijeća

⁵ Redni broj 32. iz optužnice;

⁶ Dana 18.03.2019.godine;

argumenti koje su iznijeli svjedoci nisu ukazivali da bi sigurnost svjedoka ili članova njihove porodice bila dovedena u pitanje zbog svjedočenja.

4. Odstupanje od neposrednog izvođenja dokaza

60. Na nastavku glavnog pretresa održanom dana 16.09.2020. godine, Sud je prihvatio prijedlog Tužilaštva da se pročitaju zapisnici o saslušanju preminulih svjedoka, i to: Zapisnik o saslušanju svjedoka Ešefe Pašić, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj 16-1473-1-04-2-171/11 od 08.07.2011. godine i Zapisnik o saslušanju svjedoka Nume Hatunića, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj 16-14/3-1-04-2-171/11 od 07.07.2011.godine.

61. Također na ročištu za nastavak glavnog pretresa od 28.09.2020. godine pročitani su iskazi preminule svjedokinje S5 i to dat na Zapisnik o saslušanju svjedoka S5, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu broj: 17-15/3-1-04-2-339/07 od 11.02.2008. godine i Zapisnik o saslušanju svjedoka S5, Kantonalno Tužilaštvo Tuzlanskog kantona, broj Kt.RZ-5/06 od 28.03.2008. godine.

62. Vijeće je u sva tri slučaja našlo da su ispunjeni uslovi predviđeni članom 237. stav 2. ZKP BiH. Navedena zakonska odredba propisuje: "*Zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sud,je odnosno v,jeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle, duševno obo,jele, ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred Sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih razloga*".

63. Tužilaštvo je na navedenim ročištima uložilo izvode iz matične knjige umrlih (MKU) za Ešefu Pašić⁸, Numu Hatunića⁹ i za svjedokinju S5¹⁰, a na koje dokaze odbrana nije imala primjedbi, nakon čega su pročitane izjave ovih svjedoka date u istrazi.

⁷ Dana 09.06.2020.godine;

⁸ Dokaz T-26;

⁹ Dokaz T-27;

¹⁰ Dokaz T-28;

64. Kako se radi o izuzetku od neposrednog izvođenja dokaza, kojem Sud pribjegava kada na glavnom pretresu u izuzetnim slučajevima i iz zakonom predviđenih razloga nije moguće neposredno saslušati svjedoka, Vijeće je suprotnoj strani dalo mogućnost, da navede pitanja koja bi bila postavljena ovim svjedocima da su isti neposredno saslušani.

5. Odbijanje dokaznih prijedloga

65. Prilikom ulaganja materijalnih dokaza predloženih u optužnici, odbrane su imale priliku osporavati njihovu zakonitost, relevantnost i autentičnost, što je omogućeno i Tužilaštvu kada su uvođeni dokazi odbrana optuženih.

66. Prije nego što je razdvojen postupak u odnosu na optuženog Gorana Tešić, prilikom saslušanja svjedoka Esmira Šahbegovića, Tužilaštvo je predložilo da se kao dokaz uvede Zapisnik o saslušanju ovog svjedoka broj: IZJ-15-683 od 23.11.1993.godine, R BiH, Ministarstvo za unutrašnje poslove, Centar službi bezbjednosti, Sektor službe državne bezbjednosti Tuzla (fotokopija). Branilac optuženog Gorana Tešića prigovorio je prijedlogu tužioca da se u spis kao dokaz uvrsti navedeni Zapisnik jer po ocjeni odbrane nije sačinjen u skladu sa odredbama ZKP. Nakon uvida u dokument Vijeće je utvrdilo da zapisnik zaista nije sačinjen u skladu sa važećim zakonom, odnosno da ne sadrži potpis zapisničara, te da se datumi sačinjavanja samog dokumenta razlikuju, zbog čega je Vijeće odbilo uvrstiti kao dokaz i uložilo u spis kao dokument dajući mu oznaku T-23 D.

67. Braniteljica optuženog Sime Stupara uložila je prigovore relevantnosti na dokaze T-69, T-70, T-71, T-72 koje je Vijeće ocijenilo neosnovanim i prihvatilo u sudski spis. Naime, riječ je o dokazima uložnim na okolnosti širokog i sistematičnog napada, što je Vijeće u tom smislu prihvatilo i cijeno što će se dalje vidjeti iz obrazloženja opštih elemenata krivičnog djela za koje je oglasilo krivim optuženog Simu Stupara.

68. Tužilaštvo je u optužnici predložilo da se kao dokaz uvede Spisak rezervne milicije pri SJB Vlasenica i Spisak pripadnika Specijalnog voda pri SJB-I Vlasenica, što Vijeće nije prihvatilo budući da je riječ o kopijama dokumenata, bez ovjere, zbog čega je odbrana uložila prigovor autentičnosti, koji je Vijeće prihvatilo. Vijeće dakle nije prihvatilo navedene dokumente kao dokaz, ali su isti uvršteni su u sudski spis

kao dokumenti sa oznakom T-76 D i T-77 D (kako je Vijeće označavalo odbijene dokaze u predmetu sa oznakom D).

69. Sud je našao kao osnovane prigovore zakonitosti istaknute od strane odbrane na dokazne prijedloge: Službena zabilješka, Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzla, Odjeljenje kriminalističke tehnike, broj 08-01/2-8-04.6- od 27.07.2000. godine i Službena zabilješka, Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzla, Odjeljenje kriminalističke tehnike, broj 08-01/2-8-04.6- od 20.09.2000. godine, budući da službene zabilješke same za sebe ne mogu biti dokaz, ukoliko se autori koji su ih sačinili ne saslušaju i razjasne okolnosti njihovog sačinjavanja, potvrde autentičnost, što u konkretnom predmetu nije slučaj.

70. Kada su u pitanju prigovori relevantnosti koje je Tužilaštvo istaklo na dokazne prijedloge odbrane, i to: O-I-2, O-I-3, O-I-5, O-I-8, O-I-9, O-I-10, O-I-11, O-I-12 i O-I-13 Vijeće ih je ocijenilo kao neosnovane. Naime, kada je riječ o dokazu O-I-2 kojim se osporava postojanje širokog i sistematičnog napada po ocjeni Vijeća isti je relevantan za optuženje. Dokaz O-I-3 uloženi je kako bi se osporio kredibilitet i vjerodostojnost svjedočenja Bajre Durića, što je Vijeće također ocijenilo relevantnim i prihvatilo kao dokaz. Drugi dio dokaza uloženi je na okolnost imovnog stanja i porodičnih prilika optuženog, što je po ocjeni Vijeća relevantno sa aspekta odluke o kazni i troškovima krivičnog postupka.

71. Iz istih razloga Vijeće je prigovore tužioca odbilo i u spis prihvatilo dokaze odbrane Zorana Tešića O-II-1, O-II-2, O-II-3, O-II-4, cijeneći ih relevantnim za odluku o kazni i troškovima postupka (u slučaju osuđujuće presude).

72. Ostale odluke po prigovorima na dokaze koje su stranke i branioci uložili, a Vijeće odlučilo prigovore odbiti i dokaze prihvatiti, će obrazložiti u dijelu ocjene tih dokaza.

6. Odluka o djelimičnom usvajanju prijedloga Tužilaštva za prihvatanje utvrđenih činjenica u postupku pred MKSJ

73. Vijeće je dana 16.12.2020. godine, postupajući u skladu sa odredbom člana 4. Zakona o ustupanju predmeta,¹¹ donijelo odluku, u formi rješenja, kojim se djelimično prihvata prijedlog Tužilaštva BiH, broj: T20 0 KTRZ 0004646 08 od 18.03.2019. godine, te su činjenice, utvrđene od strane pretresnog vijeća u predmetu MKSJ Tužilac Momčila br. IT-00-39-T (presuda pretresnog vijeća od 27. septembra 2006. godine) i Miće Stanišića i Stojana Župljanina br. IT-08-91-T (presuda pretresnog vijeća od 27. marta 2013.godine), prihvaćene kao utvrđene u obimu kako je navedeno dalje u tekstu:

1. *„Od kraja 1991. do maja 1992. s posla su otpušteni Muslimani zaposleni u državnim preduzećima i drugim javnim službama u opštini Vlasenica. Muslimani vlasnici radnji plašili su se držati otvorene radnje, a muslimanskim radnicima u lokalnoj fabrici boksita prestali su isplaćivati plate, dok su njihove kolege Srbi i da je primale plate.“ (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 347);*

2. *U opštini je bio prisutan veliki broj vojnika i rezervista, a u prvim danima aprila 1992. dopremljeni su tenkovi, artiljerija i borbena vozila iz Milića, Han Pjeska i Šekovića. Takođe, početkom aprila 1992. godine SDS i lokalni Muslimani pregovarali su o podjeli opštine na srpski i muslimanski dio. [...]“ (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 348);*

3. *Početkom aprila 1992.godine SDS i lokalni Muslimani pregovarali su o podjeli opštine na srpski i muslimanski dio ((MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 348 -djelimično prihvaćena);*

4. *Dana 23. aprila 1992. ili približno tog datuma, vojnici JNA zauzeli su mjesto Vlasenicu uz pomoć naoružanih lokalnih Srba, preuzevši kontrolu nad opštinom, policijskom stanicom, poštom i bankom. Neposredno poslije toga, sjedište srpske opštine Vlasenica prerrješteno je iz Milića u Vlasenicu i obrazovan je srpski Krizni štab. Krizni štab (...) izdavao je propusnice koje su Muslimani morali imati za kretanje po opštini Vlasenica ili za putovanje u druge opštine. Postavljani su kontrolni punktovi koji su bili u nadležnosti (...), člana SDS-a. Krizni štab je naredio*

¹¹ Zakon o ustupanju predmeta od strane Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju i korištenju dokaza pribavljenih od Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju u postupcima

Muslimanima da predaju oružje srpskim vlastima i uveo je radnu obavezu za Muslimane.“ (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 349);

5. Početkom maja 1992. srpska delegacija (...) zatražila je od Muslimana u Zaklopači, selu s većinskim muslimanskim stanovništvom, da predaju oružje. Muslimani nisu udovoljili tom zahtjevu i sakrili su svje lovačke puške. (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 350);

6. Dana 16. maja 1992. u Zaklopaču je stiglo četiri - pet vojnih vozila i bijeli policijski auto. Ljudi u tim vozilima bili su u vojnim i policijskim uniformama, a neki su nosili maske. Stanovništvo je pokušalo da bježi, ali su Srbi vatrenim oružjem ubili otprilike 80 ljudi, uglavnom muškaraca. (...) Leševi su ostavljeni da leže po selu. Sjedećeg dana Srbima se predala jedna grupa žena i ojece i jedan starac. Srbi su ih odveli u opštinsku zgradu u gradu Vlasenici, gdje su žene morale da potpišu izjave kojima se odriču svojih kuća i imovine u korist, (...) "Srba". Potom su ih smjestili u autobus i iskrkali na jednom mjestu desetak kilometara od Kladrja. Odande su pješice otišli u Kladarj. (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 350);

7. U maju i junu 1992. specijalna jedinica MUP-a(..) izvela je dvije operacije, jednu u Sušici, a drugu u Gradini i drugim muslimanskim zaselcima u opštini, povremeno nailazeći na otpor. Imali su naređenje da traže oružje, pritvore radi ispitivanja ljude koji su se predali, ubiju one koji pokušaju da bježe i pošaju žene i ojecu u Vlasenicu. Neki ljudi su uhapšeni, zatočeni u opštinskom sudu i zatim prebačeni u logor Sušica. U tim operacijama jedinica je dobila izričito naređenje da spalj sve kuće kako bi se spriječio povratak vlasnika, te su zapravo su gotovo sve muslimanske kuće na tom području uništene. (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 351);

8. Rano ujutro 2. juna 1992. srpski vojnici su, uz podršku oklopnog transportera s mitraljezom, napali zaselak Drum nedaleko od Vlasenice u kojem je muslimanskostanovništvo bilo u većini. Vojnici su išli od kuće do kuće pucajući iz automatskog oružja i provlajujući u kuće. Preko 20 muškaraca Muslimana ubijeno

pred sudovima u BiH.

je za nekoliko minuta. Napad su preživjela samo tri mještana Druma muškog pola. Vojnici su autobusom odvezli tri preživjela čovjeka i 20 Muslimanki u logor Sušica. (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 352);

9. Opština Vlasenica smještena je u istočnj Bosni i Hercegovini i graniči se s opštinama Zvornik, Bratunac, Srebrenica, Han Pijesak, Kladarj i Šekovići. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1423);

10. Prema popisu stanovništva Bosne i Hercegovine iz 1991. godine, nacionalni sastav stanovništva opštine Vlasenica činilo je 14.261 (53,5%) Muslimana, 11.744 (44,1%) Srba, 33 (0,1%) Hrvata i 605 (2,3%) osoba druge ili nepoznate nacionalnosti. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1423);

11. Godine 1997. manje od 1% stanovništva Vlasenice bilo je muslimanske nacionalnosti, a približno 97% ih je bilo srpske nacionalnosti. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1423);

12. U noći s 20. na 21. april 1992. godine, u Vlasenicu su ušle srpske snage, u čijem su sastavu bili rezervni sastav milicije, pripadnici TO-a i pripadnici Novosadskog korpusa JNA, i jedni i drugi iz Šekovića. Snage JNA, zajedno sa lokalnim Srbima kojima su bili pripadnici TO-a, preuzele su sve vitalne funkcije u gradu, uključujući zgradu SJB-a, banku, poštu, policiju i zgradu suda. Sjedećeg dana, ulicama se provezlo vozilo milicije sa razglasom preko kojeg je objavljeno da su srpske snage preuzele kontrolu nad gradom i da je svim građanima zagarantovana sigurnost i bezbjednost. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1426);

13. Nakon preuzimanja vlasti, Krizni štab je naredio da se sve vatreno oružje u nelegalnom posjedu preda JNA ili SJB-u. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1428);

14. Dana 19. aprila 1992. godine, Krizni štab u Vlasenici izdao je naredbu za razoružavanje aktivnog i rezervnog sastava snaga SJB-a Vlasenica i istovremeno donio odluku kojom je tadašnji načelnik SJB-a, Radomira Ejelanovića, ovlastio da "angažuje potrebni broj aktivnog i rezervnog sastava na obezbeđenju javnog

reda i mira i bezbjednosti građana". (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1428);

15. Dana 19. maja 1992. godine, Novosadski korpus JNA se povukao iz Vlasenice. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1430);

16. Istoga dana, Krizni štab, (...) izdao je naredbu da stanovništvo prije napuštanja opštine mora pribaviti dozvolu za putovanje. Kako bi dobilo dozvolu za putovanje, svako lice je moralo da potpiše izjavu da odlazi dobrovoljno. Krizni štab je takođe počeo izdavati propusnice koje su ljudi morali imati da bi se mogli kretati po opštini i postavljeni su kontrolni punktovi (...). (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1431);

17. Logor Sušica u opštini Vlasenica osnovan je 31. maja 1992. godine po (...), komandanta Birčanske brigade JNA, i u skladu s odlukom SAO Birač kojom je regulisano uklanjanje muslimanskog stanovništva sa teritorije Birača. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1451);

18. Logor se nalazio oko 1,5 do 2 km od grada Vlasenice. Logor je radio četiri mjeseca, od juna do septembra 1992. godine, i za to vrijeme kroz njega je prošlo oko 2.000 do 2.500 Muslimana oba pola i svih godišta (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1451);

74. U preostalom dijelu prijedlog Tužilaštva Vijeće je odbilo kao neosnovan.

75. U konkretnom slučaju prilikom donošenja navedenih odluka, Sud je postupao u skladu sa odredbama člana 4. Zakona o ustupanju¹², u vezi sa Pravilom 94 (B) Pravidnika o postupku i dokazima MKSJ koji propisuju: da na zahtjev jedne od strana ili na vlastitu inicijativu, sud može odlučiti da prihvati kao dokazane činjenice, utvrđene pravosnažnim odlukama ili pismeni dokazni materijal iz bilo kojih drugih postupaka pred MKSJ, koje se odnose na pitanja od važnosti za tekući postupak, ako su zadovoljeni određeni kriterijumi za prihvatanje tih činjenica.

¹²Zakon o ustupanju predmeta od strane Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju Tužilaštvu BiH i korištenju dokaza pribavljenih od Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju u postupcima pred sudovima u BiH;

76. Vijeće je dakle prihvatilo ukupno 18 predloženih činjenica, koje se odnose na opšti kontekst dešavanja na širem području općina koje obuhvata optužnica, a koje će dalje obrazlagati u dijelu *opšti elementi krivičnog djela*. Prilikom odlučivanja o prijedlogu Tužilaštva, Vijeće je vodilo računa da činjenice zadovoljavaju određene kriterijume ustanovljene sudskom praksom Suda BiH i MKSJ i to: da je činjenica jasna, konkretna i da se može identifikovati, da je relevantna za postupak, da čini dio originalne presude na koju nije izjavljena žalba, koja je pravosnažno riješena po žalbi, ili potpada pod pitanja koja nisu sporna u toku apelacije, da se ne temelji na sporazumu između stranaka u izvornom postupku, da nije predmet razumnog spora između strana, da se ne odnosi na radnje, ponašanje ili psihičko stanje optuženog i da je ograničena na zaključke o činjenicama, odnosno da ne sadržava pravne karakterizacije. One činjenice koje nisu zadovoljavale navedene kriterijume Vijeće nije prihvatilo kao utvrđene.¹³

77. Prihvatanjem činjenice kao utvrđenih stvorena je pravna prezumpcija valjanosti te konkretne činjenice, odnosno, formirana je čvrsto utemeljena pretpostavka o tačnosti te činjenice, koju stoga nije potrebno ponovo dokazivati na suđenju – osim ukoliko bi druga strana iznijela nove dokaze, te takvu činjenicu uspješno pobila i opovrgla na suđenju.

78. Pri tom Vijeće naglašava da iako je stvorena prezumpcija valjanosti ovih činjenica, Vijeće iste nije smatralo obvezujućim i nije temeljilo presudu isključivo na tim utvrđenim činjenicama, a stranama u postupku je data mogućnost da iznesu dokaze kojima će osporavati činjenice koje su utvrđene u relevantnom postupku pred MKSJ, i sud nije ni jednu stranu uskraćivao u pravu da osporava i dovodi u sumnju bilo koju činjenicu koja je prihvaćena navedenim rješenjem Suda.

79. Vijeće je razmatralo činjenice u svjetlu svih dokaza koje su izvele strane u toku suđenja, čime su se cijenili svi dokazi u skladu sa odredbom člana 15. ZKP BiH, te je nakon toga donijelo i konačnu odluku o njihovoj relevantnosti za ovaj predmet. Na ovaj način Sud nije kršio prezumpciju nevinosti optuženih u ovom

¹³ Kako je to detaljnije obrazloženo u Rješenju Suda BiH od 16.12.2020.godine;

postupku, zagarantovanu članom 3. stav 1. ZKP BiH i članom 6. stav 2. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP).

7. Razdvajanje postupka u odnosu na optuženog Gorana Tešića

80. Dana 09.03.2020. godine pretresno Vijeće je donijelo Rješenje kojim se razdvaja postupak u odnosu na optuženog Gorana Tešića od postupka koji se vodi u odnosu na optužene Simu Stupara i Zorana Tešića, te je odlučeno da će se postupak u odnosu na optuženog Gorana Tešića voditi i dovršiti posebno, pod brojem S1 1 K 035081 20 Kri.

81. U odnosu na optužene Simu Stupara i Zorana Tešića odlučeno je da će se postupak voditi i dovršiti pod već postojećim brojem S1 1 K 030715 18 Kri.

82. Naime, optuženi Goran Tešić nije se pojavio na ročištu za nastavak glavnog pretresa dana 03.02.2020. godine, iako je bio uredno obaviješten o istome, od strane njegovog branioca, niti je svoj izostanak opravdao.

83. Odredba člana 26. stav 1. ZKP BiH propisuje: "*Sud može iz važnih razloga ili iz razloga cjelishodnosti do završetka glavnog pretresa odlučiti da se postupak za pojedina krivična djela ili protiv pojedinih optuženih razdvajati i posebno dovrši*".

84. U konkretnom slučaju, nesporno je da je optuženi Goran Tešić bio uredno obaviješten o zakazanom ročištu za nastavak glavnog pretresa za dan 03.02.2020. godine, ali se iz nepoznatih razloga nije pojavio na tom ročištu.

85. Tužilaštvo BiH je, nakon nepojavljivanja optuženog na ročištu 03.02.2020. godine, preduzelo radnje radi utvrđivanja boravišta optuženog Tešića, koje su ostale bezuspješne, kako provjere na njegovom radnom mjestu, tako i na prijavljenoj adresi. Prema podacima do kojih je Tužilaštvo došlo, optuženi je posljednji put viđen u Vlasenici 31.01.2020. godine.

86. Predsjednik vijeća je izdao naredbu za dovođenje optuženog Gorana Tešića, na ročište povodom prijedloga Tužilaštva BiH za određivanje pritvora i raspisivanje potjernice dana 19.02.2020. godine. Iz službene zabilješke Sudske policije Suda BiH od 19.02.2020. godine, proizilazi da optuženi Goran Tešić nije zatečen na adresi prebivališta u

87. Iz svega navedenog proizlazi da je u odnosu na optuženog Gorana Tešića postalo neizvjesno kada će i da li će optuženi pristupiti na Sud.

88. Imajući u vidu sve navedeno, kao i činjenicu da se ovaj postupak vodi protiv još dva optužena koji se uredno odazivaju pozivima Suda, kao i činjenicu da je neophodno obezbijediti pravo na pravično suđenje, odnosno suđenje u razumnom roku za prisutne optužene, te imajući u vidu i razloge cjelishodnosti i efikasnosti vođenja postupka, Sud je, po službenoj dužnosti, a nakon saslušanja stranaka i branilaca, donio odluku da se postupak u odnosu na optuženog Gorana Tešića razdvoji.

IV. PRIHVATANJE IZMJENJENE OPTUŽNICE

89. Kao što je u uvodnom dijelu presude navedeno, Tužilaštvo BiH je tokom postupka u više navrata u ovom predmetu mijenjalo optužnicu (vidjeti paragrafe od 4 do 8), uređujući činjenični opis i ne mijenjajući pravnu kvalifikaciju djela u odnosu na optužene Simu Stupara i Zorana Tešića.

90. Vijeće se u svom obrazloženju neće detaljnije osvrutati na izmjene Optužnice od 28.02.20219. godine, iz koje je Tužilaštvo izostavilo činjenične opise radnji za koje se tereti Zoran Stupar (obzirom na bjekstvo optuženog), kao ni izmjene od 11.03.2019.godine, koje su uslijedile nakon bjekstva optuženog Gorana Tešića. Navedene izmjene su se ogledale u prilagođavanju činjeničnog opisa sa situacijom kada zbog bjekstva dvojice optuženih dolazi do razdvajanja postupka. Vijeće je i tada imalo u vidu da učinjene izmjene nisu bile na štetu optuženih Sime Stupara i Zorana Tešića, naprotiv, bile su u korist budući da je Tužilaštvo od pojedinih inkriminacija odustalo.

91. Vijeće će u ovom dijelu obrazloženja presude iznijeti razloge kojim se rukovodilo kada je prihvatilo izmjene optužnice podnesene dana 04.01.2021. godine, na koju je odbrana optuženog Sime Stupara imala primjedbi.

92. Naime, na izmjenjenu optužnicu Tužilaštva BiH broj T20 0 KTRZ 0004646 08 od 04.01.2021. godine braniteljica optuženog Sime Stupara dostavila je pismeno

izjašnjenje dana 22.01.2021. godine u kojem je navela da se ne protivi odustanku od inkriminacije opisane u tački 7. uređene optužnice od 11.03.2020. godine, jer je riječ o diskrecionom pravu tužioca. Nasuprot tome, kada je u pitanju tačka 1. izmjenjene optužnice odbrani je ostalo nejasno zašto nisu u činjeničnom supstratu navedeni identifikacioni podaci za lica M.M. i R.D. budući da je odbrani iz provedenih dokaza jasno o kojim licima se radi. Kada su u pitanju tačke 2. i 3. izmjenjene optužnice odbrana nije imala prigovora, ali se izričito usprotivila izmjenama u tački 4. jer je po stavu odbrane potpuno nova inkriminacija dodata optuženom Simi Stuparu, odnosno novi činjenični opis koji nije sadržavala potvrđena optužnica. Odbrana je istakla da se ne radi o izmjenjenoj optužnici u skladu sa članom 275. ZKP BiH, nego da je u pitanju proširenje optužnice, koju ZKP ne dozvoljava. Prihvatanjem proširenog dijela optužnice po stavu odbrane bila bi narušena prava optuženog, prije svega pravo na pravično suđenje zagarantovano EKLJP i ZKP BiH. Kada su u pitanju tačke 5, 6. i 7. odbrana nije imala značajnijih prigovora, osim za navođenje inicijala pod tačkom 7. gdje se pozvala na prigovore istaknute po pitanju tačke 1. optužnice. Odbrana nije tražila dodatno vrijeme za pripremu odbrane ili provođenje novih dokaza usljed nastalih izmjena.

93. Odbrana optuženog Zorana Tešića se izjasnila na izmjenjenu optužnicu podneskom od 11.01.2021. godine i u svom izjašnjenju navela da im nije potrebno dodatno vrijeme za pripremu odbrane, niti ima namjeru predlagati dodatne dokaze povodom izmjenjene optužnice.

94. Vijeće je razmotrilo izmjene optužnice u svjetlu istaknutih prigovora i utvrdilo da su prigovori neosnovani. Naime, prema odredbi člana 275. ZKPBiH, ako tužilac ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmjenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, može na glavnom pretresu izmijeniti optužnicu. Pri tome, tužilac je postupao u okviru ovlaštenja iz citirane zakonske odredbe, te je shodno rezultatima dokaznog postupka izvršio izmjene u granicama osnovne optužnice, odnosno konkretizovao je činjenični opis, krećući se u granicama subjektivnog i objektivnog identiteta, odnosno onih činjenica i okolnosti na kojima se optužba zasniva i proizilazi zakonsko obilježje krivičnog djela.

95. Kada je u pitanju izmjena tačke 4. odnosno događaja vezanih za 18. maj 1992.godine i selo Džamdžiće Vijeće cijeni da nije došlo do proširenja optužnice,

kako to obrana prigovara, već da su slijedom rezultata dokaznog postupka konkretizovane radnje optuženog Sime Stupara, a kojim doprinosi nastupanju smrtno posljedice kod oštećenog Hurić Šabana. Navedena izmjena po ocjeni Vijeća nije na štetu optuženog, budući da se smrt ovog oštećenog na teret Simi Stuparu stavljala i potvrđenom optužnicom, te i njenim kasnijim izmjenama. Nadalje, po ocjeni Vijeća, pažljivom analizom činjeničnog opisa i njegovim upoređivanjem sa potvrđenom optužnicom, optuženom nije dodata, nego smanjena kriminalna količina, budući da se potvrđenom optužnicom, kao učesnik u napadu teretio za nastupanje šest smrtnih posljedica, dok je načinjenim izmjenama na teret Sime Stupara ostavljena inkriminacija isključivo vezana za ubistvo oštećenog Hurić Šabana. Dakle, po nalaženju ovog vijeća, radi se o istoj radnji, odnosno o istom činjeničnom događaju iz prošlosti o kome se sudi, i to u njegovim bitnim dijelovima, te o istim posledicama. Izmijenjena optužnica ne izlazi van okvira činjeničnog opisa tog događaja kako ga je postavila prvobitna optužnica, već se tužilačka intervencija, kada se uporede tekstovi uređene sa izmijenjenom optužnicom, svodi na izmjenu redoslijeda njenih navoda i terminološka preciziranja koja ne zadiru u samu suštinu činjeničnog opisa kritičnog događaja. Osim toga, nakon što je optužnica izmijenjena, odbrani je omogućeno da u daljem toku postupka provodi svoje dokaze u tom pravcu, što odbrana nije činila, vlastitom odlukom.

96. Prilikom donošenja odluke o prihvatanju izmijenjene optužnice za tačku 4. optužnice Vijeće se rukovalo stavom Apelacionog vijeća Suda BiH izraženom po ovom pitanju u presudi broj S1 1 K 007511 15 Kžk od 04.02.2016.godine Fikret Planinčić i dr.

97. Kada je u pitanju prigovor braniteljice koji se odnosi na način navođenja podataka o saizvršiocima inkriminacija opisanih u tačkama 1. i 7., po ocjeni Suda nisu osnovani, budući da je odbrani učinjena dostupnim informacija o kojim licima se radi, slijedom toga i ostavljena mogućnost da adekvatno odgovara na navode optužbe.

98. Vijeće ponovo naglašava da je odbrani omogućeno da u daljem toku postupka kroz svoje dokaze osporava navode izmijenjene optužnice.

V. INTERVENCIJE U ODNOSU NA ČINJENIČNI OPIS IZ OPTUŽNICE

99. Vijeće je u odnosu na optužni akt načinilo izmjene u činjeničnom opisu osuđujućeg dijela presude, ne dirajući u subjektivni i objektivni identitet između optužnice i presude. Naime, Vijeće je činjenično stanje opisano u optužnici prilagodilo dokazima izvedenim na glavnom pretresu i činjeničnom stanju kakvo iz analize dokaza proizilazi.

100. Vijeće je iz preambule osuđujućeg dijela izreke presude u odnosu na izmjenjenu optužnicu izostavilo navode koji se odnose na optuženog Zorana Tešića, budući da je on oslobođen optužbe. U preambuli izvršena je i intervencija na način da je izbrisan navod “...*drugim teškim oduzimanjem fizičke slobode suprotno pravilima međunarodnog prava...*” budući na izmjenju pravne kvalifikacije djela iz tačke 4. osuđujućeg dijela izreke presude. Naime, Vijeće je osudilo optuženog Simu Stupara da je radnjama opisanim u pomenutoj tački izreke presude počinio krivično djelo prisilnog nestanka, te je uvodni dio izreke presude iz tih razloga prilagodio pravnoj ocjeni djela.

101. Također, pojedini dijelovi iz činjeničnog opisa optužnice su ispušteni s obzirom da Tužilaštvo nije dokazalo te činjenice i okolnosti, a koje ne čine bitna obilježja krivičnog djela za koje se tereti. Tako je Vijeće iz tačke 1. osuđujućeg dijela izreke presude izostavilo navod: “*kcji je bio invalid u ljevu nogu*” budući da u tom pravcu nisu provođeni dokazi, te je ovaj navod zamjenilo sa “*bio invalid i kretao se uz pomoć štaka*” jer tako proizilazi iz iskaza svjedoka Rifeta Hurića, koji je sin ubijenog Šabana Hurića.

102. Kada su u pitanju tačke 2. i 3. osuđujućeg dijela izreke presude Vijeće je načinilo neznatne korekcije činjeničnog opisa, a koje se odnose na mjesto gdje su u zgradi SJB Vlasenica poduzimane radnje nečovječnog postupanja prema oštećenim koji su izjavili da su izvođeni iz samice u prostoriju na spratu.

103. Vijeće je u činjeničnim opisima imena lica koja učestvuju, kao saizvršiooci, u inkriminiranim radnjama zamjenilo inicijalima, budući da nisu optuženi u ovom krivičnom postupku. Identitet lica je odbranama poznat, pa Vijeće cijeni da su

odbrane imale mogućnost osporavanja činjenica, te da načinjena intervencija u presudi nije na štetu prava optuženih, u prvom redu Sime Stupara koji je i oglašen krivim.

104. Dakle, Vijeće je načinilo određene korekcije po pitanju okolnosti koje bliže određuju djelo, ali time što je Vijeće izbacilo navedene dijelove nije korekcija na štetu optuženog.

105. Pri svemu tome pretresno Vijeće posebno je vodilo računa o principu akuzatornosti i neophodnosti da presudom ne dira u identitet optužbe. Presudom se nije izašlo van granica opisa događaja kako ga je dala optužba, a sve u okviru dokaza izvedenih na glavnom pretresu. Izvršene korekcije nisu uticale na identitet optužnice i presude kako u obimu tako i u sadržaju. Vijeće se kretalo u okviru djela opisanog u optužnici, rukovodeći se samo pravno relevantnim činjenicama, čime je u cijelosti sačuvan subjektivni i objektivni identitet između optužnice i presude. Činjeničnom intervencijom nije doveden u pitanje sam inkriminirani događaj, niti se radi o odlučnoj činjenici kojom bi bilo dovedeno u pitanje bitno obilježje krivičnog djela od kojeg se optuženi branio.

VI. STANDARDI DOKAZIVANJA

106. Prilikom razmatranja i ocjene dokaza koji su provedeni na glavnom pretresu, Vijeće se rukovalo nekim osnovnim načelima propisanim u ZKP BiH kao i u Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, a koji će u nastavku biti navedeni.

107. Član 3. stav 1. ZKP BiH određuje da se svako smatra nevinim dok se ne utvrdi njegova krivica za krivično djelo koje mu se stavlja na teret.

108. Svrha sudskog postupka je da se osigura da niko nevin ne bude osuđen, a da se učinitelju krivičnog djela izrekne krivično pravna sankcija pod uslovima propisanim Krivičnim zakonom BiH i u zakonom propisanom postupku (član 2. stav 1. ZKP BiH).

109. Na tužitelju leži odgovornost dokazivanja krivice optuženih i optužba to mora utvrditi van svake razumne sumnje, jer u slučaju da postoji bilo kakva sumnja u pogledu postojanja činjenica koje čine navodno krivično djelo, donesena odluka mora ići u prilog optuženog (član 3. stav 2. ZKP BiH).

110. Na kraju, Sud je dužan razmatrati i ocjenjivati dokaze koji idu u korist optuženog sa jednakom pažnjom kao i dokaze koji ga terete (član 14. ZKP BiH).

111. Član 6. stav 1. Konvencije nameće obavezu svim sudovima da "ukažu dovoljno jasno na osnove na kojima oni zasnivaju svoju odluku"¹⁴. Iako priznaje primat domaćih sudskih organa u davanju ocjene šta je relevantno i prihvatljivo, član 6. stav 1. Evropske konvencije nameće domaćim sudovima obavezu da na odgovarajući način izvrše ispitivanje podnesaka, argumenata i dokaza koje su podnijele strane¹⁵. U vezi sa tim, sudovi moraju razmotriti i raščistiti sve značajne nepodudarnosti u iskazima strana u postupku, ukazati da li je neki od osporenih dokaza neprihvatljiv, te ako jeste, po kom osnovu.¹⁶

112. Prilikom ocjene iskaza saslušanih svjedoka Vijeće je nastojalo sagledati njihovo svjedočenje u cjelini, misleći pri tome kako na sadržinu samog iskaza, tako i na njihovo držanje i ponašanje tokom davanja iskaza. Kredibilitet svjedoka zavisi ne samo od toga u kojoj mjeri poznaju događaj o kome svjedoče, nego i od iskrenosti svjedoka, njegove pouzdanosti sa ostalim provedenim dokazima, kao i svijesti da se polaganjem zakletve pred sudom obavezao da govori istinu.

113. Za iskaz svjedoka nije isključivo bitno da je on dat iskreno, bitno je i da je iskaz pouzdan. Vijeće je imalo u vidu da pouzdanost iskaza jednog svjedoka zavisi od njegovog poznavanja činjenica, ali na pouzdanost iskaza u velikoj mjeri može uticati protek vremena, nestalnost ljudske percepcije kao i traumatičnost samog događaja o kome svjedoči. Vijeće je uporedilo činjenice o kojim je svjedok svjedočio sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te materijalnim dokazima kako bi se utvrdilo da li su potkrijepljeni ili osporeni drugim dokazima u ovome predmetu.

¹⁴ Evropski sud za ljudska prava, *Georgiadis protiv Grčke*, 1997, par. 606.

114. Također, Vijeće je ispitalo uložene materijalne dokaze kako bi odlučilo o njihovoj pouzdanosti i dokaznoj vrijednosti.

115. Zapisnike o saslušanju svjedoka uložene u sudski spis u smislu člana 273. stav 1. ZKP BiH, Sud je razmatrao jedino ukoliko su postojala neslaganja u odnosu na iskaz koji je svjedok dao na glavnom pretresu i to u onom dijelu u kojem je ukazano na razliku u iskazu, bilo od strane tužilaštva, bilo od odbrane optuženih.

116. Temeljem odredbe člana 15. ZKP BiH sud ima pravo da slobodno ocjenjuje dokaze.¹⁷ Vijeće je pažljivo cijenilo sve izvedene dokaze, te će ocjenu istih, a naročito dokaza na kojima je temeljio svoju odluku sud dati u dijelu presude u kojem je obrazložena činjenična i pravna analiza optužbi koje su optuženim stavljene na teret.

117. Također, Vijeće se prilikom ocjene dokaza rukovodilo i odredbom člana 290. stav 7. ZKP BiH, pri čemu ističe da se u donošenju odluke nije oslanjalo na dokaze koji nisu relevantni za presuđenje u ovom krivičnom predmetu. Osim relevantnosti, Vijeće je neizostavno vodilo računa o zakonitosti i vjerodostojnosti cijenjenih dokaza, uz napomenu da se u njihovoj ocjeni koncentrisalo samo na bitne elemente krivičnog djela za koje se optuženima sudilo.

118. Osim što iskaz svjedoka treba biti dat iskreno, neophodno je i da je iskaz pouzdan. Imajući to na umu, Vijeće je tokom cijelog postupka bilo svjesno da je u iskazima o činjenicama koje su se dogodile puno godina prije davanja iskaza, prisutna nesigurnost uslijed nestalnosti ljudske percepcije u odnosu na traumatične događaje i sjećanja tih događaja. Prilikom ocjene iskaza svjedoka koji su svjedočili u predmetnom postupku, Vijeće je posebno cijenilo njihovo držanje, ponašanje i karakter, razmotrivši u odnosu na njih i druge dokaze i okolnosti u vezi sa ovim predmetom.

¹⁵ Evropski sud za ljudska prava, *Van de Hurk protiv Nizozemske*, 19.04.1994.g., par. 59;

¹⁶ Evropski sud za ljudska prava, *Khamidov protiv Rusije*, 2.06.2008. g., par. 173

¹⁷ Član 15. ZKP BiH navodi da "... postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima".

119. Nedosljednosti u iskazu svjedoka ne znače same po sebi da Vijeće koje postupa to svjedočenje mora odbaciti kao nepouzđano.¹⁸ Slično tome, faktori kao što su vremenski razmak između događaja i svjedočenja, mogući uticaj trećih lica, nepodudarnosti, ili stresne okolnosti u vrijeme događaja ne isključuju automatski mogućnost da se Vijeće osloni na takav iskaz. Međutim, trebalo bi da pretresno Vijeće prilikom ocjenjivanja i odmjeravanja težine dokaza vodi računa i takve faktore uzme u obzir.¹⁹

120. Dalje, Vijeće je imalo u vidu i praksu Evropskog suda za ljudska prava²⁰ prema kojoj se Sud, iako je obavezan dati razloge za svoju odluku, ne mora detaljno baviti svakim argumentom koji je iznijela neka od strana u postupku.

121. Ne postoji zakonska obaveza da se u presudi izlože svi dokazi pojedinačno. Zakonska obaveza je razmatranje svih iznesenih dokaza prilikom donošenja odluke. Bilo bi nesvršishodno nametati bilo kojem sudećem vijeću obavezu da svaki pojedinačni dokaz, dakle, svako svjedočenje i svaki materijalni dokaz koji su izneseni tokom glavnog pretresa, pojedinačno obrazlaže u presudi.

122. Žalbeno vijeće u predmetu *Kvočka* podsjeća na to da je stvar diskrecione ocjene pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključaka o činjenicama, pretresno vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koji su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po određenoj tački optužnice. Nije nužno osvrutati se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu.²¹

123. Isti stav je iznesen od strane Žalbenog vijeća MKSJ i u predmetu *Mucić i dr.:* „Pretresno vijeće nije dužno da u svojoj presudi iznosi i opravdava svoje nalaze u vezi sa svime što je izneseno tokom suđenja.“²²

¹⁸ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebić*, par. 485 i 496 – 498.

¹⁹ Predmet *Kupreškić i dr.*, br. IT-95-15-A, Presuda žalbenog vijeća od 23.10.2001.godine, strana 12, par 31;

²⁰ Predmet Evropskog suda za ljudska prava *Garcia Ruiz v. Spain*, No. 30544/96, 21.01.1999. godine

²¹ Presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Kvočka i dr.*, par. 23-25

²² *Mucić i dr.*, Presuda Žalbenog vijeća, 20. februara 2001. godine, par. 498

124. Žalbeno vijeće podsjeća da pretresno vijeće ima puno diskreciono pravo da odmjeri koju će težinu i vjerodostojnost pripisati iskazu nekog svjedoka²³. Pri tom, pretresno vijeće mora uzimati u obzir relevantne faktore u zavisnosti od konkretnog slučaja, uključujući i ponašanje svjedoka u sudnici, njegovu ulogu u datim događajima, uvjerljivost i jasnoću njegovog iskaza, pitanja da li ima protivrječnosti ili nedosljednosti u njegovim uzastopnim izjavama ili između njegovog svjedočenja i drugih dokaza, ranije primjere lažnog svjedočenja, motivaciju za davanje lažnog iskaza, te odgovore tog svjedoka tokom unakrsnog ispitivanja.²⁴

125. U ovom predmetu, Vijeće je cijenilo dokaze u skladu sa odredbama ZKP BiH, prevashodno primjenjujući pretpostavku nevinosti iz člana 3. ZKP BiH, koja utjelovljuje opšti princip prava prema kojem je na Tužilaštvu teret utvrđivanja krivice optuženog, koje to mora uraditi van razumne sumnje.

VII. ZAKON KOJI SE PRIMJENJUJE

126. Sud je razmotrio primjenu materijalnog prava, te je imao prvenstveno u vidu da iz optužnice proizlazi da se inkriminisano djelo koje se Optužnicom stavlja na teret desilo od mjeseca aprila 1992. godine do septembra 1992. godine, dakle u periodu u kojem je bio na snazi Krivični zakon Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ) koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ.

127. U kontekstu predložene pravne kvalifikacije djela iz optužnice, Vijeće je razmotrilo pitanje primjenjivog materijalnog prava na konkretan slučaj. Kada je u pitanju primjena materijalnog zakona koji treba primijeniti na ovo krivično djelo, u kontekstu vremena izvršenja krivičnog djela, Vijeće je, nalazeći da dokazane činjenice u ovom predmetu govore da je u konkretnom slučaju počinjeno djelo Zločini protiv čovječnosti, prihvatilo pravni opis djela iz optužnice primjenom sljedećih propisa:

²³ Drugostepena presuda u predmetu Nahimana i drugi, par.194, Međunarodni krivični sud za Ruandu;

²⁴ Drugostepena presuda u predmetu Nahimana i dr., par 194,;

128. Članom 3. stav 2. KZ BiH koji se odnosi na načelo zakonitosti, propisano je da *“Nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivično-pravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna”*.

129. Radnje izvršenja krivičnog djela u konkretnom predmetu počinjene su tokom 1992. godine, u vrijeme važenja tadašnjeg KZ SFRJ koji nije propisivao krivično djelo Zločini protiv čovječnosti - kao posebno djelo, a koje novi KZ BiH definiše kao posebno krivično djelo.

130. Prema pravnoj teoriji, zakon koji važi u vrijeme izvršenja nekog djela to djelo ne kvalificira kao krivično, imao bi se smatrati blažim zakonom. Tada bi postojala obaveza primjene blažeg zakona, jer ukoliko se zakon promijeni u odnosu na vrijeme izvršenja krivičnog djela, prema načelu zakonitosti, bilo bi neophodno primjeniti ranije važeći krivični zakon i zabranjena bi bila retroaktivna primjena krivičnog zakona na štetu počinioaca.

131. Kada su u pitanju krivična djela Zločini protiv čovječnosti koje nije bilo definisano zakonima koji su bili na snazi u Bosni i Hercegovini tokom sukoba u periodu, konkretno 1992. godine. Međutim, to krivično djelo sadržano u međunarodnom običajnom pravu koje je bilo na snazi u vrijeme izvršenja, a dodatno tome bilo je definisano i tadašnjim KZ SFRJ kroz pojedinačna krivična djela navedena u članovima 134. (Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti), 142. (Ratni zločin protiv civilnog stanovništva), 143. (Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika), 144. (Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika), 145. (Organizovanje grupe i podsticanje na izvršenje genocida i ratnih zločina), 146. (Protivpravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja), 147. (Protivpravno oduzimanje stvari od ubijenih i ranjenih na ratištu), 154. (Rasna i druga diskriminacija), 155. (Zasnivanje ropskog odnosa i prevoz lica u ropskom odnosu) i 186. (Povreda ravnopravnosti građana). Pa tako, iako član 172. KZ BiH sada propisuje ovo djelo kao posebno krivično djelo, ono je egzistiralo i u vrijeme izvršenja krivičnog djela na način da je bilo zabranjeno međunarodnom normom i posredno, kroz tada važeća ostala nabrojana krivična djela.

132. Pravnu osnovu za suđenje ili kažnjavanje krivičnih djela prema opštim načelima međunarodnog prava daje član 4a. Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona BiH ("Sl. glasnik BiH" br. 61/04) koji propisuje da članovi 3. i 4. Krivičnog zakona BiH ne sprečavaju suđenje i kažnjavanje bilo kojeg lica za bilo koje činjene ili nečinjenje koje je u vrijeme kada je učinjeno predstavljalo krivično djelo u skladu sa općim načelima međunarodnog prava. Ovim članom u cijelosti je preuzeta odredba člana 7. stava 2. Evropske konvencije i njime je omogućeno izuzetno odstupanje od principa iz člana 4. Krivičnog zakona BiH, kao i odstupanje od obavezne primjene blažeg zakona u postupcima koji predstavljaju krivična djela prema međunarodnom pravu, kakav jeste i postupak protiv optuženih, jer se upravo radi o inkriminaciji koja uključuje kršenje pravila međunarodnog prava.

133. Zapravo član 4a. Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona BiH primjenjuje se kod svih krivičnih djela iz oblasti ratnih zločina, jer su upravo ova krivična djela smještena u glavu XVII Krivičnog zakona BiH koja nosi naziv krivična djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, i zločini protiv čovječnosti prihvaćeni su kao dio međunarodnog običajnog prava i predstavljaju nederogirajuću odredbu međunarodnog prava.

134. Kada se ove odredbe dovedu u vezu sa članom 7. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu Evropska konvencija) koja ima prednost nad svim ostalim zakonima u BiH (član 2.2. Ustava BiH) da se zaključiti da je načelo zakonitosti iz člana 3. Krivičnog zakona, sadržano u prvoj rečenici člana 7. stava 1. Evropske konvencije, dok druga rečenica stava 1. člana 7. Evropske konvencije zabranjuje izricanje teže kazne od one koja je bila primjenjiva u vrijeme izvršenja krivičnog djela. Dakle, ova odredba propisuje zabranu izricanja teže kazne, a ne utvrđuje obaveznu primjenu blažeg zakona za učinioca u odnosu na kaznu koja se primjenjivala u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

135. Međutim, stav 2. člana 7. Evropske konvencije sadrži izuzetak od stava 1. i dozvoljava suđenje i kažnjavanje bilo koje osobe za djelo odnosno propust koji je u vrijeme činjenja ili nečinjenja predstavljao krivično djelo prema općim načelima priznatim kod civiliziranih naroda. Isto načelo sadržano je u članu 15. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Ovaj izuzetak je

inkorporiran sa specifičnim ciljem da omogući primjenu domaćeg i međunarodnog zakonodavstva koje je stupilo na snagu tokom i nakon II svjetskog rata u pogledu ratnih zločina.

136. Iz svega naprijed navedenog, Sud zaključuje da je u konkretnom slučaju potrebno i opravdano primjeniti Krivični zakon BiH.

VIII. OSUĐUJUĆI DIO IZREKE

A. KRIVIČNO DJELO ZLOČINI PROTIV ČOVJEČNOSTI

137. Optužnicom Tužilaštva BiH T20 0 KTRZ 0004646 08 od 04.01.2021. godine, optuženi Simo Stupar, optužen je da je u periodu od aprila do kraja septembra 1992. godine u opštini Vlasenica, u okviru širokog i sistematičnog napada pripadnika Teritorijalne odbrane Srpske opštine Vlasenica, kasnije pripadnika vojske Srpske republike Bosne i Hercegovine i policije Stanice javne bezbjednosti Srpske opštine Vlasenica, potpomognute paravojnim formacijama koje su dolazile iz Srbije, kao pripadnik rezervnog sastava Stanice javne bezbjednosti Vlasenica, znajući za taj napad i da njegove radnje čine dio napada, učestvovao u progonu bošnjačkog civilnog stanovništva na nacionalnoj i vjerskoj osnovi u vezi sa ubistvom, drugim teškim oduzimanjem fizičke slobode suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava i drugim nečovječnim djelima slične prirode, učinjena u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede i narušavanja zdravlja, na način da je radnjama pobliže opisanim u optužnici počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom a) istog člana u vezi sa članom 29. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH.

1. OPŠTA OBILJEŽJA KRIVIČNOG DJELA ZLOČINI PROTIV ČOVJEČNOSTI IZ ČLANA 172. KZ BIH

138. Optuženi Simo Stupar ovom presudom oglašen je krivim za izvršenje krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. KZ BiH u vezi sa tačkom h) progon, a sve u vezi sa tačkama a) lišenje druge osobe života, i) prisilni

nestanak i k) druga nečovječna djela slične prirode, učinjena u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja.

139. Član 172. KZ BiH glasi:

140. Ko, kao dio širokog ili sistematičnog napada usmjerenog bilo protiv kojeg civilnog stanovništva, znajući za takav napad, učini koje od ovih djela:

- a) lišenje druge osobe života (ubistvo);**
- d) deportacija ili prisilno preseljenje stanovništva;**
- e) zatvaranje ili drugo teško oduzimanje fizičke slobode suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava;**
- f) mučenje;**
- g) prisiljavanje druge osobe upotrebom sile ili prijetnje direktnim napadom na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe, na seksualni odnos ili s njim izjednačenu seksualnu radnju (silovanje), seksualno ropstvo, prisilnu prostituciju, prisilnu trudnoću, prisilnu sterilizaciju ili bilo koji drugi oblik teškog seksualnog nasilja;**
- h) progon** bilo koje grupe ljudi ili kolektiva na političkoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj, vjerskoj, spolnoj ili drugoj osnovi koja je univerzalno prihvaćena kao nedopustiva po međunarodnom pravu, u vezi s bilo kojim krivičnim djelom iz ovog stava ovog člana, bilo kojim krivičnim djelom propisanim u ovom zakonom ili bilo kojim krivičnim djelom u nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine;
- i) prisilni nestanak osoba;**
- k) druga nečovječna djela slične prirode, učinjena u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja,**

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

141. Optuženi se tereti za individualnu krivičnu odgovornost po članu 180. stav 1. KZ BiH, koja odredba predviđa da "osoba koja planira, pokrene, naredi, učini ili

podstrekava ili pomaže u planiranju, pripremanju ili učinjenju krivičnih djela ...iz člana 172. ... individualno je odgovorna za to djelo". Ovaj vid odgovornosti optuženog Stupara ustanovljen je u odnosu na svaku tačku osuđujućeg dijela presude. U pojedinačnim tačkama osuđujućeg dijela izreke presude utvrđena je odgovornost optuženog u svojstvu saizvršioca, saglasno odredbi člana 29. KZ BiH, koja propisuje "ako više osoba, učestvovanjem u učinjenju krivičnog djela ili preduzimajući šta drugo, čime se na odlučujući način doprinosi učinjenju krivičnog djela, zajednički učini krivično djelo, svaka od njih kaznit će se kaznom propisanom za to krivično djelo" što će Vijeće obrazložiti prilikom iznošenja argumentacije za svaku tačku izreke osuđujućeg dijela presude, u odnosu na koju je ustanovljena krivična odgovornost optuženog kao saizvršioca.

142. Prije elaboracije pojedinačnih tačaka i inkriminacija za koje je oglasilo krivim optuženog Simu Stupara, Vijeće će iznijeti svoje zaključke o ispunjenosti općih elemenata krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. KZ BiH.

143. Naime, iz zakonske definice djela proizilaze sljedeći njegovi opći elementi:

- a) *postojanje širokog ili sistematičnog napada, usmjerenog protiv civilnog stanovništva,*
- b) *da je djelo učinjeno kao dio takvog napada,*
- c) *da je optuženi znao za takav napad i da su njegova djela dio istog;*

144. Obzirom da je Vijeće, nakon ocjene svih provedenih dokaza u toku glavnog pretresa, zaključilo da iz istih, van razumne sumnje, proizlazi da je optuženi Simo Stupar radnjama opisanim u osuđujućem dijelu presude, počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1.tačka h) u vezi sa tačkama a) i) i k) KZ BiH, Vijeće će iznijeti svoje zaključke o ispunjenosti kako općih elemenata djela, tako i inkriminacija u osnovi zločina.

a) Postojanje širokog ili sistematičnog napada

145. Kako bi utvrdilo karakter napada na civilno stanovništvo, Vijeće je imalo u vidu i stavove izražene u presudama Međunarodnog Krivičnog Suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) kojima su definisani faktori pri ocjenjivanju rasprostranjenosti

ili sistematičnosti napada, pa tako "U procjenjivanju što napad čini rasprostranjenim ili sistematičnim sudsko Vijeće mora prvo identifikovati stanovništvo koje je objekt napada a zatim, u svjetlu metoda, sredstava resursa i rezultata napada na to stanovništvo ustanoviti da li je napad doista bio rasprostranjen ili sistematski. Posljedice napada po cijano stanovništvo, broj žrtava, priroda djela, eventualno sujelovarje zvaničnika ili predstavnika vlasti ili bilo koji prepoznatljivi obrazac zločina mogu se uzeti u obzir kao bi se utvrdilo da li taj napad na civilno stanovništvo ispunjava jedan od uslova, odnosno da li je rasprostranjen ili sistematski ili pak ispunjava oba uslova"²⁵.

146. Pridjev „rasprostranjen“ podrazumijeva napad koji je po svojoj prirodi opsežan i za posljedicu ima veliki broj žrtava. Također, zločin može biti rasprostranjen ili počinjen u širokim razmjerama zbog kumulativnog efekta niza nečovječnih djela ili zbog jedinstvenog efekta jednog jedinog djela izuzetno velikih razmjera. Pridjev „sistematski“ ukazuje na organizovanu prirodu djela nasilja i na malu vjerovatnost da je do tih djela došlo nasumice.

147. Na temelju izvedenih dokaza, ovo Vijeće je van svake razumne sumnje zaključilo, da je u periodu relevantnom za optužnicu, odnosno u periodu od aprila 1992. godine do kraja septembra 1992. godine, na području opštine Vlasenica, postojao širok i sistematičan napad TO Srpske opštine Vlasenica, kasnije pripadnika vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine i policije Stanice javne bezbjednosti Srpske opštine Vlasenica, potpomognut paravojnim formacijama koje su dolazile iz Srbije, koji je bio isključivo usmjeren protiv civilnog bošnjačkog stanovništva opštine Vlasenica, što je potkrepljeno iskazima saslušanih svjedoka Tužilaštva, ali i materijalnim dokazima.

148. Pri analizi karaktera samog napada, pored saslušanih svjedoka i uvedenih materijalnih dokaza, Vijeće je imalo u vidu brojne utvrđene činjenice u postupcima pred MKSJ od kojih je dio prihvaćen i u ovome postupku.

²⁵ Presuda žalbenog vijeća MKSJ u predmetu Kunarac i dr. (par. 95)

149. Kada se pažljivo analiziraju svi provedeni dokazi i utvrđene činjenice Vijeće zaključuje da je napad na nesrpsko stanovništvo imao karakter sistematičnosti, preduzet na identičan način. Naime, pripadnici srpske vojske i policije su najprije organizovali predaju naoružanja, kako bi se smanjila mogućnost da nesrpsko stanovništvo pruži otpor. Dalje se napad nastavio kroz teška oduzimanja fizičke slobode na način da je stanovništvo privođeno u prostorije SJB Vlasenica, u prostorije zgrade suda u Vlasenici, kao i zatočenički objekat u Sušici. Po istom obrascu srpske snage su vršile i napade na sela nastanjena isključivo ili pretežno nesrpskim stanovništvom. Tako su izvršeni napadi na sela Zaklopača, Drum, Džamdžići, Smajići, Kolarevići, Mršići, Šaljići, Mramorje, Pijuci, Gradina, u kojima je stradao veliki broj civila, Bošnjaka, a kod mještana stvorio strah zbog kojeg su napuštali svoje domove i krili se po šumama²⁶.

150. Gotovo svi svjedoci optužbe su saglasni da je stanje nemira i nesigurnosti u Vlasenici započelo još u aprilu mjesecu²⁷, a da je konačno rat, odnosno okupacija za njih u opštini Vlasenica počela dana 21.04.1992. godine, ulaskom Novosadskog korpusa u Vlasenicu.

151. Već tokom aprila mjeseca, prema iskazima svjedoka, dolazi do promjena u svakodnevnom funkcionisanju u opštini Vlasenica. Kako to svjedoci opisuju osjetila se napeta atmosfera koja je kulminirala dolaskom vojnih i paravojnih formacija iz Srbije. Dana 21.04.1992. godine u Vlasenicu je ušao Novosadski korpus i tada se u potpunosti mijenja situacija, vojska je svuda na ulicama, preuzima kontrolu nad gradom uz podršku domaće vojske i policije.

152. Svjedok S7 opisuje da je bio u rezervnom sastavu policije, da je učestvovao u patrolama na punktovima na izlazu grada, koje su sve do dolaska Novosadskog korpusa bile mješovite. Tog 21.04.1992. godine, kada po njegovom mišljenju počinje rat, nalazio se na punktu kada su došli pripadnici vojske i tražili od Muslimana iz rezervnog sastava da razduže oružje i priveli ih u SUP, da bi ubrzo

²⁶ Vidjeti iskaze svjedoka S6, Envera Alihodžića, Mustafe Alihodžića, Muhameda Alihodžića, Miralema Džamdžića;

²⁷ Vidjeti iskaze Razije Muratović, Fatije Mehanović, Seid Ambešković i dr,

bili pušteni. Uslijedilo je razoružavanje i drugih Muslimana i zabrana dolaska na posao.

153. Potom dolazi do formiranja Kriznog štaba Srpske opštine Vlasenica i postepenog preuzimanja svih nivoa vlasti u opštini.

154. Recimo u dokazu T-32 Vijeće je našlo potvrdu o preuzimanju vlasti i podjeli opštine još u aprilu mjesecu. Naime, iz dokumenta se vidi da je opštinski odbor SDS opštine Vlasenica još početkom aprila mjeseca donio odluku o formiranju opštinskog Kriznog štaba sa zadatkom potpunog preuzimanja uloge Skupštine opštine i Izvršnog odbora Skupštine opštine.

155. Dana 11.04.1992. godine opština se, na inicijativu SDS-a, pokušava podijeliti na tri dijela, Srpska opština Vlasenica, Muslimanska opština Vlasenica i Milići, te se donosi Protokol sporazuma predstavnika srpskog i muslimanskog naroda²⁸.

156. Predsjedništvo Srpske Republike Bosne i Hercegovine donosi odluku dana 15.04.1992. godine o proglašenju neposredne ratne opasnosti i naređuje mobilizaciju TO na cjelokupnoj teritoriji S BiH²⁹. Dan kasnije Ministarstvo narodne odbrane Srpske Republike Bosne i Hercegovine donosi odluku o formiranju TO Srpske Republike Bosne i Hercegovine³⁰.

157. Iz dokaza T-69 se vidi na koji način će biti provedene određene aktivnosti u svim opštinama u kojima žive Srbi, te je donesena direktiva prema kojoj će opštinski odbori SDS-a formirati Krizne štabove u *svjim* opštinama.

158. Dalje, iz dokaza T-70 se vidi da je Krizni štab Srpske opštine Vlasenica na sjednici održanoj 19.04.1992. godine donio odluku o preuzimanju vlasti na području opštine Vlasenica, te o aktiviranju Srpske Skupštine i njenih organa koje će zamjeniti odluke do tada zajedničke skupštine. Dana 26.04.1992. godine donose se uputstva o radu Kriznih štabova srpskog naroda u opštinama.

²⁸ Dokaz T-33;

²⁹ Dokaz T-39

³⁰ Dokaz T-40

159. U maju mjesecu 1992. godine Krizni štab srpske opštine Vlasenica propisuje pravila i načelna postupanja pri iseljavanju³¹, a sve sa ciljem eliminisanja nesrpskog stanovništva sa teritorije ove opštine, koje se sprovodilo.

160. Svjedoci³² su govorili o oduzimanju naoružanja isključivo od lica nesrpske nacionalnosti, masovnom napuštanju opštine Vlasenica lica nesrpske nacionalnosti, zatvaranju u prostorije SJB Vlasenica i zatočeničkom objektu Sušica, premlaćivanjima, ubistvima zatočenih lica, što je sve po provedenim dokazima trajalo do septembra mjeseca 1992. godine.

161. Vijeće za potrebe ove presude neće se upuštati u dublju analizu statusa zatočeničkog objekta Sušica, kao mjesta gdje su bila najmasovnija zatvaranja stanovništva, budući da je razdvojen postupak u odnosu na optuženog Gorana Tešića, a koji se teretio za radnje vezane za logor Sušica. Međutim, za ovo Vijeće je logor Sušica značajan sa aspekta dokazivanja opštih elemenata krivičnog djela, odnosno širokog i sistematičnog napada koji se ogledao u masovnom protivzakonitom zatvaranju nesrpskog stanovništva u zatočeničke objekte, prije svega logor Sušica. Pred sudskim Vijećem, tokom ovog postupka čula su se brojna svjedočenja lica koja su prošla kroz ovaj logor. Iz saglasnih iskaza brojnih saslušanih svjedoka optužbe, koji nisu dovedeni u pitanje dokazima odbrane, a potvrđeni utvrđenim činjenicama, Vijeće je utvrdilo da je riječ o objektu koji se nalazio na oko 2 km udaljenosti od samog grada Vlasenica, koji je prije ratnih sukoba bio magacin JNA. Svjedoci su opisali kako je magacin, odnosno njegovi hangari, u periodu značajnom za ovaj postupak pretvoreni u logor, odnosno objekat gdje su zatvarana lica nesrpske nacionalnosti sa područja Vlasenice i okoline. U prilog tome govore i utvrđene činjenice pod rednim brojem 17. i 18. Rješenja Suda od 16.12.2020. godine, a iz kojih proizilazi da je logor Sušica osnovan 31.05.1992. godine, u skladu s odlukom SAO Birač kojom je regulisano uklanjanje muslimanskog stanovništva sa teritorije Birča, te da je kroz njega prošao veliki broj lica oko 2000 do 2500 Muslimana, oba pola. Za Vijeće nema dileme da je riječ o logoru u kojem su zatvoreni civili muslimanske nacionalnosti

³¹ Dokaz T-71

³² Miralem Džamdžić, Fikretr Džodžaljević, Zukić Zumreta, Aida Mehanović i brojni drugi.

držani u krajnje nehumanim uslovima, podvrgnuti često zlostavljanjima, fizičkim i psihičkim maltretiranjima.

162. Za dalje razumijevanje situacije u opštini Vlasenica za Vijeće je značajno svjedočenje svjedoka Midhata Huremović, koji je do izbijanja ratnih sukoba živio u Vlasenici i radeći kao inspektor za suzbijanje kriminaliteta, raspolagao je sa informacijama vezanim za bezbjednosnu situaciju u Vlasenici. Svjedok je opisao situaciju koja je bila prije kritičnog dana 21.04.1992. godine, kada se prema kazivanju ovog svjedoka sve mijenja. Prije tog dana svjedok opisuje da se osjetila napetija atmosfera, nešto žena i djece su napustili Vlasenicu, među njima i njegova. Svjedok navodi da se desilo par incidenata bezbjednosno interesantnih, ali koji se nisu mogli okarakterisati kao napadi ili sukobi, već više incidenti. Međutim, tog 21.04.1992. godine svjedok opisuje da se ujutru rano oko 5 sati čula jaka buka, kroz prozor vidio da u grad ulaze tenkovske jedinice, transporter i sam grad od tog dana bio je prepun vojske, naoružane i maskirane. Njega šef poziva na posao i traži da preda službeno oružje koje je dužio, a po gradu se kretalo vozilo koje je ostale građane pozivalo da dođu i predaju naoružanje koje su imali. Sjeća se da se oružje predavalo na tri punkta, i da su uglavnom Muslimani predavali. Dalje navodi da je došlo do kadrovskih promjena, te da su Srbi preuzeli vlast. Saznao je da je formiran Krizni štab na čijem čelu je bio Milenko Stanić. Svjedok je uz potvrdu Kriznog štaba i napustio Vlasenicu nekoliko dana kasnije i nije se više vraćao.

163. Iz iskaza ovog, a i drugih saslušanih svjedoka, Vijeće je utvrdilo da napadi na nesrpsko stanovništvo opštine Vlasenica počinju dolaskom Novosadskog korpusa 21.04.1992. godine. Dalje, iz iskaza proizlazi da su lokalne vlasti podržale aktivnosti vojske i policije da se iseljava nesrpsko stanovništvo, te da je Krizni štab organizovao masovna iseljavanja nesrpskog stanovništva iz Vlasenice, tako što su organizovali autobuse za prevoz građana. Građani su Vlasenicu napuštali uz posebne propusnice za čije je izdavanje bio nadležan Radosav Matić, a po odluci Kriznog štaba od 19.05.1992. godine³³.

³³ Vidjeti dokaz T-71;

164. Osim svjedoka Huremovića, o dolasku Novosadskog korpusa i dešavanjima nakon toga svjedočili su i svjedoci Miralem Džamdžić, Fikret Džodžaljević, Mirsad Durić, Seid Ambešković, Zekić Rifet, Osman Šahinpašić, Mehmed Agić i brojni drugi³⁴.

165. Slično je situaciju u Vlasenici, nakon dolaska Novosadskog korpusa, opisao i svjedok Fikret Džodžaljević. Ovaj svjedok je situaciju nazvao okupacijom opštine Vlasenica, a iz razloga što mu ja kao Bošnjaku bilo zabranjeno da se kreće, radi, nije se smjelo izlaziti iz kuća, jer ko bi izašao rizikovao je da bude priveden. Nakon nekog vremena počeli su pretresi kuća i odvođenja u policijsku stanicu na razgovor, bez navođenja razloga za to.

166. U prilog gore navedenih činjenica pred sudskim Vijećem su brojni svjedoci dali svoje iskaze³⁵, koji su potvrđeni materijalnim dokazima³⁶ i utvrđenim činjenicama, koje je Vijeće prihvatilo Rješenjem broj S1 1 K 030715 18 Krl od 16.12.2020. godine:

- 1. Od kraja 1991. do maja 1992. s posla su otpušteni Muslimani zaposleni u državnim preduzećima i drugim javnim službama u opštini Vlasenica. Muslimani vlasnici radnji plašili su se držati otvorene radnje, a muslimanskim radnicima u lokalnoj fabrici boksita prestali su isplaćivati plate, dok su njihove kolege Srbi i da je primale plate.“ (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 347);*
- 2. U opštini je bio prisutan veliki broj vojnika i rezervista, a u prvim danima aprila 1992. dopremljeni su tenkovi, artiljerija i borbeno vozila iz Milića, Han Pjeska i Šekovića. Takođe, početkom aprila 1992. godine SDS i lokalni Muslimani pregovarali su o podjeli opštine na srpski i muslimanski dio. [...]“ (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 348);*

³⁴ U prilog navedenom govori i utvrđena činjenica pod rednim brojem 2. Rješenja Suda od 16.12.2020.godine;

³⁵ Između ostalih Midhat Huremović, Mustafa Alihodžić, Miralem Džamdžić, Fikret Džodžaljević, Zumreta Zukić, S6 i brojni drugi;

³⁶ Dokazi T-40, T-41, T-62, T-63, T-64, T-65, T-69, T-70, T-71, T-72, T-73, T-74, T-75 i dr;

3. *Početak aprila 1992. godine SDS i lokalni Muslimani pregovarali su o podjeli opštine na srpski i muslimanski dio ((MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 348 -cjelimično prihvaćena);*
4. *Dana 23. aprila 1992. ili približno tog datuma, vojnici JNA zauzeli su mjesto Vlasenicu uz pomoć naoružanih lokalnih Srba, preuzevši kontrolu nad opštinom, policijskom stanicom, poštom i bankom. Neposredno poslije toga, sjedište srpske opštine Vlasenica preuređeno je iz Milića u Vlasenicu i obrazovan je srpski Krizni štab. Krizni štab (...) izdavao je propusnice kojima su Muslimani morali imati za kretanje po opštini Vlasenica ili za putovanje u druge opštine. Postavljani su kontrolni punktovi kojima su bili u nadležnosti (...), člana SDS-a. Krizni štab je naredio Muslimanima da predaju oružje srpskim vlastima i uveo je radnu obavezu za Muslimane.“ (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 349);*
5. *Početak maja 1992. srpska delegacija (...) zatražila je od Muslimana u Zaklopači, selu s većinskim muslimanskim stanovništvom, da predaju oružje. Muslimani nisu udovoljili tom zahtjevu i sakrili su svoje lovačke puške. (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 350);*
6. *Dana 16. maja 1992. u Zaklopaču je stiglo četiri - pet vojnih vozila i bijeli policijski auto. Ljudi u tim vozilima bili su u vojnim i policijskim uniformama, a neki su nosili maske. Stanovništvo je pokušalo da bježi, ali su Srbi vatrenim oružjem ubili otprilike 80 ljudi, uglavnom muškaraca. (...) Leševi su ostavljeni da leže po selu. Sljedećeg dana Srbima se predala jedna grupa žena i djece i jedan starac. Srbi su ih odveli u opštinsku zgradu u gradu Vlasenici, gdje su žene morale da potpišu izjave kojima se odriču svojih kuća i imovine u korist, (...) “Srba”. Potom su ih smjestili u autobus i iskrkali na jednom mjestu desetak kilometara od Kladrja. Odatle su pješice otišli u Kladrj. (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 350);*
7. *U maju i junu 1992. specijalna jedinica MUP-a(..) izvela je dvije operacije, jednu u Sušici, a drugu u Gradini i drugim muslimanskim naseljima u opštini, povremeno nailazeći na otpor. Imali su naređenje da traže oružje, pritvore radi ispitivanja i gdje kojima su se predali, ubiju one kojima pokušaju da bježe i pošaju*

žene i djecu u Vlasenicu. Neki ljudi su uhapšeni, zatočeni u opštinskom sudu i zatim prebačeni u logor Sušica. U tim operacijama jedinica je dobila izričito naređenje da spali sve kuće kako bi se sprječilo povratak vlasnika, te su zapravo su gotovo sve muslimanske kuće na tom području uništene. (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 351);

8. Rano ujutro 2. juna 1992. srpski vojnici su, uz podršku oklopnog transportera s mitrajezom, napali zaselak Drum nedaleko od Vlasenice u kojem je muslimanskostanovništvo bilo u većini. Vojnici su išli od kuće do kuće pucajući iz automatskog oružja i provajajući u kuće. Preko 20 muškaraca Muslimana ubijeno je za nekoliko minuta. Napad su preživjela samo tri mještana Druma muškog pola. Vojnici su autobusom odvezli tri preživjela čovjeka i 20 Muslimanki u logor Sušica. (MKSJ Tužilac protiv Momčila Krajišnika, par. 352);
9. Opština Vlasenica smještena je u istočnij Bosni i Hercegovini i graniči se s opštinama Zvornik, Bratunac, Srebrenica, Han Pijesak, Kladarj i Šekovići. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stojana Župjanina, par. 1423);
10. Prema popisu stanovništva Bosne i Hercegovine iz 1991. godine, nacionalni sastav stanovništva opštine Vlasenica činilo je 14.261 (53,5%) Muslimana, 11.744 (44,1%) Srba, 33 (0,1%) Hrvata i 605 (2,3%) osoba druge ili nepoznate nacionalnosti. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stojana Župjanina, par. 1423);
11. Godine 1997. manje od 1% stanovništva Vlasenice bilo je muslimanske nacionalnosti, a približno 97% ih je bilo srpske nacionalnosti. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stojana Župjanina, par. 1423);
12. U noći s 20. na 21. april 1992. godine, u Vlasenicu su ušle srpske snage, u čijem su sastavu bili rezervni sastav milicije, pripadnici TO-a i pripadnici Novosadskog korpusa JNA, i jedni i drugi iz Šekovića. Snage JNA, zajedno sa lokalnim Srbima koji su bili pripadnici TO-a, preuzele su sve vitalne funkcije u gradu, uključujući zgradu SJB-a, banku, poštu, policiju i zgradu suda. Sljedećeg dana, ulicama se provezlo vozilo milicije sa razglasom preko kojeg je objavljeno da su srpske snage preuzele kontrolu nad gradom i da je svim

građanima zagantovana sigurnost i bezbjednost. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1426);

- 13. Nakon preuzimanja vlasti, Krizni štab je naredio da se sve vatreno oružje u nelegalnom posjedu preda JNA ili SJB-u. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1426);*
- 14. Dana 19. aprila 1992. godine, Krizni štab u Vlasenici izdao je naredbu za razoružavanje aktivnog i rezervnog sastava snaga SJB-a Vlasenica i istovremeno donio odluku kcjom je tadašnjeg načelnika SJB-a, Radomira Ejelanovića, ovlastio da "angažuje potrebni broj aktivnog i rezervnog sastava na obezbeđenju javnog reda i mira i bezbjednosti građana". (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1428);*
- 15. Dana 19. maja 1992. godine, Novosadski korpus JNA se povukao iz Vlasenice. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1430);*
- 16. Istoga dana, Krizni štab, (...) izdao je naredbu da stanovništvo prije napuštanja opštine mora pribaviti dozvolu za putovanje. Kako bi dobilo dozvolu za putovanje, svako lice je moralo da potpiše izjavu da odlazi dobrovoljno. Krizni štab je takođe počeo izdavati propusnice kcje su ljudi morali imati da bi se mogli kretati po opštini i postavljeni su kontrolni punktovi (...).(MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1431);*
- 17. Logor Sušica u opštini Vlasenica osnovan je 31. maja 1992. godine po (...), komandanta Birčanske brigade JNA, i u skladu s odlukom SAO Birač kcjom je regulisano uklanjanje muslimanskog stanovništva sa teritorije Birača. (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1451);*
- 18. Logor se nalazio oko 1,5 do 2 km od grada Vlasenice. Logor je radio četiri mjeseca, od juna do septembra 1992. godine, i za to vrijeme kroz njega je prošlo oko 2.000 do 2.500 Muslimana oba pola i svih godišta (MKSJ Tužilac protiv Miće Stanišića i Stcjana Župjanina, par. 1451);*

167. Navedene utvrđene činjenice u postupcima pred MKSJ, potvrđene su i ovom postupku kako od strane svjedoka, koji su potvrdili da su se navedeni događaji dešavali upravo u inkriminisanom periodu na području opštine Vlasenica, te su govorili o usložnjavanju stanja, odnosno intenziviranju napada srpskih snaga na civile na području Vlasenice nakon dolaska Novosadskog korpusa, kao i o napadima na sela naseljena bošnjačkim i hrvatskim stanovništvom, uništavanju imovine i lišavanju slobode lica bošnjačke i hrvatske nacionalnosti (kojih je bilo znatno manje) i njihovog zatvaranja u zatočeničkim objektima na području opštine Vlasenica, nečovječnom postupanju i mučenju navedenih lica i na kraju ubistvima.

168. Svjedok Miralem Džamdžić izjavljuje da je nesrpsko stanovništvo proglasom pozivano na predaju naoružanja, te su u proglasu naznačena i mjesta – punktovi na kojima se obavlja predaja. Tom prilikom, narodu se obraćao i mjesni imam, koji je prilikom obraćanja putem megafona iz vozila u pokretu govorio da se stanovništvo ne boji, da će oružje kasnije biti vraćeno. Svjedok je sa bratom predao oružje (koje je službeno dužio) u Stanicu policije. Nakon toga, išao je na posao ali vrlo kratko. Opisuje kako su ga pretresali na ulazu u zgradu suda i tužilaštva, gdje je radio. Svjedok dalje navodi da je po saznanjima za ubistva u selima Zaklopača, Džamdžići odlučio sa bratom da pokuša nabaviti propusnicu i napustiti Vlasenicu, što je i učinio, ali tek nakon što je uslovljen zamjenom kuće sa srpskom porodicom koja je došla u Vlasenicu iz Kladnja.

169. U prilog svjedočenju svjedoka Džamdžića govore i utvrđene činjenice pod rednim brojem 1. i 2. Rješenja Suda.

170. Na okolnost otpuštanja sa radnih mjesta lica nesrpske nacionalnosti u preduzećima svjedočili su Fatija Mehanović, Hasib Agić, Zumreta Zukić, Razija Muratović, Mehmed Agić, Muška Čizmić, Seid Ambešković, Alihodžić Mustafa i drugi. Svjedoci izjavljuju da se kretanje svelo na minimum, jer više nisu bili bezbjedni na ulici. Ako bi izašli do prodavnice, da kupe osnovne namirnice građani bi bili pretresani³⁷.

³⁷ Vidjeti iskaz S6;

171. Svjedokinja Fatija Mehanović svjedočila je da je do aprila radila u Domu zdravlja, a muž u Milićima. Navodi kako u maju nije dobila platu, ni ona ni njena sestra koja je također radila u Domu zdravlja, raspitale su se kod direktora koji im je rekao da za Muslimane nema plate, da je na Palama tako odlučeno. Slična situacija je bila i sa njenim suprugom, koji kao i ona sa radnom obavezom prestaje sredinom maja, jer su im rekli da više ne mogu raditi.

172. Svjedok Hasib Agić navodi da je na posao išao do maja 1992. godine dok ga nisu jedan dan izveli sa posla i odveli u zatvor. Sa njim su tada zatvoreni Muharem Kolarević, Mujo Malkić i Šemso Alojzić. Privedeni su u SUP, ispitivani, ali im niko nije rekao razlog njihovog privođenja i daljeg zadržavanja.

173. Da je čuo da Muslimani ne idu na posao, nakon dolaska Novosadskog korpusa, potvrdio je i svjedok Mehmed Agić. On lično je radio do 26.05.1992. godine, ali je od ostalih komšija Muslimana čuo da im je zabranjeno da dolaze na posao već od aprila mjeseca.

174. Svjedokinja Zumreta Zukić izjavila je da je njen muž Salih radio do kraja maja, a onda je otpušten sa posla i rečeno je da Muslimani više ne mogu raditi.

175. Svjedokinja Aida Mehanović kada je rat počeo išla je u školu, ali kako navodi školska godina je prekinuta u aprilu 1992. godine jer je došla vojska, taj Novosadski korpus. Saglasno iskazu ove svjedokinje govorili su i svjedoci Muradif Durić, Muhamed Alihodžić, Mirsad Durić i Enver Alihodžić koji su također bili školskog uzrasta.

176. O pogoršanju bezbjedonosne situacije za nesrpsko stanovništvo opštine Vlasenica govorili su svjedoci S6, Galib Smajlović, Durić Muradif, Durić Emin, Durić Mirsad, Durić Kadira i drugi. Pomenuti svjedoci svjedočili su kako se stanovništvo sela, nakon napada i ubistva u selima sa muslimanskim stanovništvom osjećalo uplašeno i počelo skrivati u obližnje šume. Navodi pomenutih svjedoka potvrđeni su i pročitanim izjavama umrlih svjedoka Nume Hatunić i Ešefe Pašić. (dokazi T-26 i T-27).

177. Svjedok S6 živio je u gradu Vlasenica, ali je u maju mjesecu pobjegao u rodno selo i skrivao se po šumama, jer kako navodi više ni u kući nije bilo sigurno.

Svjedok navodi da su se tokom mjeseca maja intenzivirali napadi na muslimanska sela, napadi su bili svakodnevni i popaljena su skoro sva sela Smajići, Kolarevići, Pijuci, Mršići, Šaljići, Mramor, Dragaši. Ženama i djeci iz tih sela je dozvoljeno da idu prema Kladnju dok muškarcima nije. Neki su ubijeni, a neki, kao što je njegov slučaj je uhapšen i odveden u prostorije PS Vlasenica gdje je bio fizički i psihički maltretiran, da bi u konačnici bio prebačen u logor Sušica. Dok je boravio u logoru Sušica mogao je čuti kako teško fizički prelaćuju ljude, koji su potom podlegli povredama.

178. Saglasno svjedoku S6 skrivanje po šumama, granatiranje i paljenja njihovih sela, hapšenje i zatvaranje muškaraca u neke od zatočeničkih objekata gdje su mnogi teško fizički prelaćivani i ubijani opisali su i svjedoci Muradić Durić, Emin Durić, Mirsad Durić, Galib Smajlović i brojni drugi. Svi ovi svjedoci su bili lišeni slobode, zatvoreni bez da im je iko saopštio razlog lišenja slobode ili pak proveo zakonit sudski postupak. Svjedocima je do danas nepoznato zbog čega su privođeni, budući da su bili civili, koji nisu pružali otpor ili posjedovali oružje.

179. Vijeće će činjenična utvrđenja o napadu na selo Džamdžiće, ubistvu šest civila, među kojima Šabana Hurića, u kojem učestvuje i optuženi Simo Stupar, iznijeti u obrazloženju tačke 1. osuđujućeg dijela izreke presude. Na ovom mjestu Vijeće samo napominje da je i u tom selu, nastanjenom isključivo Muslimanima, došlo do ubijanja civila, paljenja kuća, vikendica i drugih objekata, a u kojem napadu je učestvovao i optuženi, kako je van razumne sumnje Vijeće utvrdilo.

180. Svjedoci Mirsada Alihodžić, Ener Alihodžić, Muhamed Alihodžić, Mustafa Alihodžić govorili su o načinu života u selima, kako je zavladao strah među bošnjačkim stanovništvom, te da su početkom maja 1992. godine počeli da se dešavaju upadi vojske, dok na kraju Muslimani nisu napustili svoje selo. Svjedoci su naveli da ih je bilo strah jer su čuli za masovna ubistva muslimanskih civila u selima Zaklopača, Džamdžići, Drum, te hapšenjima i privođenjima Muslimana iz drugih sela.

181. O napadima vojske i u druga sela sa područja opštine Vlasenica nastanjena nesrpskim stanovništvom pred ovim Vijećem govorili su i svjedoci Miralem Džamdžić, Fikret Džodžaljević, Galib Smajlović, Hajrudin Malčinović i drugi.

182. U opštini Vlasenica baš u periodu april-septembar 1992. godine ubijen je i nestao veliki broj ljudi³⁸.

183. Svjedočenja pobrojanih svjedoka, čiji su iskazi dijelom i interpretirani, ukazuju na obrazac počinjenja zločina, koji su se u navedenom periodu dešavali, zbog čega se može sa sigurnošću reći da su djela nasilja bila organizovane i sistematične prirode i usmjerena isključivo protiv nesrpskog stanovništva na području opštine Vlasenica.

184. Optuženi je zajedno sa pripadnicima vojske i policije, kao rezervni policajac učestvovao i prisustvovao brojnim nezakonitim radnjama, koje su imale za cilj i karakter sistematičan napad isključivo na nesrpsko stanovništvo opštine Vlasenica. Optuženi je prisustvovao i učestvovao u napadima na nebranjena sela, prisustvovao i svjedočio zatvaranju brojnih civila u prostorije PS Vlasenica, gdje su fizički maltretirani, a u čemu je i sam učestvovao radnjama opisanim u tačkama 2. i 3. osuđujućeg dijela izreke presude. Optuženi je, iako oslobođen da je učestvovao u nečovječnim djelima prema oštećenoj S5, jer nije dokazano van razumne sumnje da ih je i sam počinio, zasigurno prepoznat kao prisutno lice u PS Vlasenica, kada neko od policajaca poduzima zabranjene radnje prema ovoj oštećenoj. Radnje koje je poduzimao optuženi Simo Stupar, a koje su detaljno opisane u četiri tačke osuđujućeg dijela izreke presude, nisu predstavljale izolovan slučaj, već zajedno sa drugim licima, pripadnicima vojske ili policije predstavljale su dio širokog i sistematičnog napada.

185. Odbrana optuženog Sime Stupara osporavajući postojanje širokog i sistematičnog napada uložila je materijalne dokaze, krivične upisnike koje sadrže krivične prijave protiv više lica bošnjačke nacionalnosti, a zbog nelegalnog posjedovanja oružja³⁹. Vijeće je razmotrilo pažljivo ove navode odbrane, te ih dovelo u kontekst cjelokupnog dešavanja na području opštine Vlasenica. Međutim, činjenica da je i dio muslimanskog stanovništva naoružavan, te da je dio imao u svom posjedu i legalno naoružanje (lovačko sa dozvolom ili pak službeno) ne ukazuje samo po sebi da je u opštini Vlasenica u inkriminisano vrijeme postojao

³⁸ Dokazi T-62, T-63, T-64 i T-65;

oružani sukob zaraćenih strana. Naime, Vijeće nije našlo dokazanim da je u periodu april – septembar 1992. godine muslimansko stanovništvo imalo kontinuitet i učestalnost napada kao srpska strana, a koji bi se napadi mogli smatrati oružanim sukobom.

186. Naime, oružani sukob postoji tamo gdje se pribjegli oružanoj sili između država, ili produženom oružanom nasilju između državnih vlasti i organizovanih naoružanih grupa, ili između takvih grupa unutar jedne države⁴⁰. Dakle, po ocjeni Vijeća, odbrana nije dokazala u konkretnom slučaju postojanje takvog oružanog nasilja između organizovanih oružanih grupa na području opštine Vlasenica, već upućuju na zaključak, da su postojali pokušaji muslimanskih strana da se organizuju u cilju zaštite od napada srpskih strana⁴¹.

187. Vijeće se po tom pitanju rukovalo i stavom iznesenim u presudi MKSJ u kojoj se navodi da *...prilikom utvrđivanja da li je došlo do napada na neko konkretno civilno stanovništvo, irelevantno je da je druga strana također počinila zvjerstva protiv civilnog stanovništva nepr.jate.ja. To što je jedna strana izvršila napad na civilno stanovništvo druge strane, ne opravdava napad te druge strane na civilno stanovništvo one prve, a niti ne isključuje zaključak da su snage te druge strane zapravo svj. napad usmj. erile upravo na civilno stanovništvo kao takvo. Svaki napad na civilno stanovništvo nepr.jate.ja je protivpravan i zločini počinjeni u okviru jednog takvog napada mogu se, ako su ispunjeni i svi drugi uslovi, okvalifikovati kao zločin protiv čovječnosti.*⁴²

188. Ovdje je još neophodno naglasiti, da za razliku od pojma oružanog sukoba, izraz „napad“ u okviru krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti prema prihvaćenoj praksi MKSJ nije ograničen na upotrebu oružane sile, nego obuhvata i svako zlostavljanje civilnog stanovništva“⁴³

³⁹ O-I-2;

⁴⁰ Vidjeti presudu *Tužilac protiv Kunarca, Kovača i Vukovića*, predmeti No. IT-96-.23 i IT-96-23/1 (Žalbeno vijeće);

⁴¹ Vidjeti iskaz svjedoka Agić Hasiba, unakrsno ispitivanje advokata Miloša Perića

⁴² Kunarac, Kovač i Vuković, Žalbeno vijeće, presuda od 12. juna.2002. godine, para. 87-88;

⁴³ Vasiljević, Pretresno vijeće, presuda od 29.nov 2002. godine para. 29,30.;

189. Takvo zlostavljanje odvijalo se upravo u samom gradu Vlasenica, jer su tokom inkriminisanog perioda, pripadnici muslimanske nacionalnosti bili svakodnevno izloženi raznim oblicima verbalnog, psihičkog i fizičkog terora. Navedeno je prvenstveno bilo rezultat nezakonitog postupanja pripadnika vojske i policije tadašnje Republike Srpske BiH, na način da su vršeni neovlašteni pretresi muslimanskih kuća, protivpravno odvođenje i zatvaranje civila u prostorije zatvora u zgradi MUP-a, zatvora iza zgrade Suda u Vlasenici, te logora Sušica, te nezakonita otpuštanja sa radnih mjesta.

190. Obzirom da je u to vrijeme bila evidentna namjera muslimanskog stanovništva za odlaskom iz Vlasenice, odbrana optuženih je tokom postupka pokušavala uspostaviti tezu, kako su pripadnici muslimanskog stanovništva zapravo dobrovoljno odlazili prema Kladnju ili Tuzli, kao mjestima naseljenim većinskim muslimanskim stanovništvom. Međutim, ovakav stav nije podržao niti jedan svjedok optužbe. Naprotiv, svi su saglasni da su bili primorani napustiti Vlasenicu i okolna sela, jer je stvorena opšta atmosfera straha i neizvjesnosti, u kojoj su Muslimani zapravo strahovali za vlastitu sigurnost.

191. U to vrijeme, čak su i ponude za zamjenu nekretnina, samo naizgled bile rezultat sporazuma među zainteresiranim licima, obzirom da su pojedine osobe, po dolasku na područje Vlasenice, zapravo iznuđivale sklapanje ugovora, kao što je slučaj svjedoka Miralema Džamdžića. Svjedok je opisao kako je nakon saznanja za stradanje njegove rodbine u selu Džamdžići bio upozoren da mu više nije sigurno u Vlasenici i da je najbolje za njega da napusti Vlasenicu. Napuštanje Vlasenice je bilo uslovljeno razmjenom porodične kuće sa porodicom Gavrilović, iz Kladnja.

192. Dakle, jasno je da takvo iseljavanje muslimanskog stanovništva, ni u kom slučaju nije bilo dobrovoljno. To je zapravo bilo „nužno zlo“, odnosno jedini mogući izbor, u situaciji kada svaki ostanak u Vlasenici, završava odvođenjem u zatvore ili logor, nakon čega bi sudbina tih ljudi, kao i mnogih prije njih, bila veoma neizvjesna ili u krajnjem kobna.

193. Odbrana je osporavajući način na koji je opšti kontekst događaja predstavila optužba uložila i dokaz O-I-5, odnosno dokaz o vođenju krivičnog postupka pred Kantonalnim tužilaštvom Tuzla, ukazujući da je istraga vođenja zbog krivičnog djela

Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ. Odbrana isitče da, imajući vidu da je Sud BiH po službenoj dužnosti preuzeo predmet rješenjem broj X-KRN-08/562 od 27.10.2008.godine, postupak se trebao voditi za krivično djelo za koje je Kantonalno tužilaštvo Tuzla podiglo optužnicu. Međutim, Vijeće nalazi da iz navedenog dokaza odbrane proizilazi da je Sud BiH rješenjem X-KRN-08/562 od 23.02.2020.godine obustavio krivični postupak, a iz procesnih razloga, jer Tužilaštvo BiH nije dostavilo u određenom roku da li ostaje pri optužnici koju je podnijelo Kantonalno Tužilaštvo, pa je Sud cijeneći da je riječ o povlačenju optužnice donio rješenje kojim se postupak obustavlja. Vijeće cijeni tužilac može, do potvrđivanja optužnice, povući optužnicu bez prethodnog odobrenja sudije za prethodno saslušanje. Nakon potvrđivanja optužnice pa do početka glavnog pretresa, tužilac može povući optužnicu samo uz odobrenje sudije za prethodno saslušanje. U tom slučaju, sud će rješenjem obustaviti postupak. Međutim, suprotno stavu odbrane, po ocjeni Vijeća to ne sprječava tužioca da podnese novu optužnicu za isto krivično djelo protiv druge osobe ili protiv iste osobe za drugo krivično djelo, odnosno da pod uvjetima za ponavljanje postupka koji je završen pravosnažnim rješenjem, ponovno vodi postupak za ono za što je postupak pravosnažno obustavljen prije početka glavnog pretresa, zbog čega Vijeće cijeni da odbrana ovim dokazom nije dovela u pitanje pravnu ocjenu djela kako je tužilac postavio u novom optužnom aktu, a što je Vijeće u konačnici i prihvatilo u presudi.

194. Dakle, imajući u vidu opšte stanje, koje je vladalo u Vlasenici tokom inkriminisanog perioda, te uzevši u obzir činjenicu da „element sistematičnosti napada podrazumijeva organiziranost djela i malu vjerovatnoću da je do tih djela došlo nasumice“ Vijeće je van razumne sumnje zaključilo, da je napad bio i sistematičan, jer je nesrpsko civilno stanovništvo opštine Vlasenica, bilo podvrgnuto utvrđenom obrascu nasilničkog ponašanja, koji se manifestirao kroz oduzimanje lične imovine, ograničenje njihovog kretanja, protivpravno odvođenje u logor, te zatvaranje i držanje u nečovječnim uslovima.

195. Provođenje ovakve kampanje terora i straha, usmjerene isključivo protiv nesrpskog civilnog stanovništva opštine Vlasenica, samo dodatno ukazuje na postojanje višeg stepena organiziranosti, odnosno sistematičnosti u realizaciji samog napada, čime se očigledno nastojalo stvoriti neprijateljsko i nepodnošljivo

okruženje, potpuno neuslovno za ostanak muslimanskog stanovništva u opštini Vlasenica.

196. Stoga, na temelju iznesenog, Vijeće je van razumne sumnje utvrdilo postojanje širokog i sistematičnog napada na području opštine Vlasenica, čime je ispunjen prvi opšti element krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH.

a) Napad je bio usmjeren protiv civilnog stanovništva

197. Kada je u pitanju status lica prema kojima su počinjene radnje, Vijeće prevashodno ukazuje na opštu odredbu zajedničkog člana 3. Ženevske konvencije prema kojoj se civilima imaju smatrati *“osobe koje ne učestvuju neposredno u neprjateljstvima, podrazumjevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i osobe onesposobljene za borbu usljed bolesti, ranjavanja, lišenja slobode ili iz kojeg bilo drugog uzroka⁴⁴”*. U slučaju sumnje da li je neka osoba civil, ta osoba smatrat će se civilom.

198. Sintagma „usmjeren protiv“ zahtjeva da civilno stanovništvo mora biti primarni cilj napada, a ne samo sporedan cilj. Stoga, primarni cilj napada mora biti „neko civilno stanovništvo. „Bilo koje“ naglašava činjenicu da zločini protiv čovječnosti mogu biti počinjeni i u odnosu na stanovnike koji pripadaju neprijateljskoj strani i nad sopstvenim stanovnicima.“

199. Pojam „civilno“ se odnosi na osobe koje nisu borci. „Stanovništvo“ označava veliku grupu žrtava i krivična djela u kojima su žrtve pripadnici jedne skupine. Nije neophodno da cjelokupno stanovništvo određenog područja bude cilj napada. Dovoljno je pokazati da je napad bio usmjeren protiv dovoljnog broja pojedinaca, odnosno da je bio usmjeren protiv njih na takav način da je napad za cilj doista imao civilno „stanovništvo“, a ne ograničeni i nasumice odabrani broj pojedinaca.

⁴⁴ Ženevska konvencija o zaštiti civilnih osoba (član 3. stav 1. tačka a). Ovim članom propisano je da će se prema ovoj kategoriji stanovništva postupati, u svakoj prilici čovječno, bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, vjeri ili ubjeđenju, polu, rođenju, imovnom stanju ili kojem drugom sličnom mjerilu.

200. Neki od osnovnih faktora na osnovu kojih se utvrđuje da li je napad bio usmjeren protiv civilnog stanovništva su: sredstva i metode korištene u toku napada, broj žrtava, status žrtava, diskriminatorni karakter napada, priroda krivičnih djela počinjenih u toku napada, otpor pružen napadačima u trenutku napada i u kojoj mjeri se napadačka sila pridržavala ili pokušala pridržavati zahtjeva o preduzimanju mjera predostrožnosti propisanih ratnim pravom.

201. Prema praksi MKSJ, termin „civilno stanovništvo“ odnosi se na osobe koji su civili, a ne pripadnici oružanih snaga ili neki drugi legitimni borci. Civilno stanovništvo mora biti primarni cilj napada, a ne sporedna žrtva istog.

202. Dodatno, napad ne mora biti usmjeren prema neprijatelju, on može takođe biti usmjeren protiv bilo kojeg civilnog stanovništva, uključujući bilo koji dio stanovništva napadnute države. Pojam civila u strogom smislu obuhvata sva ona lica koja su bila van borbenog stroja kada je krivično djelo počinjeno. Takođe, definicija civilnog stanovništva obuhvata pojedince koji su možda u nekom određenom trenutku pružili otpor i osobe izvan borbenog stroja. Stanovništvo se može smatrati civilnim čak i ako su prisutni i neki necivili – ono jednostavno treba da bude pretežno civilnog karaktera.

203. Na osnovu činjenica koje su detaljno obrazložene prilikom ocjene postojanja i karaktera napada, Vijeće nalazi da nema nikakve sumnje da su sva lica prema kojima je bio usmjeren napad, pa tako i oštećeni iz pojedinačnih tačaka, bili civili. Svi svjedoci Tužilaštva potvrdili su da se napad odvijao isključivo prema civilnom stanovništvu koje nije imalo oružje ni uniformu, niti su djelovali u okviru borbenog konteksta.

204. Nadalje, Vijeće je utvrdilo i da su žrtve pojedinačnih inkriminacija za koje je oglašen krivim optuženi Simo Stupar, u momentu kada su radnje prema njima preduzete bili civili. Naime, oštećeni Šaban Hurić, bio je osoba starije životne dobi, invalid koji se kretao uz pomoć štaka, dok su S6, Bajro Durić, Zukić Salih i Zukić Avdo u momentu kada optuženi poduzima zabranjene radnje imali status civila. Oštećeni svjedok S6 i Bajro Durić su lišeni slobode dok su se krili po šumama zbog straha za svoju sigurnost i pokušavali da se probiju prema Kladnju, bili su nenaoružani i u civilnoj odjeći. Zukić Salih i Zukić Avdo u trenutku kada je optuženi

došao na vrata njihove kuće po njih bili su kod svoje kuće, u civilnoj odjeći, nisu pripadali niti jednoj vojnoj formaciji. Ovu činjenicu nije osporavala ni odbrana optuženog, a navedeno proizilazi iz izjava svjedoka Tužilaštva.

205. Dakle, iz opisanih dešavanja, Vijeće zaključuje, van svake sumnje, da je u relevantnom periodu bio napad na civilno stanovništvo kao i da je taj napad bio rasprostranjen i sistematičan. Također zaključuje da je napad bio usmjeren na civilno bošnjačko stanovništvo na području opštine Vlasenica od strane srpske vojske i policije, odnosno da je bio usmjeren prema civilnom stanovništvu bošnjačke nacionalnosti.

b) Optuženi je znao za napad i da su njegova djela dio tog napada

206. Vijeće je na temelju činjenica i okolnosti koje su prezentirane tokom predmetnog postupka, utvrdilo postojanje veze između djela optuženog i napada, na način da su njegovi postupci i činjenja bili u direktnoj vezi sa izvršenim napadom.

207. Djela optuženog moraju biti „dio“ rasprostranjenog ili sistematičnog napada usmjerenog protiv civilnog stanovništva, a ne da samo vremenski ili prostorno koincidiraju s njim. Inkriminisano djelo ne može biti izolovano djelo. Djelo se smatra izolovanim kada je toliko daleko od samog napada da se ne može, nakon što se razmotri kontekst i okolnosti pod kojim je počinjeno, razumno reći da je isto dio napada.

208. Pored namjere da se počini osnovno djelo, optuženi mora znati za širi kontekst u kojem se, radnje koje vrši, nalaze, s tim da optuženi pogotovo mora znati za napad usmjeren protiv civilnog stanovništva, odnosno znati da je njegovo krivično djelo dio toga napada ili u najmanju ruku rizikovati da njegova djela postanu dio toga napada.

209. Da je optuženi Simo Stupar bio svjestan kontekstualne osnove u koju se uklapaju djela koje je počinio u osnovi zločina i da je bio svjestan nekusa između svog djela i tog konteksta, govore konkretne aktivnosti koje je poduzimao i ono što mu je nesumnjivo bilo poznato.

210. Zaključak o postojanju svijesti kod optuženog može se izvesti na osnovu njegove pripadnosti rezervnom sastavu policije, a što je potvrđeno materijalnim dokazima T-44 , T-46, T-47, T-48, T-49 i T-50. Kao pripadnik jedne od strana u sukobu zasigurno je bio upućen u svakodnevna dešavanja. Optuženi je prisustvovao i bio upoznat sa zatvaranjem civila u zgradi Policijske stanice u Vlasenici, te nečovječnim djelima koja su prema njima preduzimali pripadnici vojske i policije.

211. Opisujući optuženog u ulozi uniformisanog i naoružanog policajca brojni svjedoci posvjedočili su kako optuženog poznaju od prije rata, kao komšiju sa Piskavica. Neki od njih su poznavali i članove njegove porodice. Svjedok Galib Smajlović, koji je bio u prijateljskim odnosima sa optuženim, posvjedočio je kako mu je optuženi rekao da će, kako navodi, gledati da ga iz PS Vlasenica prebaci u Sušicu, jer je tamo za njega sigurnije. Dakle, optuženi je u potpunosti svjestan šta se dešava i kako se pripadnici vojske i policije ophode prema civilima nesrpske nacionalnosti.

212. Također, cijeneći činjenicu da su tokom postupka saslušani svjedoci koji su bili stanovnici okolnih bošnjačkih sela (Alihodžići, Džamdžići) sa kojima je selo Piskavice, u kojem je optuženi nastanjen graničilo, te da su ovi svjedoci kako je to u prethodnom tekstu navedeno govorili o napadima iz okolnih srpskih sela na muslimanska sela, Vijeće nalazi, da optuženom, s obzirom na mjesto gdje je stanovao i ulogu rezervnog policajca koju je obnašao nije mogla ostati nepoznata ta činjenica.

213. Ako se navedeno sagleda u kontekstu masovnosti samoga napada, te sveobuhvatnosti djelovanja srpskih snaga prema civilnom bošnjačkom stanovništvu, opravdano je zaključiti da je optuženi, kao osoba koja je u navedenom periodu boravila na području Vlasenice, a posebno kao pripadnik rezervnog sastava policije, koja je također vršila napade, u potpunosti bio upućen u svakodnevna dešavanja na području ove opštine, slijedom čega se nedvojbeno može zaključiti da je optuženi Simo Stupar znao za postojanje niza rasprostranjenih i sistematskih zločina usmjerenih protiv civilnog nesrpskog stanovništva opštine Vlasenica, te nema sumnje da je znao i htio da i njegovo djelo bude dijelom napada i da optuženi doprinese tom i takvom napadu.

2. POJEDINAČNE INKRIMINACIJE U OSNOVI ZLOČINA PROTIV ČOVJEČNOSTI

214. Nakon što je utvrdilo postojanje opštih elemenata krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz čl. 172. KZ BiH, Vijeće je na osnovu provedenih dokaza utvrdilo da je optuženi svojim radnjama ostvario obilježja krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz čl.172. stav 1. tačka h) (progon) i to u vezi tačkom a) (ubistvo), tačkom i) (prisilni nestanak) k) (druga nečovječna djela slične prirode) i u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, i u vezi sa članom 29. KZ BiH.

215. Vijeće će na ovom mjestu dati osvrt na inkriminaciju progona, dok će se elementima ostalih inkriminacija baviti u obrazloženju pojedinačnih tačaka osuđujućeg dijela izreke presude kroz svoja činjenična i pravna utvrđenja.

a) Progon

216. Odredba člana 172. KZ BiH u tački h) definiše progon kao „*namjerno i teško, međunarodnom pravu suprotno uskraćivanje osnovnih prava, zbog pripadnosti skupini ljudi ili zajednici*“. Kod ovog djela počinitelj na grub način i suprotno međunarodnom pravu jednoj ili više osoba oduzima temeljna ili ljudska prava, pri čemu je odabir takvih osoba ili osobe izvršen na osnovu identiteta skupine ili kolektiviteta ili je baš ciljano na tu skupinu ili kolektivitet. Takav odabir se temelji na naznačenim razlikama među skupinama ili drugim razlozima koji su opšte prihvaćeni kao nedozvoljeni po međunarodnom pravu.⁴⁵

217. Prema zakonskoj definiciji elementi krivičnog djela progona kao zločina protiv čovječnosti su:

- namjerno i teško uskraćivanje osnovnih prava;
- suprotno međunarodnom pravu;

⁴⁵ Komentari krivičnih zakona u BiH, Vijeće Evrope, 2005. godina, stranica 567 – 568.

- zbog pripadnosti skupini ljudi ili zajednici;
- protiv bilo koje grupe ljudi ili kolektiva na političkoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj, vjerskoj, spolnoj ili drugoj osnovi koja je univerzalno prihvaćena kao nedopustiva po međunarodnom pravu;
- u vezi s bilo kojim krivičnim djelom iz stava ovog člana zakona, bilo kojim krivičnim djelom propisanim u ovom zakonu ili bilo kojim krivičnim djelom u nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine.

218. Iz navedenog proizilazi da se djelo progona može učiniti sa svim radnjama koje, u cjelini, predstavljaju namjerno i teško, međunarodnom pravu suprotno uskraćivanje osnovnih prava, zbog pripadnosti skupini ljudi ili zajednici.

219. Sudska praksa MKSJ o radnji izvršenja (*actus reus*) progona zauzela je slijedeće zaključke:

- Međunarodno običajno pravo ne podržava usku definiciju progona.
- U svojoj interpretaciji progona sudovi uključuju djela kao što su ubistvo, istrebljenje, mučenje i druga teška djela protiv fizičkog integriteta kao što su ona sada navedena u članu 5. Statuta MKSJ.
- Progon može obuhvatati i razna druga djela diskriminacije koja uključuje atake na politička, društvena i ekonomska prava.
- Progon se obično koristi kako bi se opisalo niz djela, a ne jedno zasebno djelo. Djela progona obično tvore dio politike ili barem prakse koja slijedi određeni obrazac i moraju se posmatrati u svom kontekstu. U stvarnosti se djela progona često vrše u skladu sa politikom diskriminacije ili rasprostranjenom diskriminirajućom praksom.

- Diskriminirajuća djela za koja se tereti kao za progon ne smiju se posmatrati izolovano. Neka od pomenutih djela mogu sama po sebi ne biti tako teška da predstavljaju zločine protiv čovječnosti.⁴⁶

220. Slijedom navedenog, diskriminacija, odnosno diskriminatorni osnov, predstavlja jedan od osnovnih elemenata kojeg je potrebno utvrditi za dokazivanje počinjenja krivičnog djela progona.

221. U konkretnom slučaju, Vijeće je analizom svih izvedenih dokaza, zaključilo da je optuženi Simo Stupar progon bošnjačkog civilnog stanovništva izvršio ubistvom, drugim nečovječnim djelima slične prirode učinjene u namjeri nanošenja teške fizičke i psihičke patnje te prisilnim nestankom dva lica, a kako je to navedeno u izreci presude. Navedena djela su počinjena prema licima bošnjačke nacionalnosti, isključivo zbog njihove nacionalne i vjerske pripadnosti, iz čega proizilazi diskriminatorna namjera, koja je neophodna za dokazivanje ovog djela.

I. Zaključak o krivici za tačku 1. osuđujućeg dijela izreke presude

222. Član 172. stav. 1. tačka a) KZ BiH propisuje radnju „lišavanja druge osobe života (ubistvo)“ koju karakterišu sljedeći elementi: (1) smrt žrtve, (2) smrt koja je posljedica činjenja ili nečinjenja optuženog ili njegovog podređenog i (3) pri čemu je optuženi ili njegov podređeni imao namjeru da žrtvu liši života ili da nanese tešku povredu njenom fizičkom integritetu, a za koju je razumno mogao pretpostaviti da će izazvati smrt.

223. Vijeće je na temelju provedenih dokaza zaključilo da je optuženi Simo Stupar radnjama opisanim u tački 1. osuđujućeg dijela izreke presude ostvario sva obilježja djela progona - **ubistvom** u okviru krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) i to na način da je navedene inkriminacije u osnovi zločina počinio sa direktnim umišljajem.

224. U pogledu elemenata krivičnog djela ubistva Vijeće se rukovalo utvrđenom praksom MKSJ-a.

⁴⁶ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Kupreškić i dr.*, paragraf 615.

225. Tako u predmetu *Mitar Vasijević* Pretresno vijeće MKSJ u svojoj presudi navodi: "Elementi definicije „ubistva“ po međunarodnom običajnom pravu su slijedeći: *smrt žrtve, smrt je uzrokovana radnjom ili propustom optuženog, odnosno osobe ili osoba za čije radnje i propuste optuženi snosi krivičnu odgovornost. Radnja ili propust optuženog, odnosno osobe ili osoba za čije radnje ili propuste on snosi krivičnu odgovornost, počinjeni su s namjerom: „lišavarja života, ili nanošenja teške tjelesne povrede, ili nanošenja teške ozljede sa razumnom mogućom sviješću o tome da će takav čin ili propust vjerovatno uzrokovati smrt“.*

226. U predmetu *Kordić i dr.*, Pretresno vijeće u presudi zaključuje: "...da je, kad se radi o krivičnom djelu hotimičnog lišavanja života, *actus reus* – fizička radnja nužna za krivično djelo – usmrćenje žrtve kao rezultat postupanja ili propusta optuženog. S tim u vezi Vijeće primjećuje da postupanje optuženog mora biti bitan uzrok smrti žrtve, koja mora biti "zaštićena osoba". Da bi se zadovoljio uslov *mens rea* za hotimično lišavanje života, mora se pokazati da je optuženi imao namjeru da ubije, ili da nanese tešku tjelesnu povredu uz bezobzirnu nebrigu za ljudski život."

227. Slično u predmetu *Blaškić* Pretresno vijeće nalazi da: "Kad je posrjedi materijalni element kršenja, potrebno je dokazati da je smrt žrtve bila posljedica djela koje je optuženi počinio... Namjera, odnosno element svijesti neophodan pri utvrđivanju hotimičnog lišavanja života postoji ako se pokaže da je optuženi imao namjeru lišiti života ili nanijeti teške tjelesne ozljede za koje je morao razumno pretpostaviti da bi mogle prouzročiti smrt."

228. *Mens rea* (subjektivni element) za ubistvo iz člana 172. KZ BiH zadovoljen je kada je počinilac imao namjeru da se prouzrokuje smrt ili teška tjelesna povreda za koju postoji razumna pretpostavka da je on morao znati da će vjerovatno prouzrokovati smrt.

229. Također, *mens rea* ili stanje svijesti kod počinitelja podrazumijeva postojanje umišljaja da ubije, ili da nanese teške tjelesne povrede koje će vjerovatno rezultirati smrću, ili je bezobziran u pogledu toga da li će doći do smrtnog ishoda ili ne.

230. Namjera izvršioca u vrijeme izvršenja radnje ili propusta mora biti lišavanje života žrtve ili u odsustvu tako specifične namjere, počinilac mora djelovati ili propustiti da djeluje uz razumnu pretpostavku da je smrt vjerovatna posljedica.

231. Zaključak o postojanju mens rea može se izvesti iz dokaza predočenih u predmetu, neposredno ili na osnovu indicija. Predumišljaj nije potreban.

232. Vijeće je na osnovu izvedenih dokaza, koji su analizirani i detaljno opisani u nastavku obrazloženja, utvrdilo činjenično stanje navedeno u tački 1. osuđujućeg dijela izreke presude, te tako utvrđeno činjenično stanje posmatralo u svjetlu navedenih elemenata radnji izvršenja krivičnog djela progona i to **ubistvom** iz osuđujućeg dijela presude, te zaključilo *van razumne sumnje* da su se u radnjama optuženog stekli svi elementi bića krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom a) KZ BiH.

233. Naime, tačkom 1. osuđujućeg dijela izreke presude, utvrđena je krivica optuženog Sime Stupara, te je oglašen krivim da je zajedno sa S.Z., T.G., O.Z. (koji je nedostupan domaćim organima gonjenja) i drugim njemu poznatim vojnicima i policajcima učestvovao u pješadijskom napadu na selo Džamdžiće, opština Vlasenica, koje je bilo naseljeno bošnjačkim stanovništvom.

234. U tom napadu lišeni su života civili Džamdžić Hasan-Haso, Džamdžić Amir, mldb Pašić Muhamed, Šahinpašić Alija i Šahinpašić Fehima i zapaljene kuće Hurić Šabana, Hajdar Omera, Durić Mehmeda i Hodžić Hasiba, vikendice Šahinpašić Alije, Džamdžić Miralema, Džamdžić Omera, Džamdžić Hasana - Hase, Zećo Mehe, Hatunić Nume i Hatunić Omera⁴⁷.

235. Tokom napada optuženi Stupar Simo, osumnjičeni O.Z. i jedan NN vojnik, na lokalitetu Brajinovac, sa udaljenosti od oko 20 metara iz vatrenog oružja pucali u glavu civilu Hurić Šabanu, koji je bio invalid i kretao se uz pomoć štaka, te ga tako lišili života, čije tijelo je zajedno sa tijelima ubijenih Džamdžić Hasana - Hase, Džamdžić Amira, mldb Pašić Muhameda, Šahinpašić Alije i Šahinpašić Fehime ekshumirano polovinom septembra 2000. godine u selu Džamdžići⁴⁸.

236. Uvjerenje Suda da je na način, mjesto i vrijeme navedeno pod tačkom 1. osuđujućeg dijela izreke presude, optuženi Simo Stupar zajedno sa O.Z. i NN vojnikom počinio krivično djelo za koje je oglašen krivim Vijeće je steklo na osnovu

⁴⁷ Vidjeti dokaze T-8, T-9, T-21, T-25, T-59, T-60 i T-61;

iskaza saslušanih svjedoka: Rifeta Hurić, Hajrudina Malčinović, S6, Galiba Smajlović, Mustafe Alihodžić, Miralema Džamdžić, Fikreta Džodžaljević, Mirsada Durića, pročitane izjave svjedoka Ešefe Pašić (T-26) i S5 (T-28) i drugi, te vještaka Zdenka Cihlarž, koji je vršio pregled i obradu ekshumiranih posmrtnih ostataka stradalih civila.

237. Izveden je i određen broj materijalnih dokaza i to T-4, T-8, T-9, T-19, T-20, T-21, T-25, T-78.

238. Nakon detaljne i svestrane analize izvedenih dokaza, Vijeće je našlo da dokazi pružaju osnov za zaključak da je dana 18. maja 1992. godine izvršen pješadijski napad na selo Džamdžići, u kojem napadu je ubijeno 6 civila, te zapaljene kuće.

239. Svjedok Miralem Džamdžić opisao je kako je dana 18.05.1992. godine išao u opštinu da traži potvrdu, kako bi mogao napustiti Vlasenicu, gdje je saznao da gori njegovo rodno selo Džamdžići. Svjedok je potom otišao kući gdje je sa sprata kuće mogao vidjeti kako selo gori. Dalje navodi kako ga je isto večer pozvao amidža Haso i rekao mu da je izvršen napad, da su u njemu učestvovali komšije sa Piskavica, Simo Stupar, Z.S. i Z.O. Od amidže je saznao da su u selu smrtno stradali Amir Džamdžić i Hasan Džamdžić, Alija Šahinpašić i njegova supruga, te zapaljene kuće i vikendice, među kojima njegova i njegovog brata. Svjedok je izjavio da je nakon par dana sreo Simu Stupara i razgovarao o napadu na Džamdžiće, da ga je Simo pitao da li mu je neko od porodice stradao u selu, te mu je rekao da su to uradili jer su imali informaciju da se u selu nalaze Zelene beretke. Svjedok je na predočenoj fotodokumenataji, uvedenoj kao dokaz T-4, pokazao gdje su se nalazile kuće i objekti u selu Džamdžići, koje su popaljene i izgorjele.

240. Svjedok Hajrudin Malčinović ustvrdio je da je napad na selo Džamdžiće bio 18.05.1992. godine, kada je sa porodicom pobjegao u šumu. Po kazivanju svjedoka selo je napadnuto od srpske vojske, da je pucanje počelo sa brda, da u selu nije bilo nikakve vojne jedinice, niti bilo kakvog otpora od mještana sela. Prilikom napada, po saznanju svjedoka, u selu su ubijeni Muhamed Pašić, Haso i Almir

⁴⁸ T-20, T-21;

Džamdžić, Alija Šahinpašić i njegova žena, kao i Šaban Hurić-Lipovac. Navodi da su ubijeni bili u običnoj civilnoj odjeći, da je Muhamed Pašić bio dijete, rođen 1979. godine. Svjedok navodi da mu je Hatunić Numo rekao da je čuo kako neko govori „*nemcj Simo Hajrinu kuću paliti, on je sirotir.ja*“, potvrđuje da on poznaje Stupar Simu, da su prilikom napada zapaljene kuće i vikendice u selu Džamdžići, da jedino nije zapaljena njegova kuća.

241. Svoja saznanja o napadu na selo Džamdžiće na glavnom pretresu iznio je i svjedok Fikret Džodžaljević koji je svjedočio da je u selu Džamdžići imao vikendicu, da su u tom selu živjeli njegov punac i punica Šahinpašić Alija i Fehima, da su isti ubijeni 18.05.1992. godine. Prema saznanjima porodice ubijeni su iz PAM-a. Svjedok navodi da se pričalo da su ih ubili dvojica braće Stupar, ali im se ne sjeća imena.

242. Svjedok Rifet Zekić je također svjedočio o napadu na selo Džamdžiće u maju mjesecu 1992. godine i paljenju kuća u selu. Svjedok je čuo da je u selu ubijeno par ljudi među kojima jedna žena i dijete, te da je te prilike ubijen i njegov punac.

243. Svjedok Osman Šahinpašić svjedočio je da su u relevantno vrijeme njegovi roditelji živjeli u vikendici u selu Džamdžići, da ga je dana 18.05.1992. godine nazvala rodica Hajra i od nje je saznao da je selo napadnuto i roditelji ubijeni. Navodi da je Numo Hatunić sahranio njegove roditelje. Svjedok navodi da je saznao da su u napadu ubijeni Hasan Džamdžić i njegov sin Amir, te jedno dijete koje se tu nalazilo. Naglašava da njegov otac nije bio vojno angažovan, a da je iz priča čuo da su napad na selo Džamdžiće izvršili njihove komšije sa Piskavica, da su spominjali da su u napadu učestvovali njihove komšije Simo Stupar i Z.S..

244. Svjedok Galib Smajlović svjedočio je o napadu srpskih snaga 18.05.1992. godine na selo Džamdžiće. Navodi da su mještani mislili da pruže otpor, a onda su se razbježali, govorio je koliko je lica ubijeno prilikom napada i čije su kuće odnosno vikendice zapaljene u tom napadu. Pojašnjavajući o kakvom otporu je riječ, svjedok navodi da je Durić Bego otvorio vatru kako bi oni pobjegli, da je oko 20-ak ljudi u Džamdžićima bilo naoružano, te da su oko 10 sati ujutro imali informaciju da će selo biti napadnuto. Sam napad je izvršen popodne – poslijepodne, počeo „sa leđa“,

odnosno da srpska vojska nije došla glavnim putem. Po kazivanju svjedoka Smajlovića prvo je zapaljena vikendica Alije Šahinpašića.

245. Svjedok Mehanović Fatija ustvrdila je da je jedno jutro vidjela transportere koji odlaze u pravcu Džamdžića, da je sa balkona svog stana vidjela dim u selu Džamdžići, odnosno kako gore kuće, te da je čula da su tog dana u Džamdžićima ubijeni muž i žena Šahinpašić, neki Džamdžići i Kolarević Feho.

246. Svjedoci Enver Alihodžić i Mustafa Alihodžić, koji su živjeli u obližnjem selu Alihodžići, također su iznijeli saznanja da je srpska vojska izvršila napad u maju mjesecu na selo Džamdžiće i da su u napadu ubijeni civili koji su se zatekli u selu. Svjedoci saglasno navode da su i oni posle događaja u maju mjesecu u selu Džamdžići, kao i selima Zaklopača i Drum, živjeli u strahu za svoju sigurnost.

247. Svjedokinja Ešefa Pašić, čiji je iskaz pročitana posvjedočila je kako je njen malodobni sin Muhamed Pašić stradao u selu Džamdžići kritičnog dana. U svojoj izjavi ova svjedokinja navodi: *„Ne mogu se sjetiti tačno datuma ali mislim da je to bio maj mjesec 1992. godine kada je moj sin Pašić Muhamed, koji je tada imao 16 godina otišao iz šume gdje smo se krili da izvidi situaciju u selu, jer se vidjelo da su zapaljene pojedine kuće u selu kao i vikendica Džamdžić Hasana...Poslije izvjesnog perioda od njegovog odlaska začula se pucnjava iz vaternog oružja iz pravca Talova brda...Nakon izvjesnog vremena u šumu u kojoj smo se krili došao je šumar Džamdžić Salim, sin Hasana, nije više među živima, koji nam je rekao da su njegov brat Amir kao i moj sin Muhamed ubijeni kod Hasanove vikendice a kasnije ćemo saznati da je i Hasan ubijen...Dan ili dva poslije ja sam zajedno sa suprugom Huseinom upregla konja i kola te zajedno sa Numom Hatunićem otišli do mjesta gdje su se nalazila tijela ubijenih Šahinpašić Alije i Fehme i njih smo natovarili na kola i prebacili na lokalitet Brajinovaca, gdje je moj suprug Husein, koji nije više među živima iskopao raku u kojoj smo spustili njihova tijela i zagrnuli zemljom...Nakon završetka rata tijelo mog sina Pašić Muhameda je ekshumirano i ukopano na mezarju Rakita u Vlasenici.“*

248. U pročitanoj izjavi iz istrage svjedokinja S5 je izjavila da je dana 18.05.1992. godine putem telefona nju kontaktirao rođak D. R., koji je bio nastanjen u Vlasenici i saopštio joj da su tog dana srpske oružane snage zapalile selo Džamdžiće i da ne

zna šta se desilo sa njenim roditeljima. Nakon 4 dana došao je njen brat, sa rođakom i saopštio joj da su pomenutog dana njihovi roditelji ubijeni. U junu 2000. godine, u Džamdžićima, članovi Komisije za traženje nestalih ekshumirali su posmrtnu ostatku roditelja. Napomenula je da su pronađeni samo skeleti bez lobanje, ali ih je uspjela identifikovati po garderobi koju su imali na sebi. Tada su u Džamdžićima ekshumirani posmrtni ostaci i Džamdžić Hasana i njegovog sina Amira i Pašić Muhameda.

249. Kada je u pitanju radnja optuženog Sime Stupara, odnosno da je kao saizvršilac zajedno sa Z.O. i još jednim NN licem pucao iz vatrenog oružja u glavu civila Hurić Šabana, te ga tako lišili života Vijeće je utvrdilo prije svega na temelju iskaza svjedoka – oštećenog Hurić Rifeta. Svjedok Rifet Hurić je očevidac događaja u kojem sa udaljenosti oko 30-40 m posmatra ubistvo svoga oca, prepoznaje izvršioce, a sam događaj opisuje detaljno i uvjerljivo. Iskaz ovog svjedoka Vijeće je cijeno kao istinit i vjerodostojan, a sam iskaz je potvrđen iskazima drugih svjedoka, te nalazom vještaka Cihlarž Zdenka.

250. Svjedok oštećeni Rifet Hurić svjedočio je o napadu srpskih vojnika na selo Džamdžiće dana 18. ili 19. maja 1992. godine. Svjedok se nalazio u zaseoku Brajinovac, sa ocem Šabanom Hurićem, dok su se ostali mještani sela, kako navodi već bili povukli u šume. U svom svjedočenju ovaj svjedok objašnjava kako je vidio kretanje vojske, paljenje sela, te da je gledao paljenje svoje kuće. Kada se situacija smirila na inicijativu oca svjedok je odlučio da se vrate kući da pokušaju ugasiti vatru i spasiti bar dio kuće. Međutim, kako svjedok navodi kada su se približili kući primjetio je da još u selu ima vojske, prepoznao je Simu Stupara, Z. O., a trećeg vojnika koji je sa njima bio nije prepoznao. Svjedok navodi da se uspio sakriti, ali da nije mogao upozoriti oca na vojnike, te se on nastavio kretati prema njima. Naglasio je da je otac bio invalid, da se kretao uz pomoć štaka. Otac kada je primjetio Simu Stupara, Z.O. i trećeg vojnika pokušao je bježati, ali su ga oni vidjeli i sve trojica pucali prema njemu usljed čega je pao na zemlju, a optuženi Stupar, Z.O. i treće NN lice nakon što su zapalili Fiću odlaze. Svjedok naglašava da se ni jedan od njih nije osvrnuo da vidi šta se desilo sa njegovim ocem.

251. Svjedok Hurić opisao je kako je izgledalo tijelo njegovog oca kada mu je prišao, odnosno da mu je bilo razneseno pola glave.

252. Odbrana je tokom unakrsnog ispitivanja svjedoka nastojala osporiti tačnost njegovog svjedočenja, suočavajući ga sa njegovim ranijim izjavama u kojim nije spominjao lica koja su ubila njegovog oca. Međutim, po ocjeni Vijeća odbrana nije uspjela dovesti u pitanje kredibilitet i iskrenost svjedočenja, budući da je svjedok dao obrazloženje za to. Svjedok je pojasnio da nije toliko detaljno opisivao same okolnosti stradanja, već da je predmet njegovog ispitivanja tada bilo šta se sve dogodilo u Vlasenici.

253. Vijeće cijeni da je svjedok Hurić iskreno, sa mnogo detalja opisao okolnosti stradanja oca kritičnog dana u selu Džamdžići. Vijeće nema dileme da je svjedok prepoznao izvršioce djela, prije svega optuženog Simu Stupara, kojeg dobro poznaje od ranije i navodi da je Simo iz sela Piskavice, što je nesporno utvrđeno tokom postupka. Svjedok je događaj gledao sa udaljenosti 30-40 m, vidljivost je bila dobra i za Vijeće nema dileme da je sa preciznošću mogao prepoznati počinioce. Vijeće na strani svjedoka nije našlo niti jedan razlog ili motiv da optuženog lažno tereti za nešto što nije učinio. Naprotiv, po ocjeni Vijeća u prilog iskrenosti svjedoka govori činjenica da se svjedok izjasnio o identitetu dvojice lica koji pucaju koje je sa sigurnošću prepoznao, dok je za trećeg iskreno rekao da ne zna ko je, nije se bavio pretpostavkama niti nagađanjima.

254. Iskaz ovog svjedoka potvrđen je i drugim svjedočenjima, prije svega lica koja su se kritične prilike našla u selu i pomogla oštećenom Rifetu Huriću da ukopa ubijenog oca.

255. Tako je svjedok Hajrudin Malčinović naveo da ga je sin Šabana Hurića, koji je ovom svjedoku poznat po nadimku Šaban Lipovac, zamolio da mu pomogne da sahrani oca. Svjedok je naveo da mu je poznato da su tog 18.05.1992. godine u napadu na selo Džamdžiće stradali osim Šabana Hurića i mladb. Muhamed Pašić, Haso Džamdžić, Almir Džamdžić, Alija Šahinpašić i njegova supruga. Svjedok je prenio i svoja saznanja o učešću optuženog u samom događaju, pa je naveo da mu je Numo Hatunić rekao da je čuo kako neko govori „*Nemcj Simo Hajrinu kuću paliti, on je sirotinja*“. Svjedok je dodao da on lično poznaje optuženog Simu Stupara, te da te prilike samo njegova kuća nije izgorjela.

256. Na glavnom pretresu saslušan je i stalni sudski vještak, medicinske struke dr Zdenko Cihlarž. Vještak je izjavio da je dana 11.07.2000.godine vršio sudsko medicinsku ekspertizu posmrtnih ostataka nađenih na lokalitetu Džamdžići. Vještak je pojasnio da su pronađeni i obrađeni posmrtni ostaci Fehime Šahinpšić, Alije Šahinpašića, Hasana Džambića, Amira Džambića, malodobnog Muhameda Pašića, Šabana Hurića. Kod svih navedenih lica vještak je utvrdio nasilnu smrt, uglavnom sa ranama strijelnog porijekla⁴⁹, a kada je u pitanju Hurić Šaban vještak je kao uzrok smrti naveo strijelno razorenje glave, što se u cjelosti poklapa sa navodima svjedoka Rifeta Hurića koji je izjavio da prilikom izvlačenja i ukopa očevog tijela vidio „raznesenu“ glavu.

257. Vijeće je imalo u vidu da je pored prepoznavanja optuženog Sime Stupara od strane ključnog svjedoka i sam optuženi na određen način potvrdio svoje učešće u inkriminisanim događaju. Naime, kako proizilazi iz iskaza svjedoka Miralema Džamdžića optuženi je njemu prilikom slučajnog susreta i razgovora pravdao svoje učešće u napadu, u kojem je stradala i rodbina svjedoka, time što su imali dojavu da se u selu nalaze Zelene beretke. Vijeće nema razlog da ne vjeruje u objektivnost iskaza svjedoka Džamdžića, koji je vrlo detaljno i uvjerljivo opisao svoja saznanja o napadu na selo. Posebno kada se njegov iskaz dovede u vezu sa svjedočenjem Rifeta Hurića, koji je vidio optuženog, te brojnih drugih svjedoka koji su dobijali informacije da je zločin u selu napravila formacija čiji su pripadnici njihove komšije sa Piskavica Simo Stupar, Z.S. i Z.O Vijeće sa sigurnošću zaključuje da je optuženi uzeo učešće u napadu i to radnjama opisanim u tački 1. osuđujućeg dijela izreke presude.

258. Svi prezentovani dokazi, snagom svoga sadržaja i međusobnom saglasnošću u odlučnim činjenicama, pri čemu kredibilitet svjedoka čiji su iskazi interpretirani i prihvaćeni nije doveden u pitanje dokazima odbrane, a njihov sadržaj u opisu događaja gotovo identičan, osim prirodnih razlika uslovljenih osobenošću svakog svjedoka, situaciji u kojoj su se našli, te protekom vremena koji je uslovio prirodne, ali neznatne razlike između onog što su svjedočili na glavnom pretresu i onog što su govorili u istrazi su van razumne sumnje pokazali da je Simo Stupar,

⁴⁹ Vjdeti dokaze T-20 i T-21;

na način kako je to opisano u činjeničnom sadržaju tačke 1. osuđujućeg djela presude, počinio krivično djelo za koje se tereti.

259. Braniteljica optuženog Sime Stupara tokom postupka nije provodila dokaze kojim bi osporila da se sam događaj i ubistva u selu Džamdžići desio na način i u vrijeme kako to tvrdi optužba i dokazi optužbe, nego je svoju odbranu koncipirala na tezi da se u skladu sa procesnim zakonom ne može vršiti izmjena optužnice na način kako je to Tužilaštvo učinilo podneskom dana 04.01.2021.godine. Vijeće je iscrpno obrazloženje za svoj stav zašto je prihvatilo na ovaj način izmjenjenju optužnicu dalo u paragrafima 91 do 96 pa se na ovom mjestu neće ponavljati.

260. Dakle, Vijeće je na temelju raspoloživih dokaza zaključilo da je optuženi Simo Stupar, kao saizvršilac počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172.stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom a) KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. istog Zakona i to sa direktnim umišljajem, jer je kao rezervni policajac bio svjestan da će usljed njegove radnje nastupiti smrt oštećenog Hurić Šabana, koji se kao invalid kretao uz pomoć štaka, što je i htio.

261. Naime, član 29. KZ BiH propisuje: „Ako više lica, učestvovanjem u učinjenju krivičnog djela ili preduzimajući što drugo čime se na odlučujući način doprinosi učinjenju krivičnog djela, zajednički učine krivično djelo, svaka od njih kazniće se kaznom propisanom za to krivično djelo.”

262. „Saizvršiocu su oni učesnici koji su zajednički izvršili radnju izvršenja u namjeri da zajednički ostvare krivično djelo“⁵⁰.

263. Slijedom izloženog činjeničnog stanja Vijeće je našlo dokazanim da je radnjama koje su naprijed opisane optuženi Simo Stupar, kao saizvršilac, pucajući zajedno sa Z.O. i NN vojnikom u pravcu civila Šabana Hurića, bio svjestan da usljed njihove radnje može nastupiti posljedica, smrt civila, što su i htjeli, čime je optuženi Simo Stupar počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti, tako što je kao saizvršilac učestvovao u ubistvu civila Šabana Hurića koje se dogodilo prilikom napada na selo Džamdžiće.

⁵⁰ Grupa autora; Komentar krivičnog zakona SFRJ iz 1986.godine;

II. Zaključak o krivici za tačke 2. i 3. osuđujućeg dijela izreke presude

264. Kada je u pitanju inkriminacija druga nečovječna djela iz tačke k) stav 1. člana 172. KZ BiH, za koju je optuženi Simo Stupar oglašen krivim tačkama 2. i 3. izreke presude, Vijeće je u tom cilju analiziralo postojanje sljedećih elemenata:

- da su radnja ili propust težine slične težini ostalih radnji iz člana 172. stav 1. KZ BiH,
- da je radnja ili propust prouzročila tešku duševnu ili tjelesnu patnju ili ozlijeđenu, odnosno predstavljaju težak napad na ljudsko dostojanstvo,
- da su radnju ili propust namjerno izvršili optuženi ili lice odnosno lica za čije radnje i propuste optuženi snosi krivičnu odgovornost.

265. Kako bi se procijenila težina nekog djela, Vijeće je u konkretnom slučaju cijenilo sve okolnosti predmetnog slučaja a prvenstveno one koje se tiču karaktera radnje ili propusta, konteksta u kojem su se oni dogodili, lične prilike žrtve uključujući starost, pol i zdravstveno stanje, kao i fizičke, psihičke i moralne posljedice tog čina za žrtvu. Činjenica da djelo ima dugoročne posljedice također može da bude od važnosti prilikom utvrđivanja težine djela⁵¹.

266. Prema prihvaćenoj praksi MKSJ Mens rea za nečovječna djela iz ovog člana zadovoljen je kada je počinitelj u trenutku činjenja ili nečinjenja imao namjeru da nanese tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili da izvrši težak napad na ljudsko dostojanstvo žrtve, ili ako je znao da će to njegovo činjenje ili nečinjenje vjerovatno prouzrokovati tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili teški napad na ljudsko dostojanstvo i ponio se sa bezobzirnom nepažnjom prema tome⁵².

267. Patnje koje dotična radnja nanosi žrtvi ne moraju biti trajne, dovoljno je da su stvarne i ozbiljne⁵³, a psihička patnja najčešće nužno slijedi fizičko zlostavljanje,

⁵¹ Vidjeti predmet *Vasijević*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragraf 235. Zatim vidjeti predmet *Blaškić*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragraf 243.

⁵² Ibid, paragraf 132.

⁵³ Vidjeti predmet *Krnojelac*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragraf 131;

iako može biti i posljedica okruženja i uslova u kojima lica borave, podvrgnuta svakodnevnom zlostavljanju.

268. Obzirom na sve navedeno, Vijeće je nesumnjivo utvrdilo učešće optuženog Sime Stupara, koji je postupajući u svojstvu rezervnog policajca, za vrijeme trajanja širokog i sistematičnog napada protiv civilnog stanovništva, za koji je znao i čiji je bio dio, zajedno sa drugim licima, navedenim u tačkama 2. i 3. osuđujućeg dijela izreke presude, premlaćivao oštećene Bajru Durića i oštećenog S6, nanijevši im fizičke i psihičke patnje, čije posljedice svjedoci i danas osjećaju, a o čemu će Vijeće iznijeti detaljnu analizu kroz iznošenje činjeničnih utvrđenja za ove tačke.

269. Optuženi Simo Stupar oglašen je krivim da je radnjama opisanim **tački 2.** osuđujućeg dijela izreke presude počinio krivično djelo zajedno sa S.Z. i O.Z. i to drugim nečovječnim djelima slične prirode učinjenim prema civilu Durić Bajri, koji se u vrijeme izvršenja djela nalazio zatočen u prostorijama SJB Vlasenica.

270. Uvjerenje Suda o krivici optuženog Sime Stupara za počinjenje drugih nečovjećih djela slične prirode učinjene u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušavanja zdravlja u odnosu na oštećenog Bajru Durića, sin Šahina zasniva se prije svega na iskazu samog oštećenog, kao i na okolnost ovih inkriminacija saslušanih svjedoka S6, Durić Muradifa, Durić Emına Durić Mirsada, Smajlović Galiba i Huremović Midhata, te izvedenih materijalnih dokaza odbrane O-I-3.

271. Oštećeni Bajro Durić, svjedočeći na glavnom pretresu opisao je kako je do ratnih sukoba živio u Vlasenici, selo Drum sa svojom porodicom. Kad je počeo rat i svakodnevno pucanje i ubijanje ljudi mještani njegovog sela su počeli da se skrivaju po šumama. Kada su vidjeli da se više kako svjedok navodi „*nema ga je*“ odlučili su da pokušaju da se prebace za Kladanj, kada su ih kako navodi „*pohvatali i zarobili*“. Svjedok navodi da su ih odmah po zarobljavanju tukli, ali nije vidio ko je jer su ležali potrbuške sa glavama okrenutim prema zemlji. Potom ih odvođe u prostorije SJB Vlasenica. Navodi da ih je bilo pun kombi, a sjeća se da je sa njim tada lišen slobode i zatvoren svjedok S6 i da su zajedno zatvoreni u samicu. Prostoriju koju naziva samica svjedok opisuje kao manju u kojoj su bili samo zidovi i mali prozorčić, a bila je puna ljudi. Prilikom zarobljavanja svjedok navodi da je na sebi imao civilnu

odjeću pantalone i košulju, kao i ostala lica koja su sa njim tada pohapšena i zatvorena, te da im niko im nije saopštio razloge lišenja slobode.

272. Oštećeni je opisao kako je u SJB Vlasenica vidio i prepoznao komšiju iz susjednog sela Piskavice, optuženog Simu Stupara. Navodi da ga je dobro poznavao, da ga je često viđao kada je prolazio kroz Piskavice. Navodi da su Simo kao i druga lica koja su tu bila imala šarena odjela i puške. Opisuje kako je izveden iz prostorije u kojoj je boravio sa drugim zatočenicima, odveden na sprat gdje su ga premlaćivali optuženi Simo Stupar, Z.O. i Z.S. Svjedok je detaljno opisao samo premlaćivanje, te kako se osjećao nakon premlaćivanja, kao i posljedice koje ima i dan danas. Za optuženog navodi da ga je udarao nogama, žicom nekom, potom po leđima, lancem po glavi od čega je gubio svijest. Navodi da su ga udarali i stolicama, da su mu stavljali kantu na glavu pa ga udarali po glavi. Nakon udaranja nije mogao leći, jer su mu kako navodi leđa bila šarena od batina. Potvrđuje da se sjeća da je sa njim bio zatvoren Emin Durić, svjedok S6 koji je također udaran od ovih istih lica, da su mu na tijelu crtali krst sa 4 slova S. U SJB Vlasenica ostaje do prebacivanja u Sušicu, navodi da iako je imao povrede nije mu ukazana pomoć niti se imao kome obratiti za pomoć.

273. Odbrana je nastojala da ospori pouzdanost svjedočenja oštećenog Bajre Durića, tvrdeći da je riječ o osobi sa ..., zbog kojih je oslobođen služenja vojnog roka u kom pravcu je odbrana uložila i dokaz O-I-3.

274. Međutim, Vijeće nakon što je pažljivo analiziralo iskaz oštećenog, te dovelo isti u vezu sa svjedočenjem svjedoka S6, te svjedoka Durić Muradifa, Durić Emina, Durić Mirsada zaključilo je da se inkriminirani događaj desio na način opisan u izreci presude, te da je optuženi Simo Stupar učestvovao u premlaćivanju ovog oštećenog.

275. Naime, svjedok S6 izjavio je na glavnom pretresu da je u noći 06.06.1992. godine krenuo sa grupom ljudi preko šuma da napusti Vlasenicu, da su otkriveni i pohapšeni. Bili su u civilnoj odjeći i nenaoružani kada su lišeni slobode i odvedeni u prostorije SJB Vlasenice. Nakon toga, bio je par dana zatvoren u prostorijama SJB Vlasenica zajedno sa oštećenim Durić Bajrom i drugim licima. Navodi da su zatvoreni u samicu, koja je bila puna. Opisuje kako su ljudi izvođeni i premlaćivani.

Svjedok navodi da bi optuženi Simo Stupar došao po njih na vrata i vodio ih na sprat zgrade gdje su premlaćivani. Opisuje kako je prvo izvođen Bajro Durić, a kada se vratio na njemu je vidio povrede, sav je bio crn i otečen.

276. Svjedok Muradif Durić također je opisao kako je u prvoj polovini mjeseca juna 1992. godine zatvoren u prostorije SJB Vlasenica. Svjedok saglasno kazivanju svjedoka S6 potvrđuje da su izvođeni i premlaćivani zatočenici, među kojima prvo Bajro Durić. Navodi da je vidio i prepoznao optuženog Simu Stupara, koji se pojavljivao na vratima prostorije iz koje su izvođeni na premlaćivanje. Opisuje kako je oštećeni Bajro Durić kada se vratio u samicu bio sav crn, otečen, da je u početku samo ćutao, a kasnije rekao da su ga Simo Stupar, Z.O. i S.P. udarali željezom, stolicom, lancima.

277. Svjedok Emin Durić je također potvrdio da je oštećeni izvođen, te da su se čuli jauci i dreka.

278. Da je oštećeni izvođen i teško fizički premlaćen potvrdio je i svjedok Mirsad Durić koji je naveo da je čuo Bajrin glas kad je izveden, a kada je vraćen da je vidio da je sav crn i otečen.

279. Svjedok Galib Smajlović je bio prijatelj sa optuženim od ranije, vidio ga je u prostorijama policijske stanice i razgovarao sa njim. Optuženi mu je tada rekao da će gledati da ga prebace u Sušicu, jer je tamo sigurnije.

280. Dakle, svjedoci su potvrdili da je oštećeni izveden, da je na vratima kada ga izvode bio i optuženi Simo Stupar, te da su se mogli čuti krici i deranje za vrijeme dok je oštećeni boravio van prostorije. Svjedoci su saglasno opisali kako je oštećeni izgledao kada se vratio u prostoriju, navodeći da je bio sav crn, modar, isječen i da je po povratku samo ležao i ječao od bolova.

281. Kada je analiziralo sam iskaz oštećenog i dovelo ga u vezu sa drugim pobrojanim svjedočenjima, Vijeće je utvrdilo da je iskaz vjerodostojan i pouzdan, te bez obzira što je svjedok oslobođen služenja vojnog roka zbog ..., Vijeće nije steklo dojam da su problemi takve vrste da nije u mogućnosti da objektivno rekonstruiše događaj koji je preživio. Vijeće napominje da nisu u toku postupka provedeni ni dokazi iz kojih bi se takvo nešto moglo zaključiti. Naime, iz dokaza odbrane O-I-3,

odnosno podataka iz vojne evidencije za svjedoka Bajru Durića, Vijeće je utvrdilo da je isti oslobođen vojske po članu 92. stav 2. Pravilnika o mjerilima za ocjenjivanje zdravstvene sposobnosti vojnih obveznika, koji pravilnik je odbrana uložila kao prilog ovom dokazu. Iz navedenog Pravilnika Vijeće je utvrdilo da je kod optuženog utvrđena duševna zaostalost na granici normalnog, što ne potvrđuje tezu odbrane da je riječ o svjedoku kojem se zbog ... ne može vjerovati. Imajući u vidu ovakav podatak, Vijeće je iskaz svjedoka sa posebnom pažnjom analiziralo, te nalazeći da je u velikoj mjeri opis svih događaja iz Policijske stanice oštećeni dao saglasno opisima drugih svjedoka koji su sa njim bili, Vijeće je zaključilo da oštećeni pravilno rekonstruiše događaj koji je preživio. Imajući u vidu opise oštećenog nakon prelaćivanja koje daju svjedoci prisutni u samici, u koju je vraćen, Vijeće zaključuje da su podudarni prelaćivanju i udaranju predmetima koje je svjedok opisao. Svjedok je rekao da su ga udarali stolicama, željezom i lancima, a svjedoci su povrdili da je bio sav crn, krvav i isječen, zbog čega je Vijeće prihvatilo svjedočenje oštećenog kao tačno i istinito. Kada su u pitanju osobe koje su ga tukle, za Vijeće nema dileme da je među njima i optuženi Simo Stupar, budući da ga svjedoci S6, Mirsad Durić vide na vratima kada izvode oštećenog, te da je bio među osobama koji isti dan, odmah nakon oštećenog Bajre Durića prelaćuju i psihički zlostavljaju i oštećenog S6.

282. Dakle, i pored činjenice da oštećeni ima određene ... Vijeće nije moglo isključiti njegovo svjedočenje, budući da niko od stranaka u postupku nije uložio medicinsku dokumentaciju ili proveo vještačenje iz kojeg bi se moglo zaključiti da je riječ o osobi koja nije u mogućnosti da ispriča događaj koji je preživjela. Naprotiv, iz uložениh dokaza proizilazi da je njegovo duševno zdravlje na granici normalnog, pa cijeneći njegov iskaz u kontekstu svjedočenja drugih svjedoka, sa kojim je u odlučnoj mjeri saglasan, Vijeće je prihvatilo svjedočenje oštećenog Bajre Durića kao istinito i vjerodostojno.

283. Dakle, prezentovani dokazi, snagom svoga sadržaja i međusobnom saglasnošću u odlučnim činjenicama, pri čemu kredibilitet svjedoka čiji su iskazi interpretirani i prihvaćeni nije doveden u pitanje dokazima odbrane, a njihov sadržaj u opisu događaja gotovo identičan, osim prirodnih razlika uslovljenih osobenošću svakog svjedoka, situaciji u kojoj su se našli, te protekom vremena koji je uslovio

prirodne, ali neznatne razlike između onog što su svjedočili na glavnom pretresu i onog što su govorili u istrazi su van razumne sumnje pokazali da je Simo Stupar, na način kako je to opisano u činjeničnom sadržaju tačke 2. osuđujućeg djela presude, počinio krivično djelo za koje se tereti.

284. Dakle, kada se svi pobrojani dokazi cijene pojedinačno, te u međusobnoj povezanosti, Vijeće nakon njihove svestrane analize i ocjene zaključuje da je u ovom krivičnom postupku dokazano da je optuženi kriv za nečovječna postupanja prema zatočenom civilu, oštećenom Durić Bajri, kada mu je nanio fizičke bolove usljed kojih je jaukao i ječao. Nesumnjivo je oštećeni usljed radnji optuženog koje preduzima zajedno sa drugim licima, odnosno Z.S. i Z.O, nanio oštećenom i psihičke patnje i bolove, koji je zasigurno trpio i strah za svoj život u takvim uslovima, zbog čega je donijelo odluku kao u izreci.

285. Optuženi je u počinjenju djela postupao sa umišljajem, zasigurno svjestan u svakom segmentu protivpravnosti svojih radnji, htijući da svojim postupanjem zajedno sa drugim licima nanese fizičke i psihičke bolove kod oštećenog Bajre Durića.

286. Zaključak suda o krivici optuženog Sime Stupara, za radnje opisane u **tački 3.** osuđujućeg dijela izreke presude, kojom je optuženi Simo Stupar također oglašen krivim za krivično djelo Zločini protiv čovječnosti, progonom i to učinjen drugim nečovječnim djelima slične prirode na način što je nečovječno postupao prema oštećenom civilu S6, Vijeće je donijelo na temelju svjedočenja oštećenog S6, te lica koja su sa njim boravila zatočena u prostorijama SJB Vlasenica.

287. Naime, oštećeni S6 ustvrdio je da je nakon zarobljavanja (vidjeti paragraf 275) bio zatočen u SJB Vlasenica, smješten u prostoriju koju svjedoci nazivaju samica zajedno sa Bajrom Durićem, Muradifom Durićem, Mirsadom Durićem, Eminom Durićem i još nekim licima kojim ne zna ili ne može da se sjeti imena. Svjedok navodi da bez obzira što je slobode lišen kao civil, u više navrata je ispitivan od strane Dragana Šargića, koji ga je pitao ko u selu ima naoružanje, ko drži puntkove i slično.

288. Svjedok S6 je potom opisao da optuženog Simu Stupara nije od prije poznao, ali mu je jako dobro poznao oca Jakova, za kojeg navodi da je živio u

Piskavicama i radio u opštini. Dalje navodi da ga je jedno veče, 4-5 dana nakon zarobljavanja (koje se desilo 06.06.1992.godine) iz prostorije u kojoj se nalazio izveo optuženi Simo Stupar i odveo na sprat, gdje su ga premlaćivali optuženi Simo Stupar, Z.O. i lice K.L.J. Svjedok navodi da su ga najprije Simo Stupar i Z.O. pitali ko je ubio lice po imenu ili nadimku „Milonja“, a kada im je rekao da ne zna naredili mu da skine jaknu i nakit, što je i učinio. Potom je detaljno opisao da su lica koja ga udaraju imali lance i kablove, kako su ga stavili uz zid i tako udarali, naveo je da su ga sva trojica tukli, po nogama, glavi, po stomaku, usljed čega je pao na pod, te da su mu nakon toga naredili da se digne i legne na sto gdje su ga također udarali, poslje čega mu je naređeno da klekne na koljena i laktove i kada je to učinio da su mu na tijelu crtali krst i 4 slova S, potom po ranama posipali so, te da ga je optuženi Simo Stupar vratio do prostorije gdje su boravili. Navodi da od posljedica premlaćivanja i ožiljka koji su mu urezali nije mogao ni da sjedi ni da leži, te da su mu trajno oštetili nogu udarajući lancima.

289. Kada je u pitanju optuženi Simo Stupar, svjedok navodi da ga nije poznao, ali da je čuo kako ga imenom zovu lica koja ga sa njim tuku prilikom međusobnog oslovljavanja, te da ga je prepoznao i po ocu Jakovu. Navodi da su mu potvrdili da je to Simo Stupar Mirzet i Mirhet koji su tu bili prisutni i poznavali Simu.

290. Navedeno izvođenje i premlaćivanje svjedoka su potvrdili i svjedoci Muradif Durić, Emin Durić, Durić Mirsad, Durić Bajro, koji su vidjeli kako izgleda oštećeni kada je vraćen u prostoriju, te u cjelosti potvrdili navode svjedoka S6.

291. Svjedok Muradif Durić ustvrdio je u svom svjedočenju da je vidio optuženog Simu Stupara kada je iz samice izveo oštećenog S6. Nakon izvođenja čuli su se sa sprata krici S6, a kada je vraćen u samicu bio je sav krvav, isječen, pocjepane košulje, a po tijelu su bili vidljivi tragovi udaranja lancima.

292. Slično je svjedočio i Emin Durić, koji je potvrdio da je u prvoj polovini juna mjeseca 1992. godine bio zatočen u prostorijama SJB Vlasenica zajedno sa S6, Durić Muradifom, Durić Bajrom, Mirsadam i drugim licima, te da je jedne prilike izveden S6, da se zadržao pola sata, da su se čuli glasovi S6 dok ga tuku na spratu te iste zgrade. Svjedok je potvrdio da im je S6 po povratku rekao ko ga je tukao,

spomenuvši optuženog Simu Stupara, ali mu nije rekao od kuda mu je poznato da je to baš on.

293. Potvrdu svjedočenja prethodno navedenih svjedoka, kao i da se događaj desio kako to opisuje oštećeni S6, Vijeće nalazi i u iskazu svjedoka Mirsada Durića. Ovaj svjedok je naveo da se sjeća izvođenja iz samice oštećenog S6, da se on nalazio u tom momentu sa desne strane od ulaznih vrata pa je mogao vidjeti da je po S6 došao Z.S., Z.O., i L.J., ali da je bilo još lica koje iz svoje pozicije nije mogao vidjeti i prepoznati. Navodi da se moglo čuti kako S6 zapomaže i vrišti, a kada je nakon izvjesnog vremena ubačen u samicu bio je prebijen, krvav, a na leđima mu je vidio urezan krst i 4 slova S. S6 je ječao, nije mogao ležati od bolova, da je kasnije u razgovoru rekao da su mu to na leđima uradili optuženi Simo Stupar i Z.O.

294. Analizom iskaza navedenih svjedoka na okolnosti inkriminiranih događaja opisanih u tački 3. osuđujućeg dijela izreke ove presude, Vijeće se van svake razumne sumnje uvjerilo da je optuženi Simo Stupar, zajedno sa Z.O. i L.J. K., kao saizvršilac učestvovao u teškom fizičkom premlaćivanju i nečovječnom postupanju prema oštećenom S6, a na načine opisane u tački 3. izreke presude.

295. Iskaz oštećenog Vijeće je ocijenilo kao vjerodostojan, jasan i uvjerljiv, a njegovo svjedočenje o psihičkom i fizičkom zlostavljanju i premlaćivanju je potkrijepljeno iskazima drugih svjedoka, koji su pred ovim sudskim vijećem svjedočili kako su vidjeli izvođenje oštećenog, čuli njegove krike i zapomaganja sa drugog sprata zgrade, te da su vidjeli kako je izgledao nakon što je bio premlaćen i vraćen u prostoriju.

296. Pri tom, Vijeće je imalo u vidu da svjedok S6 nije poznavao optuženog, ali da ga je kako navodi prepoznao po ocu kojeg je dobro poznavao, te je čuo ime prilikom međusobnog oslovljavanja lica koja su ga tukla. Međutim, cijeneći cjelokupan iskaz oštećenog, te dovodeći ga u vezu sa svjedočenjem svjedoka koji su potvrdili da su vidjeli optuženog ispred vrata prilikom izvođenja oštećenog, Vijeće je na nesumnjiv način zaključilo da je optuženi učestvovao u premlaćivanju oštećenog, kako je to i opisano u tački 3. osuđujućeg dijela izreke presude.

297. Učestvovanjem u premlaćivanju oštećenih Durić Bajre i S6, što je Vijeće van razumne sumnje utvrdilo, optuženi je činio sa direktnim umišljajem, dakle svjestan

da usljed njegovih postupaka oštećeni trpe fizičke i psihičke bolove, što je i htio, počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH, tačka h), u vezi sa tačkom k) KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. istog Zakona.

III. Zaključak o krivici za tačku 4. osuđujućeg dijela izreke presude

298. Vijeće je tačkom 4. izreke presude optuženog Simu Stupara oglasilo odgovornim za prisilni nestanak Zukić Saliha i Zukić Avde, tako što ih je, zajedno sa Z.O. iz porodične kuće koja se nalazila u ulici Bratstva i jedinstva u Vlasenici noću 10.07.1992. godine odveo u nepoznatom pravcu od kada im se gubi svaki trag, a čija tijela su polovinom 2007. godine pronađena i ekshumirana.

299. Obzirom da je optuženi ovom tačkom oglašen krivim za prisilni nestanak oštećenih, Vijeće se osvrnulo na međunarodnu i domaću pravnu regulativu ovog pitanja.

300. Tako aktuelni izvori međunarodnog prava daju definiciju prisilnog nestanka kao zločina protiv čovječnosti, a Generalna skupština UN-a je 1992. godine usvojila deklaraciju o zaštiti svih lica od prisilnog nestanka, u kojoj se u trećem stavu preambule navodi da *„prisilni nestanak ugrožava osnovne vrijednosti svakog društva koje je posvećeno vladavini prava, ljudskim pravima i osnovnim slobodama, te sistematska praksa takvih djela ima prirodu zločina protiv čovječnosti”*⁵⁴.

301. Navedeni stav prihvaćen je i u domaćem krivičnom zakonodavstvu, pa tako član 172. u stavu 1. pod tačkom i) propisuje djelo „prisilni nestanak osoba“ u okviru zločina protiv čovječnosti, čiji elementi se ogledaju u slijedećem:

- da postoji radnja hapšenja/otimanja osoba
- da je djelo počinjeno uz pristanak i podršku države ili političke organizacije
- da je počinitelj odbio da pruži informaciju o sudbini ili o mjestu gdje se nalaze odvedene osobe

⁵⁴ Rezolucija Generalne skupštine 47/133, Un doc. A/RES/47/133, 18.12.1992. godine

- da ima namjeru da takve osobe ukloni od zaštite zakona na duže vrijeme.

302. Dakle, Vijeće je utvrđeno činjenično stanje posmatralo u odnosu na navedene elemente djela, pa će predmetnu analizu uzeti u obzir uvijek kada se optuženima stavlja na teret djelo prisilni nestanak iz tačke i) stav 1. član 172. KZ BiH.

303. Tokom postupka nesporno je utvrđeno da je optuženi Simo Stupar, u inkriminisanom periodu, bio dio policijskih snaga novoformirane Srpske republike BiH i kasnije Republike Srpske, u kom svojstvu je poduzimao inkriminisane radnje iz tačke 1, 2, 3 i 4 osuđujućeg dijela izreke presude.

304. Vijeće nalazi da je pritvaranjem ili u konkretnom slučaju odvođenjem lica sa prvobitnih lokacija, ispunjen prvi element ovog djela, a drugi elemenat je ostvaren činjenicom da su navedene radnje obavljane uz znanje i podršku najviših organa vlasti opštine Vlasenica. Naime, brojne su radnje pritvaranja lica nesrpske nacionalnosti, nečovječnih postupanja prema njima unutar zatočeničkih objekata prije svega logora Sušica, zgradi SJB Vlasenica ili prostorijama stare zgrade suda u Vlasenici, prisilnih nestanaka, ubistava da bi to ostalo nepoznato najvišim opštinskim organima vlasti. Postojanje subjektivnih elemenata ovog djela, ogleda se u odbijanju počinioca da pruži informaciju o sudbini odvedenog lica, sa namjerom da to lice skloni od zaštite zakona na duže vrijeme i isto će biti obrazloženo u daljem tekstu.

305. Kada je u pitanju činjenično stanje navedeno u tački 4. osuđujućeg dijela izreke presude Vijeće je zaključak o krivici optuženog Sime Stupara utvrdilo na temelju provedenih dokaza, prije svega iskaza oštećenih Zumreta Zukić i Mehanović Aide, ali i nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke dr Zdenka Cihlarž i Vede Tuco, te materijalnih dokata T-6, T-7, T-21 i T-24, kao i dokaza O-I-4.

306. Svjedokinje Zumreta Zukić i Aida Mehanović su saglasno opisale da ih je rat zatekao u Vlasenici u porodičnoj kući u ulici Bratstva i jedinstva. Svjedokinja Zukić Zumreta pojasnila je da je u naselju bilo najviše pravoslavnog stanovništva, te da je jedino njihova kuća bila muslimanska. Opisuju kako se život odvijao prilično uobičajeno do dolaska Novosadskog korpusa u aprilu mjesecu 1992. godine, te da

ubrzo nakon toga ni suprug, odnosno otac Salih, kao ni drugi Muslimani nisu išli na posao, a djeci je školska godina prekinuta.

307. Gotovo identično ove dvije svjedokinje opisuju kako je optuženi Simo Stupar u noći 10.07.1992. godine, uniformisan i naoružan automatskom puškom, zajedno sa Z.O. i još jednim NN licem, došao pred njihovu porodičnu kuću, zalupao na vrata kuće i naredio Zukić Salihu da pođe sa njim, radi navodnog ispitivanja.

308. Također svjedokinje su izjavile da je optuženi, nakon što je na hodniku ugledao i oštećenog Zukić Avdu naredio da i on pođe sa njima, da su ih uveli u kombi i krenuli ulicom prema Han Pijesku, od kada im se gubi svaki trag, da bi 2007. godine njihova tijela bila pronađena i ekshumirana.

309. Svjedokinje optuženog dobro poznaju, jer je imao brata koji je živio u njihovom komšiluku, gdje su ga često viđale, pa su ga kritične noći sa sigurnošću prepoznale kada je zalupao na njihova vrata i naredio da sa njim pođu najprije Salih, a potom i Avdo Zukić.

310. Svjedokinja Zumreta Zukić opisala je da su joj muž i sin samo obukli jakne i krenuli sa Simom. Naglašava da je na njima bila civilna odjeća, nisu imali oružje, niti su pripadali vojnim formacijama, što je potvrdila i svjedokinja Mehanović Aida.

311. Svjedokinja Zumreta Zukić svjedočila je da je njena majka išla do PS Vlasenica, da se raspita da li su tamo Zukić Salih i Avdo dovedeni, budući da se nisu vraćali kući, niti su imali bilo kakvu informaciju o njima, ali da su joj u policijskoj stanici saopštili da nisu tu noć u PS dovedena pomenuta lica, niti znaju gdje se oni nalaze. Navode svjedokinje potvrdila je i svjedokinja Aida Mehanović, kojoj je to poznato.

312. Kada se analiziraju iskazi ove dvije svjedokinje, Vijeće nalazi da su u odlučnim činjenicama iskazi svjedoka potpuno podudarni, logični, te da je svaka svjedokinja iz svoje perspektive opisala šta je vidjela. Vijeće nije našlo niti jedan razlog na strani svjedokinja da optuženog lažno terete za nešto što nije učinio, niti je na to ukazala odbrana svojim argumentima ili dokazima. Svjedokinje su iskrene prilikom svjedočenja, jasne i logične prilikom postavljanja direktnih i unakrsnih pitanja i njihov iskaz nije doveden u sumnju.

313. Odbrana optuženog Sime Stupara pokušala je da ospori da se oštećenim od momenta kada su odvedeni od strane optuženog gubi svaki trag, pa je izvela dva svjedoka koji su naveli da su Zukić Salih i Zukić Avdu vidjeli dan poslije na platou ispred policijske stanice.

314. Naime, svjedok Miloš Matić koji je bio pripadnik rezervnog sastava policije svjedočio je kako se u julu mjesecu 1992. godine dogodila pogibija dva pripadnika rezervnog sastava, koji su negdje u predgrađu „*upali u zasjedu*“. Navodi da je prisustvovao njihovoj sahrani koja je bila uoči Petrovdana, crkvene slave koja se obilježava 12.07. Navodi da je na sahranu otišao sa kolegama, među kojima nabraja i optuženog, te da su krenuli sa platoa ispred policijske stanice Vlasenica. Svjedok navodi da dok su čekali prevoz vidio je ispred i komšiju Muslimana, misli da se Salih zove, bio je sa sinom Adko ga zvali, stajali su tu i čekali nekoga da ih preveze kući. Svjedok navodi da mu je to komšija i nema dilemu oko identiteta. Međutim, na upit Vijeća svjedok nije mogao da se sjeti ulice u kojoj je stanovao svjedok, a gdje mu je komšija bio Salih i njegova porodica, navodeći da se sada zove Romanijska, a da ne zna kako se prije rata zvala.

315. Identično ovom svjedoku o pogibiji rezervnih policajaca i njihovoj sahrani uoči pravoslavnog praznika Petrovdan svjedočio je i svjedok Mladen Popović. I ovaj svjedok je ustvrdio da je ispred PS Vlasenica vidio komšije iz Romanijske ulice Salih Zukića i sina mu Avdu, te navodi da se pozdravio sa njima u prolazu.

316. Za Vijeće je nesporno da su se svjedoci dana 11.07.1992. godine nalazili ispred PS Vlasenica, gdje su se okupljali pripadnici rezervnog sastava policije koji su išli na sahranu i odali počast ubijenim kolegama, što je potvrdila i supruga jednog od ubijenih svjedokinja Rada Stojišić. Uloženi su i materijalni dokazi O-I-6: Izvod iz MKU za lice Danilo Stojišić i O-I-7: Izvod iz MKU za lice Dragoljub Stojišić iz kojih je vidljivo da su ova lica zaista stradala dana 10.07.1992. godine kako to svjedoci i navode i to nije sporno.

317. Međutim, za Vijeće je nelogičan i nepotkrijepljen navod svjedoka da su na platou ispred PS Vlasenica vidjeli da stoje i tu se zadržavaju oštećeni Salih i Avdo Zukić. Ovaj navod svjedoka nelogičan je iz više razloga. Naime, pred sudskim Vijećem saslušano je nekolicina svjedoka koji su privođeni na saslušanje u

policijsku stanicu. Niko od njih nije potvrdio da je pušten tek tako da ide kući, a sve i da je to bio izuzetak sa oštećenim ostaje nejasno zašto bi se oni zadržavali ispred PS Vlasenica. Posebno ostaje nelogičan navod svjedoka Matića da čekaju da neko dođe po njih pa da idu kući, budući da sam svjedok na unakrsna pitanja tužioca navodi da je policijska stanica bila blizu njegove kuće i kuće gdje su stanovali oštećeni Zukići. Dalje, da su oštećeni pušteni iz policije da idu kući i trebali prevoz logično bi bilo da bi pozvali nekog od članova porodice, a saslušani članovi porodice negiraju da je bilo ikakvih vijesti o njima nakon njihovog odvođenja od kuće kritične noći 11.07.1992. godine. Dodatno, navod je nelogičan jer i iz iskaza svjedokinja Zumrete Zukić i Aide Mehanović, kojim Vijeće poklanja vjeru, proizilazi da je Zumretina majka išla da se raspita da li su privedeni u policiju gdje joj je rečeno da tamo nisu dovođeni.

318. Da optuženi nije učestvovao samo u privođenju oštećenih u prostorije PS Vlasenica, što bi spadalo u nadležnosti rezervnog policajca, govori i činjenica da kada se pojavio na vratima kuće Zukića, koje je otvorila Zumreta Zukić, optuženi je rekao da oštećeni Salih Zukić treba da pođe na informativni razgovor, a kada je vidio Avdu Zukića, koji se naknadno pojavio, optuženi je samoinicijativno odlučio da i on treba da krene sa njima. Da je to bila odluka optuženog evidentno je iz svjedočenja dvije, tom događaju prisutne, svjedokinje koje su saglasno posvjedočile kako je najprije rekao da ima nalog za privođenje oštećenog Saliha Zukića na razgovor, a potom kada ugleda Avdu Zukića naređuje da i on pođe sa njima.

319. Dakle, iskazi svjedoka odbrane su u velikoj mjeri nelogični, te nepodudarni drugim svjedočenjima, tako da im Vijeće nije poklonilo vjeru. Vijeće je prilikom njihove ocjene imalo u vidu da je riječ o prijateljima i saborcima optuženog, te cijeni da to predstavlja motiv da svojim iskazima pokušaju olakšati položaj optuženog u ovom sudskom postupku.

320. Tužilaštvo je izmjenjenom optužnicom inkriminisanu radnju kvalifikovalo kao zatvaranje ili drugo teško oduzimanje fizičke slobode suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava iz člana 172. stav 1. tačka e) KZ BiH, koju pravnu ocjenu djela Vijeće nije prihvatilo, cijeneći da su se u radnjama činjeničnog opisa tačke 7. optužnice, a 4.izreke presude, stekla obilježja prisilnog nestanka iz člana 172. stav 1. tačka i) KZ BiH.

321. Naime, Vijeće je cijenilo da iz provedenih dokaza proizilazi da je optuženi učestvovao u hapšenju oštećenih Zukić Salih i Zukić Avde, koje ponašanje je podržano od strane ili s dopuštenjem, podrškom ili pristankom države ili organizacije, uz odbijanje da se prizna takvo lišenje slobode ili da se pruži informacija o sudbini ili o mjestu gdje se nalaze navedene osobe, a sa namjerom da se takve osobe uklone od zaštite zakona na duže vrijeme. Ovaj zaključak nedvojbeno proizilazi iz iskaza oštećenih svjedokinja, budući da iako je Zumretina majka išla u policijsku stanicu da provjeri da li su zaista tamo privedeni oštećeni na razgovor i zašto se nisu vratili kući u policijskoj stanici negiraju da su lica tu dovedena. Uprkos tome što policija dobija informaciju da su njihovi pripadnici rezervnog sastava odveli dva civila iz kuće na navodni informativni razgovor, na koji nisu dovedeni, niko ne poduzima ništa da se sazna sudbina civila, što upućuje na zaključak da su aktivnosti optuženog bile podržane ili bar uz pristanak sistema.

322. Vijeće napominje da su tijela prisilno nestalih u konačnici pronađena i ekshumirana 2007. godine u masovnim grobnicama. Mada je jasno iz zakonskih elemenata ovog krivičnog djela, vrijedi naglasiti da nije nužno utvrditi da li su lica koja su prisilno nestala, živa ili mrtva, odnosno, krivično djelo prisilnog nestanka se u pravnom smislu razlikuje od krivičnih djela koja su mogla biti izvršena nakon prisilnog nestanka. Iz tog razloga, nije nedosljedno u pravnom ili činjeničnom smislu zaključiti da su lica prisilno nestala i ubijena, pošto se radi o različitim radnjama i krivičnim djelima.

323. Po ocjeni Vijeća pravna kvalifikacija djela prisilnog nestanka nije dovedena u pitanje ni dokazom odbrane O-I-4 u čijem je sastavu rješenje Osnovnog suda u Vlasenici broj R2.73/04 od 28.05.2005. godine, kojim se nestali Avdo Zukić proglašava umrlim. Prema navodima odbrane istaknutim u završnoj riječi sporno je što je kado datum smrti upisan 10.07.1992. godine. Vijeće cijeni da je činjenica smrti upisana na osnovu podataka koje dala rodbina, a odnose se na dan kada je osoba poslednji put viđena živa, što je kako se i u ovom sudskom postupku utvrdilo da je 10.07.1992. godine, od kada im se gubi svaki trag. Vijeće naglašava da je rješenje doneseno prije nego što su tijela oštećenih pronađena i ekshumirana, što je kako iz dokaza T-21 i iskaza vještaka dr Zdenka Cihlarža i dr Vede Tuco bilo 2007. godine.

324. Slijedom navedenog, budući da sud nije vezan pravnom ocjenom djela iz optužnice Vijeće je promjenilo pravnu kvalifikaciju u presudi, te optuženog Simu Stupara za radnje iz tačke 4. osuđujućeg dijela izreke presude oglasilo krivim za krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom i) KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. i 180. stav 1. istog Zakona. Po ocjeni Vijeća optuženi je postupajući u svojstvu rezervnog policajca, u okviru širokog i sistematičnog napada protiv civilnog stanovništva, kritičnog dana izveo oštećene Saliha Zukića i Avdu Zukića i odveo u njemu poznatom pravcu, od kada im se gubi svaki trag, o čemu optuženi odbija dati bilo kakve informacije, tako ih duže vrijeme držeći dalje izvan zaštite zakona, čime je ostvario bitna obilježja bića krivičnog djela prisilni nestanak iz tačke i) stav 1. član 172. KZ BiH. Optuženi je djelo počinio sa direktnim umišljajem, jer je prilikom odvođenja oštećenih bio svjestan posljedica svojih radnji, ali je unatoč tome odbijao pružiti bilo kakve informacije o njihovoj daljoj sudbini, htijući ih na taj način duže vrijeme držati izvan zaštite zakona.

IX. ODGOVORNOST I KAZNA

325. Član 2. KZ BiH, propisuje da se "propisivanje krivičnih djela, i vrste i raspona krivičnihopravnih sankcija zasniva na neophodnosti primjene krivičnopravne prinude i njenoj srazmjernosti jačini opasnosti za lične slobode i prava čovjeka, te druge osnovne vrijednosti."

326. Odredbom člana 39. KZ BiH propisana je opća i posebna svrha propisivanja i izricanja krivičnihopravnih sankcija, koja se osim preodgoja učinioa sastoji i u suzbijanju protipravnih radnji.

327. Nakon što je utvrdilo da je optuženi Simo Stupar počinio krivično pravne radnje za koje ga je oglasilo krivim, Vijeće je zaključilo da je to učinio sa direktnim umišljajem, i Vijeće je imajući u vidu sve okolnosti koje utiču na visinu kazne izreklo kaznu zatvora u trajanju od 12 godina.

328. Pri odmjeravanju kazne za krivično djelo za koje je ovom presudom optuženi Simo Stupar oglasen krivim, Vijeće je polazeći od opšte svrhe kažnjavanja propisane članom 39. KZ BiH i slijedeći pravila za odmjeravanje kazne iz člana 48. KZ BiH, cijenilo sve okolnosti koje utiču na visinu kazne, a posebno stepen odgovornosti optuženog, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja i

povrede zaštićenog dobra, kao i okolnosti pod kojim je djelo učinjeno. Pored toga, cijeno je i raniji život optuženog, njegove osobne prilike, te držanje u toku krivičnog postupka. Dakle, Vijeće je imalo u vidu kako olakšavajuće, tako i otežavajuće okolnosti na strani optuženog Sime Stupara.

329. U odnosu na stepen krivice, Vijeće je utvrdilo da je optuženi postupao sa direktnim umišljajem, odnosno da je bio svjestan da svojim postupanjem čini krivično djelo i htio je njegovo izvršenje.

330. Vijeće je slijedeći pravila za odmjeravanje kazne, imajući u vidu i zakonski okvir kazne propisane za ovo krivično djelo, cijeno i sve relevantne okolnosti konkretnog slučaja.

331. Od olakšavajućih okolnosti Vijeće je cijeno da je optuženi ranije neosuđivana osoba, porodičan čovjek, otac dvoje djece, te njegovo korektno držanje pred sudom, te u završnim riječima iskazano žaljenje za sve što su žrtve preživjele tokom rata.

332. Sa druge strane, kao otežavajuće okolnosti Vijeće je na strani optuženog Sime Stupara cijeno pokazanu brutalnost, iskazanu kada pucanjem iz automatskog oružja prema Šabanu Huriću, licu koje se otežano kreće i koristi štake lišava ga života, a da se pri tom i ne osvrće kada oštećeni od zadobijenih povreda i pada. Nadalje, optuženi je iskazao i brutalnost i odsustvo saosjećanja za patnje drugog i prilikom prelaćivanje oštećenih Bajre Durića i S6 u prostorijama SJB Vlasenica, te odvođenja dva lica Saliha Zukića i Amira Zukića (oca i sina) kojima se gubi svaki trag. Vijeće je cijeno i duševne patnje porodica žrtava iz tačke 1. i 4. osuđujućeg dijela izreke presude, proizašle iz gubitka njihovih najbližih, te naročito činjenicu da su porodice nestalih Saliha Zukića i Amira Zukića, dakle oca i sina, tragale dugi niz godina za njihovim posmrtnim ostacima, dok nisu konačno pronađena i ekshumirana 2007. godine. Imajući u vidu brojnost inkriminiranih radnji, te kontinuitet djelovanja, po ocjeni Vijeća, optuženi je iskazao i upornost u vršenju krivičnih dijela koja podrazumijevaju teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava za vrijeme sukoba.

333. Shodno tome, Vijeće je optuženog Simu Stupara za krivična djela za koja ga je oglasilo krivim osudilo na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina, cijeneći da će se

na taj način uticati na optuženog da ne čini krivična djela, te da je takva kazna adekvatan odraz osude krivičnog djela od strane šire društvene zajednice, te da će kao takva poslati jasnu poruku svim budućim potencijalnim izvršiocima da i u slučaju ratnih okolnosti, neće proći nekažnjeno i da nisu izvan zakona i pravde obzirom da je poštivanje zakona i opšteprihvaćenih pravila ponašanja obaveza svakog pojedinca, ne samo u mirnodopskim uslovima, već i za vrijeme neprijateljstava.

X. OSLOBAĐAJUĆI DIO

334. Na osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH vijeće je donijelo presudu kojom se optuženi Simo Stupar i Zoran Tešić oslobađaju od optužbe za pojedine tačke izmjenjene optužnice, te u narednom dijelu iznosi detaljnu argumentaciju i razloge kojima se rukovodilo u tom pravcu.

335. Prije iznošenja obrazloženja za pojedinačke tačke za koje je donijelo oslobađajuću presudu Vijeće napominje da je u konkretnom predmetu zaključilo da u pogledu pojedinih inkriminacija, izvedeni dokazi od strane optužbe po svom sadržaju i kvalitetu nemaju potrebnu snagu uvjerljivosti da bi Vijeće moglo *van razumne sumnje* zaključiti da su optuženi počinili krivično djelo za koje se terete.

336. Kod ovakvog stanja stvari sve činjenice koje idu na štetu (*in peius*) optužene osobe moraju se sa sigurnošću dokazati, a ako se to ne postigne, uzima se kao da one i ne postoje. S druge strane, sve činjenice koje idu u korist (*in favorem*) optužene osobe, uzimaju se da postoje i onda i kad su utvrđene sa vjerovatnošću.

337. Član 3. stav 2. ZKP BiH utvrđuje princip *in dubio pro reo* prema kome kada postoji "sumnja u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, Sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog".

338. Odredba člana 284. tačka c) ZKP BiH propisuje da *“ako nije dokazano da je optuženi učinio krivično djelo za koje se optužuje, sud će donijeti presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe”*.

339. Kako tužilac van razumne sumnje nije dokazao da su optuženi Simo Stupar i Zoran Tešić počinili krivično pravne radnje koje čine obilježja krivičnog djela za koje se terete tačkama 1., 2. i 3. izmjenjene optužnice rukovodeći se naprijed navedenim zakonskim odredbama i principima, Vijeće je i odlučilo da se uslijed nedostatka dokaza, optuženi oslobode od optužbe.

IV. Zaključak Vijeća po pitanju tačke 1. oslobađajućeg dijela izreke presude

340. Vijeće je optužene Simu Stupara i Zorana Tešića oslobodilo od optužbe za radnje za koje se terete tačkom 1. izmjenjene optužnice, odnosno da su nečovječno postupali prema civilu S5, tako što su je u mjesecu maju 1992. godine u prostorijama zgrade SJB Vlasenica premlaćivali zajedno sa drugim licima, a iz razloga što po ocjeni Vijeća raspoloživi dokazi ne pružaju osnov za zaključak van razumne sumnje, da su optuženi u vrijeme, na mjestu i na način opisan u optužnici poduzeli radnje za koje se terete.

341. Vijeće je bitna obilježja djela nečovječnog postupanja iz tačke k) stav 1. člana 172. KZBiH izložilo u obrazloženju osuđujućeg dijela i to u okviru analize tačke 2. i 3. izreke presude pa se na ovom mjestu neće ponovo iznositi analizu elemenata djela, već samo iznijeti svoja činjenična utvrđenja i zaključke.

342. Na okolnosti ove tačke izreke presude odnosno tačke 1. optužnice Tužilaštvo je provelo dokaze čitanjem dvije izjave preminule svjedokinje oštećene S5, te saslušanjem dva svjedoka koja su o tome imala saznanja na temelju onog što im je prenijela sama oštećena S5.

343. Svjedokinja S5 u svojim izjavama opisala je kako je dana 02.05.1992. godine oko 21.30 iz stana odvedena u prostorije SJB Vlasenica, gdje je odmah razdvojena od supruga, koji je također priveden. Svjedokinja je opisala kako je u prostoriju u koju je zatvorena nedugo poslije zatvaranja ušao njen školski drug Rikanović i dao joj list papira da piše izjavu. Potom opisuje kako je u policiji žestoko premlaćivana od strane više lica. Svjedokinja u svojim izjavama, sa određenim razlikama, nabraja

imena lica koja je vidjela tu u prostorijama SJB Vlasenica, te da su u jednom trenutku u prostoriji u koju su je uveli uglasili svjetla i počeli da je udaraju, više njih, koje nije mogla identifikovati jer je bio mrak. Svjedokinja među prisutnim u stanici navodi i optužene Simu Stupara i Zorana Tešića, ali iz njenog iskaza, koji je pročitao, zbog čega je nije bilo moguće unakrsno ispitati, se ne može *van razumne sumnje* utvrditi ko je nju kritične prilike tukao, odnosno da li su dvojica optuženih poduzimali radnje koje čine biće ovog krivičnog djela ili su pak samo bili prisutni u stanici kada se događaj desio. Iz izjave svjedokinje se zaključuje da ona pretpostavlja da su je naizmjenično tukla prisutna lica, ali njen iskaz ne pruža osnov za zaključak *van razumne sumnje* da to čine i konkretni optuženi.

344. Svjedoci Fikret Džodžaljević i Šahinpašić Osman nisu očevidci premlaćivanja S5, ali su posvjedočili da im je svjedokinja S5 ispričala da je preživjela premlaćivanje, na način kako je to svjedokinja i u svojim izjavama opisala. Međutim, niti jednom od dvojici svjedoka S5 nije izričito navela da su to uradili optuženi, već da je pretpostavka da je tuku i da se prisutna lica smjenjuju kada je premlaćuju.

345. Svjedokinja Mehanović Fatija potvrdila je da poznaje oštećenu, da joj je pričala da je privođena u prostorije PS, ali svjedokinja se ne sjeća da li joj je S5 rekla ko je te prilike tukao.

346. Za Vijeće nema dileme da je oštećena S5 privedena u policijsku stanicu u Vlasenici, gdje je bila psihički i fizički maltretirana, te da joj je te prilike i zdravlje narušeno što je detaljno i opisala, a što potvrđuje i svjedok Fikret Džodžaljević. Vijeće nema razloga da ne vjeruje svjedokinji kada opisuje da vidi optužene Simu Stupara i Zorana Tešića u prostorijama PS Vlasenica, istog dana kada ona biva pretučena. Međutim, u njenom iskazu Vijeće ne nalazi potvrdu navoda optužbe da u tome učestvuju i optuženi. Svjedokinja navodi da kada su se upalila svjetla optužene vidi u hodniku ispred vrata prostorije u kojoj su je tukli, pa kako navodi zaključuje da su se smjenjivali kada su je tukli. Sama svjedokinja nije sigurna i uvjerena da radnje koje čine obilježje ovog djela, odnosno njenog fizičkog maltretiranja poduzimaju dvojica optuženih u ovom predmetu.

347. Dakle, izloženi dokazi, po ocjeni ovog Vijeća, ne pružaju osnov za zaključak *van razumne sumnje* da su optuženi upravo ti koji poduzimaju inkriminisane radnje

prema oštećenoj, a u nedostatku drugih, konkretnih i pouzdanih dokaza na ove okolnosti, Vijeće je primjenom principa *in dubio pro reo* oslobodilo optužene za inkriminacije iz tačke 1. izmjenjene optužnice.

V. Zaključak Vijeća po pitanju tačke 2. oslobađajućeg dijela izreke presude

348. Vijeće je oslobodilo optužene Simu Stupara i Zorana Tešića za inkriminacije iz tačke 2. izmjenjene optužnice, odnosno za događaje iz maja mjeseca u selu Alihodžići, kada su opkolili kuću Alihodžić Abdulaha, odnosno za radnje nanošenja ozbiljnih psihičkih povreda Alihodžić Abdulahu, Alihodžić Mirsadi, a Alihodžić Mustafi ozbiljnih psihičkih i fizičkih povreda.

349. Optužnica navodi da su optuženi Simo Stupar i Zoran Tešić počinili navedeno djelo u saizvršilaštvu sa drugim licima, a da pri tom ne opisuje niti jednu pojedinačnu radnju konkretnih optuženih kojim doprinose nastupanju zabranjene posljedice kod oštećenih.

350. Vijeće je već u obrazloženju tačkaka 2. i 3. osuđujućeg dijela iznijelo elemente inkriminacije u osnovi zločina koja se ovom tačkom stavlja na teret (druga nečovječna djela), te se u ovom dijelu u tom smislu neće ponavljati, već će iznijeti svoja činjenična utvrđenja i zaključke u vezi sa ovom tačkom optužnice.

351. O samom događaju svjedočili su Alihodžić Mirsada, Alihodžić Enver i Alihodžić Muhamed.

352. Svjedokinja Mirsada Alihodžić opisala je da je prije rata živjela u selu Alihodžići, opština Vlasenica, koje je nastanjeno muslimanskim stanovništvom. Svjedokinja navodi da je bilo mirno dok jedne prilike nije došla vojska u selo u maju 1992.godine. Nije poznavala vojnike koji su došli ali joj je svekar rekao da je riječ o komšijama Simi i Zoranu, da je spominjao prezime Stupar. Navodi da su ih vojnici ispitivali ispred kuće, na mjestu gdje se cjepaju drva, da su ih pitali za pare, zlato i ko prolazi kroz selo. Navodi da su vojnici imali oružje, zbog čega joj je sav događaj izgledao strašno. Navodi da je neko od prisutnih vojnika udario njenog muža Mustafu preko leđa, ali ne zna ni ko, ni čime ga udara, te potom je vojska otišla niz selo. Na upit tužioca svjedokinja je izjavila da nisu predali te prilike ni pare ni zlato, samo da su ih za to pitali.

353. Svjedok Enver Alihodžić, koji je u kritičnom periodu imao 12 godina, naveo je da je Simo Stupar u tri slučaja dolazio u njihovo selo, da je jedne prilike u maju 1992.godine izveo iz kuće njegovog djeda, majku i oca ispred kuće na mjesto gdje se cijepaju drva i tu ih ispitivao. Osim optuženog Sime Stupara navodi da je bila vojska i to Elvis Đurić, Zoran Obrenović, Zoran Stupar, jedan momak mrki, tamnije kose, ne zna mu ime, ali zna da je iz sela za koje misli da mještane zovu Karavlasi. Svjedok navodi da mu je djed naknadno pričao da mu je teško bilo što su mu to radile komšije i da je spominjao optuženog Simu Stupara, Zorana Tešića, Gorana Tešića, Obrenovića.

354. Dolazak u selo grupe vojnika u maju mjesecu potvrdio je i svjedok Muhamed Alihodžić.

355. Po ocjeni Vijeća iz iskaza navedenih svjedoka ne proizilazi potvrda navoda optužnice da su optuženi sa drugim vojnicima opkolili kuću, već da su vojnici došli u selo i prisutna lica ispitivali ko prolazi kroz selo. Iskazima svjedoka nije potvrđen ni navod optužbe da su optuženi tjerali oštećene da predaju zlato budući da svjedokinja Mirsada Alihodžić, očevidac događaja, navodi samo da su ih pitali za pare i zlato, ali da im nisu predali ništa. Iz iskaza svjedokinje proizilazi da je bilo straha i neugodnosti zbog prisustva naoružanih vojnika u selu, ali se ne potvrđuje niti jedna protivpravna radnja konkretno optuženih Sime Stupara i Zorana Tešića.

356. Svjedokinja Mirsada Alihodžić, kao očevidac događaja svjedočila je kako je neko od prisutnih vojnika udario Mustafu Alihodžića preko leđa, ali ne zna ko, niti se to navodi u samoj optužnici. Međutim, kako niti sama optužnica, kao ni provedeni dokazi, ne konkretiziraju jasne radnje konkretnih optuženih, što je neophodan element bića ovog krivičnog djela (koje je vijeće ranije iznijelo) Vijeće ih je oslobodilo od optužbe za ovu tačku optužnice.

357. Naime, Vijeće nije našlo da se prisustvom optuženih u selu i pitanjem o posjedovanju oružja, novca i zlata (koje nije oduzeto), te da li kroz selo prolaze druge vojne formacije doseže traženi prag težine zbog kojeg bi te radnje bilo moguće podvesti pod druga nečovječna djela slične prirode iz tačke k) stav 1. član 172. KZ BiH, jer je ispitivanje trajalo kratko, a prijetnje nisu kod oštećenih rezultirale ozbiljnim psihičkim povredama ili narušenjem zdravlja. Kada je pak u pitanju radnja

udaranja oštećenog Mustafe Alihodžića rezultat dokaznog postupka ne daje odgovor na pitanje da li neko od konkretnih optuženih poduzima ovu radnju, budući da ključna svjedokinja na ovu okolnost se nije mogla izjasniti ni ko ni čime udara oštećenog zbog čega su u odnosu na ovu tačku optuženi Simo Stupar i Zoran Tešić oslobođeni od optužbi.

VI. Zaključak Vijeća po pitanju tačke 3. oslobađajućeg dijela izreke presude

358. Kada je riječ o tački 3.izmjenjene optužnice prije svega treba pojasniti da se istom, optuženi Simo Stupar i Zoran Tešić terete da su sudjelovali u nezakonitom zatvaranju civila iz sela Alihodžići.

359. Dalje, činjeničnim opisom navedene tačke optužnice optuženi se terete da su bili u grupi vojnika i policajaca koji su izvršili napad na nebranjeno selo Alihodžići, u kojem su živjeli Bošnjaci, kojom prilikom su opkolili selo, od civila nesrpske nacionalnosti tražili da se predaju i da predaju oružje da bi ih potom otpratili do objekta „Sušica“, u kojoj se već nalazio određeni broj civila, a odakle su sutradan žene i djeca prebačeni na područje Cerske, koja bila pod kontrolom Armije BiH.

360. Bitna obilježja krivičnog djela zatvaranje ili drugo teško oduzimanje fizičke slobode suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava iz člana 172. stav 1. tačke e) KZ BiH, čiji pojedini elementi podrazumijevaju da je postojalo:

- zatvaranje ili drugo teško oduzimanje fizičke slobode suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava i
- da je djelo počinjeno sa direktnim ili eventualnim umišljajem.

361. Na okolnosti inkriminacija iz ove tačke svjedočili su svjedoci Mirsada Alihodžić, Enver Alihodžić, Muhamed Alihodžić, Mustafa Alihodžić.

362. Oštećena svjedok Alihodžić Mirsada ustvrdila je da su dana 22.06.1992. godine u selo Alihodžići došli vojnici da ih pokupe, da je ona bila u kući sa svekrom i nepokretnom svekrvom, da su suprug Mustafa i sin Enver bili na njivi. Dalje svjedoči da su vojnici mještane sela doveli do njihove kuće, da je to bilo oko dva ili tri sata

popodne, da dvojica komšija nisu bila tu na mjestu gdje su ih sakupili, pa su tražili od mještana da ih pronađu i dovedu. Ova svjedokinja među srpskim vojnicima prepoznaje Simu Stupara, Zorana, ali navodi da ih je bilo više. Navodi da su bili obučeni kao vojska i naoružani, da su im samo rekli da idu, da se pakupe. Potvrđuje da su Ragiba poslali da dovede Begu i Šahina, da su ih nakon toga odveli do Jezera gdje su skupili i ostale komšije Hašima, Mevlidu i njene dvije unuke, Fehimu sa malom bebom, Teminu i dr. Navodi da su od kuće prema Jezeru išli tako što je vojska išla oko njih, nisu mogli pobjeći, među vojnicima je bio i Simo Stupar. U dijelu sela koje se zove Jezero čekao ih je parkirani kamion. Potom su sjeli u kamion djeca, stariji ljudi, odvedeni su do logora Sušica koji je udaljen oko 5 kilometra od sela, po silasku sa kamiona postrojili su ih uz zid i pitali šta imaju od stvari, grozno je to bilo, dernjava vojnika, nije bilo ljudski, mučno, teško je bilo, strah se osjećao. U Sušici su proveli dva do tri dana, mlađi ljudi su ostali, a starce žene i djecu odvezli prema Cerskoj, koja je bila pod kontrolom Armije BiH. Supruga koji je ostao u Sušici su kasnije ubili, nakon rata je dva puta išla u Alihodžiće, zatekla je porušenu kuću, ništa nije bilo kao prije. Svjedokinja navodi da Tešić Zorana zna po pričama, da su njihovi stari bili dobri ljudi i komšije. Svjedokinja je negirala da je prilikom sprovođenja bilo ko nju ili druge mještane tukao ili primjenjivao druga srestva prinude.

363. Oštećeni svjedok Enver Alihodžić ustvrdio je da se dana 22.06.1992. godine nalazio u selu Alihodžići, da je sa ocem otišao do njive, nekih 300 metara od porodične kuće, i da se popeo na trešnju kada je iz pravca sela Drum i Piskavice čuo dolazak kamiona. Navodi da je to bilo u popodnevnim satima, oko 3 sata, da mu je otac rekao da idu prema kući, kada su ih na putu zaustavili vojnici, govoreći im *stcj, ruke u vis*. Navodi da je otac nosio motiku kada mu je jedan od vojnika rekao da je odbaci, da su ih tu pretresli. Svjedok među prisutnim vojnicima prepoznaje da su bili Simo Stupar, Zoran Stupar, Zoran Obrenović, braća Tešići, grupica njih 15-tak. Opisuje kako su dalje mještani sela grupisani u centar sela, da su se zaustavili na parking u naselju Jezero, gdje je došao neki žuti kamion, na koji im je naređeno da se penju. Svjedok ne navodi bilo kakvo fizičko ili psihičko maltretiranje od strane optuženih, već samo navodi da su na parkingu čekali nekih pola sata, kada je Zoran Brkić, koji se tu vozao na biciklu, njima dobacivao, vrijeđao ih govoreći „*balje, Turci*“, a da su to vojnici čuli ali da nisu reagovali. Potom su

kamionom prebačeni u Sušicu. Svjedok navodi da su tu predati Draganu Nikoliću, koji se za sve pitao. Navodi da je galamio i vrijeđao ih.

364. Slično je svjedočio i Muhamed Alihodžić koji navodi da je kritičnog dana po njega u selo došao brat Enver i rekao mu da moraju da idu da je došla vojska. Saglasno prethodnim svjedocima navodi da nije bilo fizičkog ili psihičkog maltretiranja, osim vrijeđanja lica koje se vozalo na biciklu i dobacivalo „*odoše Turci*“. Ovaj svjedok je naveo da je od djeda čuo da su među vojnicima koji ih te prilike odvođe iz sela bili i optuženi Simo Stupar i Zoran Tešić.

365. Svjedok Mustafa Alihodžić je saglasno svjedočio prethodno pobrojanim svjedocima. Potvrđuje da kada je vojska opkolila selo među njima vidi Simu Stupara, Zorana Obrenovića, Zorana Stupara i druge. Opisuje da ih dobro poznaje iz susjednog sela Piskavice. Za Tešić Koketa je čuo da ga zovu tako, ali ga nije poznavao od ranije. Ovaj svjedok je naveo da prilikom sprovođenja nije bilo prinude nad njima, osim činjenice da su optuženi i ostali vojnici imali oružje.

366. Nakon pažljive analize njihovih iskaza Vijeće je utvrdilo da Tužilaštvo nije dokazalo da je izvršen pješadijski napad na nebranjeno selo, niti da su optuženi poduzeli bilo koju radnju kojom bi doprinjeli takvom napadu.

367. Svjedoci saglasno navode da je u selo došla vojska i da su im rekli da se okupe kod kamiona, kojim će kasnije biti prebačeni do objekta „Sušica“. Pobrojani svjedoci su potvrdili da su te prilike u selu vidjeli između ostalih optužene Simu Stupara i Zorana Tešića. Niti jedan od pobrojanih svjedoka nije naveo da je vidio optužene da su poduzeli bilo koju radnju prisile prema civilima koje su obezbjeđivali, niti da je takve prisile bilo ili bilo koju drugu radnju koja bi se mogla okarakterisati kao napad.

368. Angažovanje vojske i policije za pratnju i obezbjeđenje kretanja lica, bez primjene prisile, samo po sebi ne predstavlja obilježje protivzakonitog zatvaranja ili teškog oduzimanja fizičke slobode. Prema iskazima saslušanih svjedoka svi civili su predati vojnim vlastima koje su držale pod kontrolom objekat „Sušica“, te niko od svjedoka ne navodi da su optuženi bili prisutni ili odlučivali o njihovom daljem zadržavanju. Uloga optuženih je bila obezbjeđenje kretanja civila iz sela Alihodžići do samog objekta „Sušica“ gdje su predati dalje u nadležnost drugih lica, koji su u

konačnici i donijeli odluku da se najveći dio tih civila prebaci do Cerske, mjesta pod kontrolom Armije BiH, a određen broj zadrži.

369. Pri tom Vijeće napominje da ni sama optužnica ne sadrži niti opis radnji optuženih kojim sudjeluju u pješadijskom napadu, niti svijest njihovu o takvom napadu na nebranjeno selo Alihodžići.

370. Dalje, optužnica ne sadrži ni precizno definisane radnje koje bi predstavljale teško fizičko oduzimanje slobode, znanje optuženih o zatvaranju i lišenju slobode civila iz sela Alihodžići. Zaključak Vijeća je da niti sama optužnica, niti izvedeni dokazi, ne ukazuju da su optuženi poduzeli bilo koju radnju koja bi predstavljala biće krivičnog djela koje im se stavlja na teret, već su bili prisutni kao obezbjeđenje kretanja civila, koju su očigledno izvršavali po naređenju pretpostavljenih, što se zaključuje jer optuženi učestvuju u pratnji civila do logora Sušica gdje ih predaju u nadležnost uprave logora.

371. Većina mještana sela Alihodžići puštena je sljedećeg dana, a dalje zadržavanje lica se ne može dovesti u vezu sa konkretnim optuženim, zbog čega je za ovu tačku optužnice donijelo oslobađajuću presudu. Naime, ovo Vijeće smatra da tokom postupka nije dokazano na nesumnjiv način da su optuženi u nastavku zatočenja mještana sela Alihodžići bili involvirani na bilo koji način ili da je u njihovoj nadležnosti bilo pitanje procjene i daljeg zatočenja civila. Dakle, postupanje optuženih Sime Stupara i Zorana Tešića je u datim okolnostima predstavljalo jednokratni čin, evidentno po naredbi, odnosno zadatku pretpostavljenih, jer su civili okupljeni i organizovano prevezeni u logor Sušicu, gdje ih je dočeka Dragan Nikolić, zv Jenki, u to vrijeme upravnik logora.

372. Relevantna je i sudska praksa MKSJ po ovom pitanju, gdje se presudi Žalbenog vijeća u predmetu *Delalić i dr. (logor Čelebići, para 336.)* navodi da odgovornost za protivpravno zatočenje civila snose *osobe koje su bile u položaju da utiču na nastavljeno zatočenje civila*, što optuženi evidentno nisu bili.

373. Naime, Vijeće na osnovu provedenih dokaza nije moglo van razumne sumnje utvrditi da su optuženi, nakon što su mještani sela Alihodžići skupljeni u selu, potom kamionom prebačeni u Sušicu, mogli dalje odlučivati o njihovoj sudbini i eventualnom puštanju na slobodu, obzirom da je o njihovoj sudbini evidentno

odlučivano na višem nivou civilnih i vojnih vlasti (krizni štab budući da je njegovom odlukom formiran logor Sušica).

374. Također, isti zaključak važi i na planu *mens rea*-e na strani optuženih, odnosno tokom postupka po ocjeni Vijeća nije utvrđeno da su isti imali namjeru da civile lišene slobode drže zatočene u dužem vremenskom periodu bez zakonitog osnova. Dakle, tokom postupka po stavu Vijeća nesporno je utvrđeno da su mještani sela pozvani da se okupe u jednom dijelu sela, da su optuženi viđeni i prepoznati kao lica koja učestvuju u obezbjeđenju njihovog daljeg kretanja do Jezera, potom prilikom transporta do objekta Sušica.

375. Zaključak pretresnog vijeća je da ne postoji dovoljno dokaza da su optuženi to činili sa znanjem i u cilju nezakonitog zatvaranja, te shodno tome i ovo Vijeće zaključuje da Tužilaštvo nije uspjelo dokazati da je optuženi Simo Stupar u svojstvu rezervnog policajca, a Zoran Tešić običnog vojnika, kroz nesporno poduzete radnje pratnje kretanja civila od sela do objekta Sušica, predstavljali „kariku u lancu“ sistema zatvaranja.

376. Dakle, imajući u vidu same radnje optuženih, njihov položaj i postojanje drugih organa kao što je krizni štab, vojska i policija, uprava logora, Sud je zaključio da krivična odgovornost za nezakonit boravak civila u logoru Sušica se ne može pripisati optuženim, zbog čega je donio odluku kao u izreci.

XI. ODBIJAJUĆI DIO

377. Vijeće je u skladu sa članom 283. tačka b) ZKP BiH donijelo odluku prema kojoj se u odnosu na optužene Simu Stupara i Zorana Tešića odbija optužba da su, na način opisan u tački A) 1. , a Simo Stupar i u tački B) 1. i 2. odbijajućeg dijela izreke presude, počinili krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama a), e) i k), KZ BiH, a sve u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. KZ BiH.

378. Naime, odredbom člana 283. tačka b) ZKP BiH je propisano da će Sud izreći presudu kojom se optužba odbija u situacijama kada tužilac od započinjanja pa do završetka glavnog pretresa odustane od optužnice. Odredba člana 38. ZKP BiH propisuje da tužilac može odustati od gonjenja do završetka glavnog pretresa.

379. Imajući u vidu da je Tužilaštvo na glavnom pretresu u više navrata mijenjalo optužnicu, te da je dana 11.03.2019.godine Sudu podnijelo izmjenjenu optužnicu Tužilaštva BiH broj T 20 0 KTRZ 0004646 08, kojom je odustalo od gonjenja Sime Stupara za radnje činjenično opisane u tačkama 2. i 8. potvrđene optužnice od 28.02.2019.godine, a Zorana Tešića za radnje opisane za radnje činjenično opisane u tački 2.potvrđene optužnice. Tužilaštvo je u konačnici dana 04.01.2021.godine dostavilo Sudu činjenično izmjenjenu optužnicu kojom je od radnji činjenično opisanih u tački 7. optužnice od 11.03.2020.godine tužilac odustao od krivičnog gonjenja optuženog Sime Stupara, to je Vijeće postupilo u skladu sa citiranom odredbom člana 283. tačka b) ZKP BiH, te je donijelo odluku kojom se optužba.

XII. TROŠKOVI POSTUPKA

380. Vijeće je našlo opravdanim osloboditi optuženog Simu Stupara obaveze naknade troškova postupka, u dijelu u kojem je oglašen krivim, obzirom da je prema ličnim podacima u spisu optuženi lošeg imovnog stanja⁵⁵, trenutno bez zaposlenja o čemu je odbrana uložila dokaze O-I-9, to Vijeće cijeni da bi dosuđivanjem obaveze naknade troškova bila dovedena u pitanje egzistencija optuženog i članova njegove porodice.

381. U odnosu na oslobađajući i odbijajući dio presude Vijeće je primjenom odredbe člana 189. stav 1. ZKP BiH optužene Simu Stupara i Zorana Tešića oslobodilo obaveze naknade troškova postupka.

XIII. ODLUKA O IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU

382. Primjenom odredbe člana 198. stav 2. ZKP BiH, Vijeće je radi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva oštećene uputilo na parnicu, obzirom da podaci

⁵⁵ Vidjeti dokaze O-I-8, O-I-10, O-I-12 i O-I-13;

prikupljeni u toku ovog postupka nisu Vijeću pružili pouzdan osnov za potpuno ili djelimično dosuđenje, pa bi utvrđivanje visine imovinskopravnih zahtjeva predstavljalo nepotrebno odugovlačenje predmetnog postupka.

383. U odnosu na oslobađajuće i odbijajuće dijelove izreke presude, Vijeće je po ovom pitanju postupilo u skladu sa odredbom člana 198. stav 3. ZKP BiH.

ZAPISNIČAR:

Pravna savjetnica

Jovana Vidić

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Darko Samardžić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude stranke i branioci mogu izjaviti žalbu vijeću Apelacionog odjeljenja Suda u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema pismenog otpavka presude.

U skladu sa odredbom člana 293. stav 4. ZKP BiH oštećena presudu može pobijati žalbom, samo u dijelu koji se odnosi na odluku Suda o troškovima krivičnog postupka i odluku o imovinsko pravnom zahtjevu.

Žalba se podnosi Sudu u dovoljnom broju primjeraka.

XIV. ANEKS A

LISTA MATERIJALNIH DOKAZA TUŽILAŠTVA

Broj dokaza	Sadržaj dokaza
T-1	Foto-dokumentacija Državne agencije za istrage i zaštitu broj: 16-10/6-243-FD/17 od 27.12.2017. godine, naselja Alihodžići-Vlasenica
T-2	Foto-dokumentacija Državne agencije za istrage i zaštitu broj: 16-10/6-244-FD/17 od 13.12.2017. godine, naselja Jezero - Vlasenica
T-3	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mustafe Alihodžića, broj 196/97, sastavljen 23.03.1998. godine kod istražnog sudije Kantonalnog suda u Tuzli
T-4	Foto-dokumentacija Državne agencije za istrage i zaštitu broj: 16-10/6-245-FD/17 od 13.12.2017. godine, naselja Džamdžići – Vlasenica.
T-5	Dopis Javne zdravstvene ustanove Dom Zdravlja Kladanj od 30.08.2018. godine, sa prilogom Izvod iz protokola bolesnika za dan 15.05.1992. godine (ovjerena kopija)
T-6	Izvod iz matične knjige umrlih za lice Avdo Zukić, broj 03/4-202-1-334/13 od 07.08.2013. godine, opština Vlasenica
T-7	Izvod iz matične knjige umrlih za lice Salih Zukić, broj 02/4-1-13-4-286/2013 od 05.08.2013. godine, opština Kalesija
T-8	Izvod iz matične knjige umrlih za lice Alija Šahinpašić, broj 10/13-1-622-/11 od 12.10.2011.godine, opština Tuzla
T-9	Izvod iz matične knjige umrlih za lice Fehima Šahinpašić, broj 10/13-1-623-/11 od 12.10.2011.godine, opština Tuzla
T-10	Izvod iz matične knjige umrlih za lice Dževad Šarić, broj 09/1-13-4-1788/17 od 04.05.2017. godine, Tuzla
T-11	Zapisnik o utvrđivanju identiteta Dževada Šarića od 21.11.2000. godine, sačinjen u Kliničkom centru Tuzla, Zavod za sudsku medicinu, Ekspertni tim, identifikacioni broj: V. Suš 2/3 (ovjerena fotokopija)
T-12	Zapisnik o utvrđivanju identiteta Sejfe Mehanovića od 17.04.2008. godine, sačinjen u Kliničkom centru Tuzla, br. protokola 174/08 (ovjerena fotokopija)

7473/06 od 01.06.2006. godine, Tuzla (ovjerena fotokopija);

- Izveštaj Ekspertnog tima Tuzla o sudskoj-medicinskoj ekspertizi broj: KTA-168/03, od 26.03.2007. godine (ovjerena fotokopija);
- DNA report, na ime Salih Zukić, Identification coordination centre, broj:7474/06R od 29.01.2007. godine (ovjerena fotokopija);
- Potvrda o smrti JZU UKC Tuzla, na ime Zildžić Asim broj 79/01 od 08.03.2001. godine (ovjerena fotokopija);
- Izveštaj o sudsko medicinskoj ekspertizi broj: Kri 59/02, broj slučaja VLA-5/1 na ime Handžić Durmo od 18.03.2002. godine (ovjerena fotokopija);
- Potvrda o smrti na ime Handžić Durmo, JZU UKC broj 60/02 od 20.03.2002. godine (ovjerena fotokopija);
- Zapisnik o utvrđivanju identiteta broj: VLA 5/1, Klinički centar Tuzla od 20.03.2002. godine, na ime Hanzić Durmo (ovjerena fotokopija);
- Izveštaj o sudsko medicinskoj ekspertizi broj Ktgggggdsjsjsususu A- RZ.22/09, Kantonalno Tužilaštvo Tuzlanskog kantona, broj slučaja ŠEK.PEL-1/032 BP (LF), ŠEK.PEL-1/055 (DP) od 26.03.2009. godine (ovjerena fotokopija);
- Izveštaj o sudsko medicinskoj ekspertizi, Kantonalno Tužilaštvo Tuzlanskog kantona broj: KTA 1409/04, broj slučaja ŠEK.PEL-01/032 BP od 07.07.2008. godine;
- Zapisnik o utvrđivanju identiteta broj 174/08, na ime Mehanović Sejfo od 17.04.2008. godine, ekspertni tim Tuzla;
- Izveštaj o sudskoj medicinskoj ekspertizi, Ekpertni tim Kliničkog centra Tuzla, Tuzla broj: Kri;102/00 na ime Hurić Šaban, datum početka ekspertize: 14.09.2000. godine;
- Potvrda o smrti JZU UKC Tuzla, na ime Hurić Šaban, broj 263/00 od 20.09.2000. godine (fotokopija);
- Izveštaj o sudsko medicinskoj ekspertizi, Ekpertni tim Tuzla, broj: Kri-56/00, na ime Šahinpašić Alija, datum početka ekspertize: 11.07.2000. godine (ovjerena fotokopija);
- Potvrda o smrti JZU UKC Tuzla, broj 229/00, na ime Šahinpašić Alija, od 14.07.2000. godine (ovjerena fotokopija);
- Zapisnik o utvrđivanju identiteta, Klinički cantar Tuzla, na ime Šahinpašić Alija,

	<p>od 12.07.2000. godine (ovjerena fotokopija);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Potvrda o smrti JZU UKC Tuzla, broj 231/00, na ime Džamdžić Amir od 14.07.2000. godine (ovjerena fotokopija); - Zapisnik o utvrđivanju identiteta broj DŽAM-4/2, Klinički Centar Tuzla, na ime Džamdžić Amir od 13.07.2000. godine (ovjerena fotokopija); - Izveštaj o sudsko medicinskoj ekspertizi, Ekspertni tim Tuzla, Kri-56/00, datum početka ekspertize: 11.07.2000. godine (ovjerena fotokopija); - Potvrda o smrti JZU UKC Tuzla, broj 236/00, na ime Džamdžić Hasan od 14.07.2000. godine (ovjerena fotokopija); - Zapisnik o utvrđivanju identiteta, Klinički centar Tuzla, broj DŽAM 4/1, na ime Džamdžić Hasan od 13.07.2000. godine (ovjerena fotokopija); - Izveštaj o sudsko medicinskoj ekspertizi, Ekspertni tim Tuzla, Kri-56/00, datum početka ekspertize: 11.07.2000. godine, posmrtni ostaci označeni sa DŽAM-4/2 (ovjerena fotokopija); - Zapisnik o utvrđivanju identiteta, Klinički centar Tuzla broj: DŽAM 5/1 od 13.07.2000. godine, na ime Muhamed Pašić (ovjerena fotokopija); - Potvrda o smrti JZU UKC Tuzla, broj 230/00, na ime Pašić Muhamed od 14.07.2000. godine (ovjerena fotokopija); - Izveštaj o sudsko medicinskoj ekspertizi, Ekspertni tim Tuzla broj Kr-56/00, posmrtni ostaci označeni sa: DŽAM-5/1 od 11.07.2000. godine (ovjerena fotokopija);
T-22	<p>Naredba Tužilaštva BiH, broj T20 0 KTRZ0004646 08 od 25.10.2019. za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja svjedoka Safeta Musića, izdata dr Zorici Lazarević, stalnom sudskom vještaku neuropsihijatrije;</p> <p>Medicinska dokumentacija svjedoka Safeta Musića;</p> <p>Nalaz i mišljenje vještaka dr Zorice Lazarević, za Safeta Musića, o zdravstvenom stanju i sposobnostima percepcije, komunikacije i reprodukcije od 09.12.2019. godine</p>
T-23 D	<p>Zapisnik o saslušanju svjedoka Esmira Šahbegovića broj: IZJ-15-683 od 23.11.1993. godine, R BiH, Ministarstvo za unutrašnje poslove, Centar službi bezbjednosti, Sektor službe državne bezbjednosti Tuzla (fotokopija) - <i>zapisnik nije prihvaćen kao dokaz, već kao dokument</i></p>
T-24	<p>- DNA report, na ime Minka Mehanović, Identification coordination centre,</p>

	<p>broj:12774/09 (ovjerena fotokopija);</p> <ul style="list-style-type: none"> - DNA report, na ime Sejfo Mehanović, Identification coordination centre, broj:11718/08R (ovjerena fotokopija); - Potvrda o smrti broj 329/10 ID, na ime Minka Mehanović, JZU UKC Tuzla od 09.04.2010. godine (ovjerena fotokopija); - Potvrda o smrti broj 174/08 ID, na ime Sejfo Mehanović, JZU UKC Tuzla od 17.04.2008. godine (ovjerena fotokopija); - Potvrda o smrti broj 258/07 ID, na ime Salih Zukić, JZU UKC Tuzla od 06.04.2007. godine (ovjerena fotokopija); - Potvrda o smrti broj 257/07 ID, na ime Avdo Zukić, JZU UKC Tuzla od 06.04.2007. godine (ovjerena fotokopija); - Zapisnik o utvrđivanju identiteta, Ekspertni tim Tuzla, broj 329/10, od 09.04.2010. godine, na ime Minka Mehanović (ovjerena fotokopija); - Zapisnik o utvrđivanju identiteta, Ekspertni tim Tuzla, broj 258/07, od 06.04.2007. godine, na ime Salih Zukić (ovjerena fotokopija); - Zapisnik o utvrđivanju identiteta, Ekspertni tim Tuzla, broj:257/07, od 06.04.2007. godine, na ime Avdo Zukić (ovjerena fotokopija); -Zapisnik o utvrđivanju identiteta, KC Tuzla, Zavod za sudsku medicinu, Ekspertni tim, broj: VLA-3/1, od 03.03.2001. godine, na ime Asim Zildić (ovjerena fotokopija); -Zapisnik o utvrđivanju identiteta, KC Tuzla, Zavod za sudsku medicinu, Ekspertni tim, broj: V.SUŠ-2/4, od 26.03.2001. godine, na ime Muharem Kolarević (ovjerena fotokopija); - Izvještaj o sudsko-medicinskoj ekspertizi, Ekspertni tim Tuzla, broj: Kri-111/00, VLA-3/1 (ovjerena fotokopija); - Dozvola za sahranu na ime Ismet Zekić, Tuzla, 26.02.2001. godine -Izvještaj vještaka, dr Vedo Tuco, Tuzla, 13.01.2009. godine (fotokopija) - Foto-dokumentacija broj 08-01/2-8-04.6-4370/00 od 20.12.2000. godine, predmet: VLA-3/1, Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzla
T-25	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Šaban Hurić, izdat od strane opštine Tuzla, broj 10/13-1-626/11 od 12.10.2011. godine
T-26	Zapisnik o saslušanju svjedoka Ešefe Pašić, dat kod Državne agencije za istrage i zaštitu, broj 16-14/3-1-04-2-171/11 od 08.07.2011. godine;

	Izvod iz matične knjige umrlih za lice Ešefa Pašić, Tuzlanski kanton, Tuzla, broj 09/1-13-4-3881/16 od 20.10.2016. godine
T-27	Zapisnik o saslušanju svjedoka Nume Hatunića, dat kod Državne agencije za istrage i zaštitu broj 16-14/3-1-04-2-171/11 od 07.07.2011. godine; Izvod iz matične knjige umrlih za lice Numo Hatunić, Vlasenica, broj 03/4-202-1-422/16 od 20.12.2016. godine
T-28	Izvod iz matične knjige umrlih za lice S5, Tuzlanski kanton, Živinice, broj 02/6-13-3865/18 od 02.02.2018. godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka S5, Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona, broj Kt.RZ-5/06 od 28.03.2008. godine; Zapisnik o saslušanju svjedoka S5, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj 17-15/3-1-04-2-339/07 od 11.02.2008. godine
T-29	Karta opštine Vlasenica, naslovljena kao: „Map 1 of exhumations on the territory of Vlasenica municipality between 1997-2002“ (fotokopija koja sadrži ovjeru MICT-MTPI)
T-30	Karta SAO Republike Srpske, broj 01117774 (fotokopija koja sadrži ovjeru ICTY)
T-31	Nacionalni sastav stanovništva, rezultati za Republiku po opštinama i naseljenim mjestima 1991.godina, Republika Bosna i Hercegovina, Državni zavod za statistiku Republike Bosne i Hercegovine, Sarajevo, decembar 1993. godine, Statistički bilten, 234 (fotokopija koja sadrži ovjeru ICTY)
T-32	Odluka Opštinskog odbora SDS-a opštine Vlasenica o formiranju Kriznog štaba Srpske opštine Vlasenica i njegovoj nadležnosti od 04.04.1992. godine (fotokopija koja sadrži ovjeru ICTY)
T-33	Protokol sporazuma predstavnika srpskog i muslimanskog naroda o podjeli opštine Vlasenica od 11.04.1992. godine (fotokopija koja sadrži ovjeru MICT-MTPI)
T-34	Odluka o osnivanju Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, broj 02-18/91 od 24.10.1992. godine, Službeni glasnik srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, godina I-broj 1, 15.01.1992. godine, Sarajevo (fotokopija koja sadrži ovjeru MICT-MTPI)
T-35	Saopštenje za javnost, Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, Savjet za nacionalnu bezbjednost, u potpisu dr Radovan Karadžić, predsjednik Savjeta

	za nacionalnu bezbjednost, od 08.04.1992. godine (fotokopija koja sadrži ovjeru ICTY)
T-36	Odluka o strateškim ciljevima srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, broj: 02-130/92, od 12. maja 1992.godine, Službeni glasnik Republike Srpske, strana 866, broj 22, 26.11.1993. godine (fotokopija koja sadrži ovjeru MICT-MTPI)
T-37	Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja, broj: 1201/92, od 20. juna 1992. godine; Naredba Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju opšte javne mobilizacije na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine, broj 1200/92 od 20. juna 1992. godine, Službeni list R BiH broj 7/92 (fotokopija)
T-38	Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju neposredne ratne opasnosti, broj: 01-011-301/92 od 08. aprila 1992. godine, Službeni list R BiH broj 1/92 (fotokopija)
T-39	Odluka Predsjedništva Srpske Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju neposredne ratne opasnosti i naredba o mobilizaciji TO na cjelokupnoj teritoriji SbiH, broj 03-11/92, od 15.04.1992. godine (fotokopija koja sadrži ovjeru ICTY)
T-40	Odluka Ministarstva narodne odbrane Srpske Republike Bosne i Hercegovine, broj 1/92, od 16.04.1992. godine o formiranju Teritorijalne odbrane Srpske Republike Bosne i Hercegovine; Odluka Predsjedništva SR BiH o proglašenju neposredne ratne opasnosti i naredba za opštu javnu mobilizaciju na cjelokupnoj teritoriji S BiH (fotokopija koja sadrži ovjeru ICTY)
T-41	Akt Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine pod nazivom „Informacija o zarobljenicima“, VP Šekovići, broj: 14-29 od 03.07.1992. godine (fotokopija koja sadrži ovjeru ICTY)
T-42	Uputstvo Ministarstva odbrane Srpske Republike Bosne i Hercegovine o postupanju sa zarobljenim licima, broj 01-53/92, od 13.06.1992. godine i Karton o zarobljavanju (fotokopija koja sadrži ovjeru MICT-MTPI)
T-43	Izveštaj Bjelanović Radomira, načelnika SJB Milići, broj 01-14/24-13 od 04.01.1993. godine (fotokopija koja sadrži ovjeru ICTY)
T-44	Matični i jedinični karton na ime Simo Stupar i dopis Administrativne službe Odjeljenja za opštu upravu Opštine Vlasenica, broj: 03/11-835-39/11 od 10.08.2011. godine
T-45	Matični, jedinični kartoni i abecedni karton na ime Zoran Tešić

T-46	Obavještenje opštine Vlasenica - Administrativna služba – Odjeljenje za opštu upravu, broj: 03/11-835-33/10 od 10.11.2010. godine o vojnom angažovanju Sime Stupara i Zorana Tešića
T-47	Spisak rezervnih radnika milicije SJB Vlasenica koji su tokom mjeseca jula 1992. godine, obavljali poslove i zadatke u ovoj SJB i kojima je isplaćena naknada za ovaj mjesec, Srpska Republika Bosna i Hercegovina, Ministarstvo za unutrašnje poslove, Sarajevo (fotokopija koja sadrži ovjeru MICT-MTPI)
T-48	Spisak rezervnih radnika milicije SJB Vlasenica koji su tokom mjeseca avgusta 1992. godine, obavljali poslove i zadatke u ovoj SM i kojima je isplaćena akontacija LD za ovaj mjesec, Srpska Republika Bosna i Hercegovina, Ministarstvo za unutrašnje poslove, Sarajevo (fotokopija koja sadrži ovjeru MICT-MTPI)
T-49	Spisak rezervnih radnika milicije SJB Vlasenica koji su tokom mjeseca septembra 1992. godine, obavljali poslove i zadatke u ovoj SM i kojima je isplaćena akontacija LD za ovaj mjesec, Srpska Republika Bosna i Hercegovina, Ministarstvo za unutrašnje poslove, Sarajevo (fotokopija koja sadrži ovjeru MICT-MTPI)
T-50	Spisak rezervnih radnika milicije SJB Vlasenica koji su tokom mjeseca oktobra 1992. godine, obavljali poslove i zadatke u ovoj SM i kojima je isplaćena akontacija LD za ovaj mjesec, Srpska Republika Bosna i Hercegovina, Ministarstvo za unutrašnje poslove, Sarajevo (fotokopija koja sadrži ovjeru MICT-MTPI)
T-51	Akt Stanice javne bezbjednosti Vlasenica, broj: 01-24-14 od 06.08.1992. godine (fotokopija koja sadrži ovjeru ICTY)
T-52	Zapisnik o ekshumaciji istražnog sudije Kantonalnog suda u Tuzli, broj Kri.102/00, od 11.09.2000. godine; Obavještenje Stanković Silve, sudije Kantonalnog suda u Tuzli, broj Kri.102/00, od 04.11.2016. godine
T-53	Zapisnik o ekshumaciji istražnog sudije Kantonalnog suda u Tuzli, broj Kri.107/00 od 25.09.2000. godine
T-54	Topografska skica lica mjesta sačinjena povodom ekshumacija posmrtnih ostataka na području opštine Vlasenica
T-55	Foto-dokumentacija, MUP TK Tuzla, broj: 08-01/2-8-04.6-4370/2000 od

	05.08.2000. godine (DŽAM-2/1, DŽAM-2/2, DŽAM-4/1, DŽAM-4/2 i DŽAM-5/1)
T-56	Foto-dokumentacija MUP-a TK Tuzla, broj: 08-01/2-8-04.6-4370/00 od 30.11.2000. godine, (V.BEG-3/1)
T-57	Skica lica mjesta, MUP TK Tuzla, broj: 08-01/2-8-04.6-4370/2000 od 30.11.2000. godine
T-58	Izveštaj Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona, broj: T03 0 KTARZ 0026824 12 (KTA.RZ.97-99/00) od 27.04.2017. godine u vezi ekshumacija obavljani na raznim lokalitetima u opštini Vlasenica (fotokopija)
T-59	Izvod iz matične knjige umrlih opštine Tuzla, broj: 10/13-1-624/11 od 12.10.2011. godine na ime Haso Džamdžić
T-60	Izvod iz matične knjige umrlih opštine Tuzla, broj: 10/13-1-625/11 od 12.10.2011. godine, na ime Amir Džamdžić
T-61	Izvod iz matične knjige umrlih opštine Tuzla, broj: 10/13-1-621-11 od 12.10.2011. godine, na ime Muhamed Pašić
T-62	Spisak Komisije za razmjenu zarobljenih i nestalih lica sa područja opštine Vlasenica po evidenciji opštinske komisije za razmjenu
T-63	Dopis, broj: 03/1-40-2-83/11, od 19.10.2011. godine, Institut za nestale osobe Bosne i Hercegovine
T-64	Spisak identificiranih lica / Ogradice
T-65	Lista osoba nesrpske nacionalnosti nestalih na području općine Vlasenica u periodu od 04.04.1992. godine do 31.12.1992. godine
T-66	Foto-dokumentacija Državne agencije za istrage i zaštitu, broj T20 0 KTRZ 783 08, zgrade Policijske stanice Vlasenica, od 23.07.2013. godine i Crtež lica mjesta od 18.07.2013. godine (fotokopije)
T-67	Foto-dokumentacija Državne agencije za istrage i zaštitu, broj T20 0 KTRZ 783 08, zgrade Osnovnog suda Vlasenica i pratećih objekata od 23.07.2013. godine (fotokopija)
T-68	Dopis Policijske stanice Vlasenica, broj: 19-5/01-205.1-94/18 od 15.06.2018. godine za optužene Simu Stupara i Zorana Tešića, podaci iz kaznene evidencije
T-69	Uputstvo o organizovanju i djelovanju organa srpskog naroda u Bosni i Hercegovini u vanrednim okolnostima, od 19.decembra 1991.godine, doneseno od strane Srpske demokratske stranke Bosne i Hercegovine, Glavni odbor, primjerak broj 047 (fotokopija koja sadrži ovjeru MICT)

T-70	Odluka o preuzimanju vlasti na području opštine Vlasenica, Krizni štab Srpske opštine Vlasenica, od 19.04.1992. godine (fotokopija koja sadrži ovjeru ICTY)
T-71	Akt Kriznog štaba Skupštine opštine Vlasenica, pod nazivom „Propis za načelno postupanje pri iseljavanju“, broj: 62/92 od 19.05.1992. godine (fotokopija koja sadrži ovjeru ICTY)
T-72	Izvod iz uputstva za rad kriznih štabova srpskog naroda u opštinama od 26.04.1992. godine, Srpska Republika Bosna i Hercegovina, Vlada (fotokopija koja sadrži ovjeru ICTY)
T-73	Propusnica za kretanje na ime Latif Zulfalari na teritoriji Srpske opštine Vlasenica, Krizni štab Srpske opštine Vlasenica (fotokopija)
T-74	Propusnica za lica Hamdija i Fatima Ordagić, Krizni štab Srpske opštine Vlasenica, od 11.05.1992. godine za kretanje na teritoriji srpske opštine Vlasenica (fotokopija)
T-75	Potvrda Općinske organizacije Crvenog križa općine Vlasenica, broj: 60/2000, izdata u Tuzli dana 06.03.2000. godine (fotokopija)
T-76 D	Spisak rezervne milicije pri SJB Vlasenica (dva primjerka u fotokopiji od kojih jedan sadrži ovjeru MICT)
T-77 D	Spisak pripadnika Specijalnog voda pri SJB-I Vlasenica (fotokopija koja sadrži ovjeru ICTY); Spisak pripadnika Specijalnog voda pri SJB-I Vlasenica (fotokopija)
T-78	Dopis Policijske stanice Vlasenica, broj 10-1-9/01-230-47/11 od 16.02.2011. godine (fotokopija)
T-79 D	Službena zabilješka, Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzla, Odjeljenje kriminalističke tehnike, broj 08-01/2-8-04.6- od 27.07.2000. godine
T-80 D⁵⁶	Službena zabilješka, Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzla, Odjeljenje kriminalističke tehnike, broj 08-01/2-8-04.6- od 20.09.2000. godine

⁵⁶ T-76 D, T-77 D, T-79 D i T-80 D prihvaćeni su kao dokumenti, ne kao dokazi.

XV. ANEKS B

LISTA MATERIJALNIH DOKAZA ODBRANE

Broj dokaza	Sadržaj dokaza
Dokazi odbrane prvooptuženog Sime Stupara	
OI-1	Zapisnik o saslušanju svjedoka – Mirsada Alihodžić, Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona, broj: Kt.-RZ-5/06 od 02.06.2008. godine
OI-2	<p>Dopis Policijske stanice Vlasenica, broj 19-5/01-230-400/20 od 06.10.2020. godine;</p> <p>Izvod iz Krivičnog upisnika (13 listova A-3 formata) za vremenski period od aprila do jula 1992. godine (ovjerena fotokopija);</p> <p>Krivična prijava protiv Fadila Ramića, broj 02-230-8 od 12.05.1992. godine, Stanica javne bezbjednosti Vlasenica; Izjava građanina Fadila Ramića od 23.04.1992. godine, Stanica javne bezbjednosti Vlasenica; Izjava od 04.05.1992. godine (fotokopije);</p> <p>Krivična prijava protiv Redže Hurića, broj 02-230-89 od 16.07.1992. godine, Stanica javne bezbjednosti Vlasenica sa prilogom Zapisnik o oduzimanju (fotokopije);</p> <p>Krivična prijava protiv Senada Alihodžića i Redže Fehratovića, broj 02-230-95 od 20.07.1992. godine, Stanica javne bezbjednosti Vlasenica, sa prilogom izjava Rifeta Alihodžića od 12.05.1992. godine (fotokopije);</p> <p>Krivična prijava protiv Safeta Topalovića i drugih, broj 02-230-94 od 20.07.1992. godine sa prilogom izjava Rasima Topalovića (fotokopije);</p> <p>Krivična prijava protiv Hamdije Karača i drugih, broj 02-230-93 od 20.07.1992. godine, Stanica javne bezbjednosti Vlasenica, sa prilogom izjava R. D. od 16.05.1992. godine (fotokopije);</p> <p>Krivična prijava protiv Ismeta Dautovića i drugih, broj 02-230-96 od 20.07.1992. godine, Stanica javne bezbjednosti Vlasenica, sa prilogom izjava Nasibe Dautović, broj 09-120- , od 21.05.1992. godine (fotokopije);</p> <p>Krivična prijava protiv Hasiba Korkutovića, broj 02-230-102 od 22.07.1992.</p>

	godine, Stanica javne bezbjednosti Vlasenica (fotokopija)
OI-3	Dopis Opštinske uprave Opštine Vlasenica, Odjeljenje za opštu upravu, broj 03-835-6/20 od 15.06.2020. godine; Registar vojnih obveznika Vob-1 za 1970. godinu (ovjerena fotokopija); Izvod iz pravilnika o mjerilima z ocjenjivanje zdravstvene sposobnosti vojnih obveznika za vojnu službu (ovjerena fotokopija)
OI-4	Zahtjev za pristup informacijama advokata Vesne Tupajić-Škiljević od 22.06.2020. godine; Dopis Opštinske uprave opštine Vlasenica, Odjeljenje za opštu upravu, broj 03-053-3/20 od 25.06.2020. godine, sa prilogom rješenje kojim se nestali Avdo Zukić proglašava umrlim, Osnovni sud u Vlasenici, broj R2.73/04 od 28.03.2005. godine, Vlasenica (ovjerena fotokopija)
OI-5	Optužnica broj KT-RZ-5/06 od 04.07.2008. godine, Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona, Tuzla (fotokopija); Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj X-KRN/08/562 od 16.07.2008. godine; Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj X-KRN-08/562 od 27.10.2008. godine; Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj X-KRO-08/562 od 23.02.2010. godine (fotokopije)
OI-6	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Danilo Stojišić, broj 03/4-202-1-502/20 od 16.09.2020. godine, Vlasenica
OI-7	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Dragoljub Stojišić, broj 03/4-202-1-501/20 od 16.09.2020. godine, Vlasenica
OI-8	Potvrda broj 03/2020 SP od 06.11.2020. godine, Mješoviti Holding „Elektroprivreda Republike Srpske“ Matično preduzeće a.d. Trebinje, Zavisno elektrodistributivno preduzeće „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina
OI-9	Uvjerenje na ime Simo Stupar, broj RS-32-11.169-2020-51.648 od 03.11.2020. godine, JU Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Filijala Zvornik, Biro Vlasenica
OI-10	Uvjerenje na ime Simo Stupar, broj 06/1.01/0101-455.12-50000/20-023544136427119 od 03.11.2020. godine, Ministarstvo finansija Republike Srpske, Poreska uprava
OI-11	Uverenje na ime Ognjen Stupar, broj 182118 od 20.10.2020. godine, Akademija tehničko-umetničkih strukovnih studija Beograd, Odsek Visoka škola za

	informacione i komunikacione tehnologije, Beograd
OI-12	Posjedovni list-prepis, broj 519/1, na ime Simo Stupar, Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka, Područna jedinica Vlasenica
OI-13	Izjava o članovima domaćinstva, Simo Stupar, broj 11420/20 od 03.11.2020. godine, Opštinska uprava opštine Vlasenica, Odjeljenje za opštu upravu
Dokazi odbrane drugooptuženog Zorana Tešića	
OII-1	Izvod iz matične knjige vjenčanih, na ime Zoran Tešić i Spomenka Munjić, broj 03/4-201-1-488/20 od 23.10.2020. godine, Vlasenica
OII-2	Izvod iz matične knjige rođenih na ime Nina Tešić, broj 03/4-200-1-3982/20 od 23.10.2020. godine, Vlasenica; Izvod iz matične knjige rođenih na ime Nikola Tešić, broj 03/4-200-1-3983/20 od 23.10.2020. godine, Vlasenica
OII-3	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Spomenka Tešić, rođena Munjić, broj 09/1-10-4-1247/20 od 18.03.2020. godine, od 18.03.2020. godine
OII-4	Uvjerenje o katastarskom prihodu, na ime Zoran Tešić, broj 21.16-952.1-4-189/2020 od 23.10.2020. godine, Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka, Područna jedinica Vlasenica
OII-5	Vojna knjižica, serija BC, broj ..., na ime Zoran Tešić (ovjerena fotokopija)
OII-6	Obračun zarade za 8. mjesec 2020. godine, na ime Zoran Tešić od 24.09.2020. godine, MH „ERS“ – MP a.d. Trebinje – ZEDP „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina, RJ Vlasenica, Poslovnica Vlasenica; Obračun zarade za 9. mjesec 2020. godine, na ime Zoran Tešić od 27.10.2020. godine, MH „ERS“ – MP a.d. Trebinje – ZEDP „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina, RJ Vlasenica, Poslovnica Vlasenica; Obračun zarade za 10. mjesec 2020. godine, na ime Zoran Tešić od 27.11.2020. godine, MH „ERS“ – MP a.d. Trebinje – ZEDP „Elektro-Bijeljina“ a.d. Bijeljina, RJ Vlasenica, Poslovnica Vlasenica

**XVI. SPISAK SVJEDOKA U PREDMETU S1 1 K 030715 18 KRI SIMO STUPAR I
DRUGI**

<u>Ime svjedoka</u>	<u>Datum saslušanja</u>
SVJEDOCI TBiH	
1. Midhat Huremović	18.03.2019.
2. Mirsada Alihodžić	08.04.2019.
3. Muhamed Alihodžić	
4. Enver Alihodžić	
5. Miralem Džamdžić	15.04.2019.
6. Mustafa Alihodžić	
7. Fikret Džodžaljević	10.06.2019.
8. Aida Mehmedović	
9. Zumreta Zukić	
10. S-6	08.07.2019.
11. Muradif Durić	
12. Emin Durić	
13. Mirsad Durić	15.07.2019.
14. Galib Smajlović	
15. Osman Šahinpašić	
16. Fatija Mehanović	16.09.2019.
17. Razija Muratović	
18. Mehmed Durmić	
19. Fikret Džafić	30.09.2019.
20. Seid Ambešković	
21. Kadira Durić	
22. Hasib Agić	14.10.2019.
23. Hajrudin Malčinović	28.10.2019.
24. Muška Čizmić	
25. S-7	18.11.2019.
26. Agić Mehmed	
27. Rifet Zekić	
28. Musić Safet	23.12.2019.
29. Kurtić Hasan	30.12.2019.
30. Esmir Šahbegović	13.01.2020.
31. Rifet Hurić	09.06.2020.

32. Bajro Durić	16.09.2020.
SVJEDOCI ODBRANE PRVOOPTUŽENOG	
1. Miloš Matić	26.10.2020.
2. Mladen Popović	
3. Rada Stojišić	21.12.2020.

SPISAK VJEŠTAKA U PREDMETU S1 1 K 030715 18 Kri Simo Stupar i drugi

(po prijedlogu Tužilaštva)

<u>Ime vještaka</u>	<u>Datum saslušanja</u>
1. dr Zdenko Cihlarž	02.12.2019.
2. dr Zorica Lazarević	23.12.2019.
3. dr Vedo Tuco	13.01.2020.
4. dr Harun Avdagić	09.06.2020.